

יחידים שיחה

שביבים מארכינו של מר שניאור זלמן שז"ר
המגוללים את קשריו
עם כ"ק אדמו"ד מלך המשיח שליט"א
וחלקו בבנין תנועת חב"ד בארץ הקודש

תשורה משמחת הנישואין של
הרה"ת **יוסף יצחק ושיינא** שי' **מזרחי**
י' תמוז תשפ"ד

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת, ביום ג' שהוכפל בו כי טוב, יו"ד תמוז - חודש הגאולה - ה'תשפ"ד. התודה והברכה מובעת בזה לידידנו ומכרינו שיחיו אשר הואילו לשמוח איתנו יחדיו ביום שמחת ליבנו, ולברכנו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב ולאות תודה והוקרה, הננו מכבדים בזה את כל הנוטלים חלק בשמחתנו מקרוב ומרחוק במזכרת המוגשת בזה - כפי המנהג ההולך ומתפשט - על יסוד התשורה שחולקה בנישואי כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח והרבנית הצדקנית נ"ע. בתשורה זו אנו מדפיסים תיעוד יחודי של מסכת קשרי מר שניאור זלמן שז"ר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מ, חסידי חב"ד ומוסדות החסידות.

תודתנו נתונה להרה"ת שלום דובער שיחי' הרשקופ על המצאת החומר לידנו ועריכתו לדפוס.

הא-ל הטוב הוא יתברך, יברך את כבוד המשתתפים בשמחתנו ואת אנשי ביתם יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית - שנזכה תיכף ומיד ממש ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם", בהתגלותו המיידית של כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממ"ש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת	משפחת
מזרחי	**מוראדי**

מבוא

ימי חייו של "הוו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות" מר ר' שניאור זלמן רובשוב - שז"ר - נראים כמורכבים בימי חב"ד. סיפורו שלו כמו עוקב אחר דרכיה ומאורעותיה, עיתים משתלב בם ונראה כאחד, ופעמים מפנה דרך ומישר מסילה. ביושר זכה האיש - החסיד, ושמו נשזר בתולדות חסידות חב"ד, במעשי ידיו למענה בדורנו זה ועוד לפני כן, בארץ הקודש ואף מחוצה לה.

האיש שז"ר - איש הרגש והרוח החסידית, שהתלהבות וחיות פיעמו בו. איש המעש והפעולה, מסור ונתון למען הקדוש והיקר. ומעל הכל - איש ההתקשרות והביטול, איש האהבה והדבקות, "ידידינו שליט"א" שז"ר - חסידו בלב ובנפש של כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח.

רבות נכתב על שז"ר. כדמות ציבורית ידועה ומתועדת - עוד טרם קנותו את מעמדו הרם ביישוב היהודי בארץ הקודש כבר קיבל פועלו סיקור בולט בעיתוני התקופה, ובהרחבה עוד יותר במעלה השנים, וכך השתמר חומר שעניין יש בו על קשריו עם חב"ד. מסכת חייו וחסידותו כולה נפרשה זה מכבר, מפי ספרים ומפי סופרים, בספר נכבד ומקיף מאין כמוהו, ונסקרה בו - ובמקומות נוספים - מכל צדדיה ועבריה בהרחבה. בתשורות שונות ובפרסומים חב"דיים מתפרסמים מעת לעת אגרות גנוזות ואוצרות המגלים טפח נוסף אודות אישיותו ופועלו.

אל תוך יבול עשיר זה מוגש לקהל הקוראים קובץ יחודי זה, בו מתפרסמים פנינים מתולדות חייו של שז"ר כפי שנאצרו ונשמרו ב'ארכיון המדינה'. בינות מעל למליון (!) המסמכים, התזכירים, המכתבים והמברקים שכתב וקיבל מר שז"ר במשך עשרות שנות שירותו הציבורי, הסתתר מידע רב ויקר ערך על קשריו עם כ"ק אד"ש מה"מ ועם חסידות חב"ד. החל במכתבי קודש מהרבי - ומכתביו הלבביים שלו אל רבו

הנערץ, חלוף בהתכתבויותיו ושיחותיו עם עסקני חב"ד ורבניה, תרומות לארגונים, הזמנות ומכתבי ברכה ממוסדות חב"דיים רבים, וכלה במידע רב ונדיר שגנוז ה' עד כה ביומנו הפרטי של מר שז"ר - כל זה יוצא כעת לאור ובאופן מונגש וערוך.

קובץ זה איננו ביוגרפי - אף שמלא הוא בפרטים ובשביבים מקורות חייו שטרם נודעו. הוא גם איננו מתיימר לתאר ולאפיין את דמותו של זה האיש. עם זאת, אפשר ושורה מיומנו או פסקת מכתב קצרה תיטיב להאירו ולהנהירו שבעתיים מכל תיאור נמלץ. מעבר לכך, מכיל הוא עדויות היסטוריות רבות - לעיתים מגוף ראשון - על קשריהם של רבים עם כ"ק אד"ש מה"מ, על תולדות חייהם של זקני חסידי חב"ד ומוסדות החסידות - כפי שנתקבלו ונאספו בארכיונו הפרטי של מר שז"ר.

זמן רב וארוכות רוח מיוחדת נדרשו בעת העבודה על קובץ זה, כולל שקידה על כמליון ומאה אלף מסמכים שנסרקו והועלו לאתר "ארכיון המדינה". שעות של עבודה, חקירה ודרישה, קריאה מאומצת של כתבי יד מוקשים, ואף תרגום של מסמכים רבים מרוסית ויידיש, אנגלית צרפתית וגרמנית. יש וימים שלמים של שקידה ועיון מניבים אך ורק מפח-נפש, שעות של צלילה במאגרי התיעודים והתעודות וסופם בהעלאת חרס. קלה יותר מציאת מחט בערמת שחת ממציאת שורה בין הררי מסמכים.

דווקא בשל כך ניתן לשער את גודל השמחה בכל מציאה ומציאה, יהא זה מכתב מיוחד, מסמך נדיר, או אפילו שורה המתעדת עניין מענייני חב"ד, קטון כגדול. ואם קהל הקוראים ימצא גם הוא ענין בדברים אלו יהי' זה אך שכרנו ושמחתנו.

קובץ זה נחלק לשלושה שערים:

א. **נשיא וחסיד** - מכתבי כ"ק אד"ש מה"מ למר שז"ר ומכתבי שז"ר אל הרבי. בשער זה נכללים גם מכתבים אל נמענים שונים, ששיגרו למר שז"ר את המכתבים שקיבלו הם מכ"ק אד"ש מה"מ - והשתמרו בארכיון שז"ר[1].

---

1) מעניין להביא בהקשר זה קטע ממכתבו של "שאר בשר" ו"שאר רוח", מר א. שלונסקי אל מר שז"ר, מחודש אייר תש"ל:

במסיבה בביתך נתתי לך את מכתב האדמו"ר ר' מ"מ שניאורסון אלי, ותשובתי עליה. אם אין לך צורך עוד בהם - אנא החזירם לי, ואודך על כך.

משנה תודה לך על תשורתך - משלוח מכתביו של האדמו"ר אליך. כותב שז"ר אל ר' אברהם ליסון, במכתב מיום י"ד תמוז תשכ"ב. חסידים רבים נוספים שלחו צילומים מאגרות הקודש שקיבלו מהרבי אל שז"ר.

א' מחסידי חב"ד בירושלים כותב אל שז"ר: בהמשך להמצה שמורה שהבאתי לכב' הנשיא, אני שולח את מכתבו של כ"ק אדמו"ר שליט"א היוצא באידית ותורגם פה לעברית. אני כמעט בטוח שכב' הנשיא קיבל את המכתב, אבל מפני הספק אני שולח את המכתב לכב' הנשיא שיחי'. מכתב כללי מי"א ניסן תשכ"ד מצורף אל מכתבו.

ב. **רועה ישראל** - בשער זה נדפסים אגרות-קודש מאת כ"ק אד"ש מה"מ אל נמענים שונים, ששיגרו למר שז"ר את המכתבים שקיבלו.

ג. **טוב לעמו** - התכתבויותיו של שז"ר עם חסידי חב"ד, עסקניה ומוסדותיה. בשער זה נדפסו גם מכתבים שנשלחו אל שז"ר על ידי רבני חב"ד וחשובי אנ"ש לרגל עלותו לכס נשיאות המדינה.

חרף רצוננו להגיש לקורא דבר בשלמותו ומילואו, לא יכולנו להרחיב במסגרת זו יתר על המידה, ועל-כן לאורך הקובץ יבואו הפניות רבות למקור המקיף והמפורט ביותר אודות מסכת הקשרים בין כ"ק אד"ש ובין שז"ר - הלא הוא הספר נשיא וחסיד מאת החוקר ר' שמואל קראוס, ממנו שאבנו רבות.

שער ראשון

נשיא וחסיד

מכתבי קודשו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
אל מר שניאור זלמן שז"ר

בשער זה נדפסים אגרות-קודש מאת כ"ק אד"ש מה"מ אל מר שז"ר. רובם של אגרות הקודש אל שז"ר כבר נדפסו זה מכבר בסדרת ספרי "אגרות קודש". כאן הובאו רק האגרות שנמצאו זה עתה לראשונה, או האגרות שיש בהם ובצילומם מן החידוש, כהגהות והוספות בכתב יד קודשו של כ"ק אד"ש מה"מ.

נוסף לכך, נדפסים כאן לראשונה גם מכתביו ומברקיו של מר שז"ר אל כ"ק אד"ש מה"מ, שערך רב להם לשלמות היריעה, להבנת הרקע למכתבי הרבי ולהארת הקשר המיוחד שבניהם.

האגרות נסדרו כאן על פי סדר השנים.

א

13.12.1949 [כ"ב כסלו תש"י]

770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

הטלגרמה נשלחה כמבוקש. ברכה ותודה לאדמו"ר שליט"א ולרש"ג.

שזר.

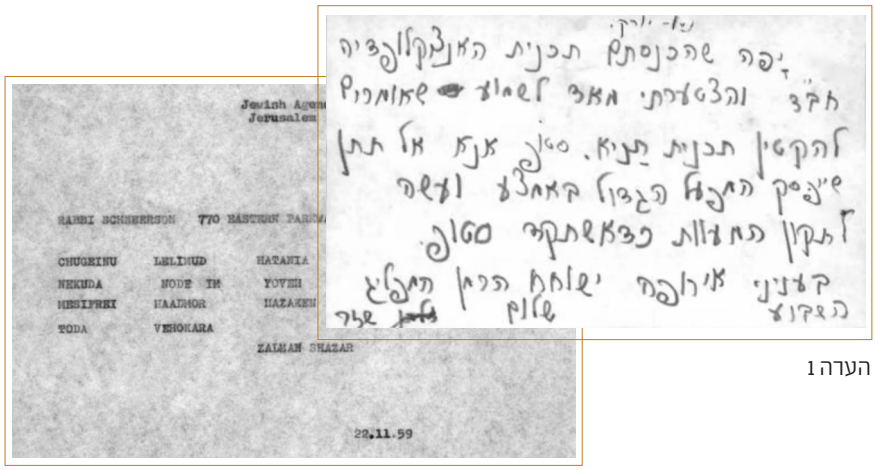
ב

24.12.58 [י"ג טבת תשי"ט]

מינדל, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

בקשתי טלגרפית שילומים[1] לתקן המעוות. נא להודיעני תוצאות.

שזר.

העדה 1

ג

22.11.59 [כ"א מרחשון התש"כ]

רבי שניאורסאהן, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

חוגינו[2] ללימוד התניא עומד בסיום. נודה אם יאבה לייעץ באיזה מספרי האדמו"ר הזקן להמשיך. תודה והוקרה.

זלמן שזר.

---

1) על אודות "ועידת השילומים" ראה 'נשיא וחסיד', פרק שישה-עשר.
בארכיון נמצא ממברקו של שז"ר מאותו היום אל וועדת השילומים:
יפה שהכנסתם תכנית האנציקלופדיה חב"ד והצטערתי מאוד לשמוע שאומרים להקטין תכנית תניא. אנא אל תתן שייפסק המפעל הגדול באמצע ועשה לתקון המעוות כדאשתקד. שזר.

2) בהרחבה אודות "חוגי חן" ראה 'נשיא וחסיד', פרק שלושים ואחד.
באגרת מיום כ"ב חשון משיב כ"ק אד"ש לשז"ר:
"בנוגע קבלתי המברק של כ', ועונה לו במכתב מהיר דחוף, ולא במברק כדי שיהי' ברור יותר . . שואלים מה ילמדו בהמשך לסיום התניא . . ".

ד

13.4.62 [ט' ניסן תשכ"ב]

רבי שניאורסאהן, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

ליום המיוחד הזה ברכות נאמנות הערצה וההתקשרות לבבית.

זלמן שזר.

ה

29.5.62 [כ"ה אייר תשכ"ב]

אקווה לטוס ביום א' 3/6 דרך פריז לארץ מוצאינו[3] לשלושה שבועות לביקור משפחתי. אצפה לברכת כת"ר.

זלמן שז"ר.

ו

מזכירות כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן

ב"ה, ראש חודש סיון, תשכ"ג

ברוקלין, נ.י.

הוו"ח אי"א נו"מ בעל מדות עוסק בצ"צ ענף עץ אבות וכו'

מוה"ר שניאור זלמן שי' שזר

שלום וברכה:

לרגלי התמנותו החדשה, הנני לברך את כ"מ בשמי ובשם חברי המזכירות ברכת מזל טוב.

השי"ת יהי' בעזרו לנצל את האפשרויות שנתנו לו לחיזוק היהדות בכלל, ובעבודתנו הק', אשר תמיד עמד לימינה, בפרט.

---

3) ראה 'נשיא וחסיד', עמוד 180. מברק מענהו של כ"ק אד"ש נדפס שם עמוד 465.

Tel. HYacinth 3-9250 Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ראש חודש סיון, תשכ"ג
ברוקלין, נ.י.

מו"ה אי"א נו"ם בעל מרום
עוסק בצ"צ ענף עץ אבות וכו'
מוה"ר שניאור זלמן שי' שזר

שלום וברכה:

לרגלי התמנותו החדשה, הנני לברך אתכם כ"מ
בשמי ובשם חברי המזכירות ברכת מזל טוב.

השי"ת יהי' בעזרו לנצל את האפשרויות
שנתנו לו לחיזוק היהדות בכלל, ובעבודתנו תק',
אשר תמיד עמד ליסינה, בפרט.

בברכת חג שמח וכט"ס
הרב ח.מ.א. חדקוב

בברכת חג שמח וכט"ס

הרב ח.מ.א. חדקוב

ז

ב"ה, ח"י כסלו לאחרי חצות, ערב חג הגאולה ורה"ש לתורת החסידות ודרכי החסידות, ה'תשכ"ז ברוקלין, נ.י.

לכבוד הוו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות

מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

בערוב היום אשר בלשון כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) נ"ע הוא החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו וכו'

הנני בזה להביע איחולי הלבביים בנוסח המסורתי -

גוט יום טוב

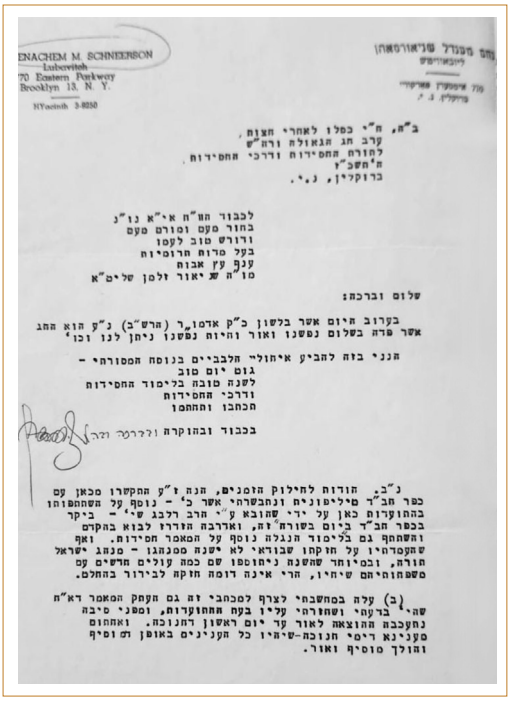
לשנה טובה בלימוד החסידות

ודרכי החסידות

תכתבו ותחתמו

בכבוד ובהוקרה ובברכה רבה [חתי"ק]

נ"ב. הודות לחילוק הזמנים, הנה ז"ע התקשרו מכאן עם כפר חב"ד טיליפונית

ונתבשרתי אשר כ' - נוסף על השתתפותו בהתועדות כאן על ידי שהובא ע"י הרב רלבג[4] שי' - ביקר בכפר חב"ד ב"יום בשורה" זה, ואדרבה הזדרז לבוא בהקדם והשתתף גם בלימוד הנגלה נוסף על המאמר חסידות. ואף שהעמדתיו על חזקתו שבודאי לא ישנה ממנהגו - מנהג ישראל תורה, ובמיוחד שהשנה ניתוספו שם כמה עולים חדשים עם משפחותיהם שיחיו, הרי אינה דומה חזקה לבירור בהחלט.

(ב) עלה במחשבתי לצרף למכתבי זה העתק המאמר דא"ח שה' בדעתי ושחזרתי עליו בעת ההתועדות, ומפני סיבה נתעכבה ההוצאה לאור עד יום ראשון דחנוכה. ואחתום מענינא דימי חנוכה - שיהיו כל הענינים באופן דמוסיף והולך מוסיף ואור.

ח

23.4.67 [י"ג ניסן תשכ"ז]

רבי מ.מ. שניאורסאהן, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

תודה על הכל. שנת ברכה ובריאות לאדמו"רי נערצי ומועדים לשמחה לכבוד תורתנו ולכל בית ישראל.

זלמן שזר.

4) בהרחבה אודות ביקורו זה של הרב רלב"ג, ועל קשריו עם שז"ר בכלל - ראה בעמוד 71.

ט

ב"ה, א' דסליחות, ה'תשכ"ז

ברוקלין, נ.י.

לכבוד הוו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות
ענף עץ אבות
מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, למר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ארשה לעצמי לצרף העתק מכתבי כללי שבטח יעניין אותו.

אף על פי שמקבל אני תכופות פ"ש ממר על ידי אנ"ש שיחיו, מכל מקום אינה דומה שמיעה לראית אותיות מחכימות במכתב עצמו.

כתבו לי אשר זוגתו שתחי' עברה טיפול רפואי, והשי"ת יברכה ברפואה קרובה ורפואה שלימה ואויוש"ט ביחד עם מר

בהוקרה ובכבוד ובמשנה ברכת כוח"ט [חתי"ק]

יו"ד

יום ו' עש"ק ז' אלול תשכ"ח

. . אעיז עוד ואשאל מה פשר השמועה הנפוצה[5] (בקרב תנועת א"י השלמה) כי בידי כ"ת נמצא סכום של שני מיליון לירות לישוב חברון ולא עוד אלא (מה שיותר חשוב) כבוד תורתו עומד לשלוח לשם כך מנינים אחדים של משפחות להתיישב בחברון.

ומכיון שדאגתי נתונה מאוד למחשבה זו של חדוש הישוב בעיר האבות הייתי אסיר תודה לו אילו היה מאיר עיני בפרשה זו, שהשעה דוחקת לה. לצערי הרב, אומרים

---

5) אודות פרשיה זו ראה 'ימי תמימים' ח"ד, עמוד 259 ואילך, תשורה קלפמן (תשע"ט) עמוד 19.

המומחים לשכנעני כי לישוב חקלאי אין מקום שם, אבל בשכון עירוני מודים גם המחמירים.

. . המברכו מקרב לב נאמן ואת כל המסתופפים באורו

נאמן לבריתו

זלמן שזר

יא

כ' אלול תשכ"ט

אדמו"רי אהובי, אורי ומאורי,

גם ח"י אלול עבר ואני עדיין לא כתבתי לכ"ת כאשר ייחלתי. וזאת בלבבי - עד כי לא ח"ו הסחת הדעת ואף לא מרוב עבודה - לעבודה הסכנתי מעודי. ודעתי קשורה בכבוד תורתו כל העת, וכמעט והמלצתי - "מראשית השנה ועד אחרית שנה". והתיעצותיי איתו מרובות וממושכות, ובזמנים שאין לי מכתב חדש, הריני ניזון ממכתבים ושיחות שהיו נשכחים, וגם מעוברים ושבים הממלאים שליחויותיהם. אבל הייסורים המרובים והמתרבים, ייסורי עמנו וארצנו, כבדים לי מיסורי הפרט שגם הם לא קלו.

תקוותי כי דרישת כת"ר ל"יד תקיפה" מילאנו הקיץ בכל מאמצי גוף ונפש, על אף כל הלחצים הגלויים והסמויים מקרוב ומרחוק, לא זנו משום מקום בארץ כמלוא נימה. אינני יודע אם מרחוק יודעים במה עולה לנו תקיפות זו. אכזריותם של אויבים וצביעותם של ידידים גוברות והולכות, ואין יום שאין בו חללים ופצועים. ונפלא לראות באיזו מסירות נפש צעירנו נושאים כל הנסיונות האלה. אכן, גם אלה הם "חסדי השם כי לא תמו" [. .]

יב

לקראת י"ח אלול תש"ל

לכבוד האדמו"ר שליט"א

שלום רב, יקר וברכה!

לפני התקדש יום ההילולא של י"ח אלול, אבקש את כ"ת לשתפני מרחוק במסיבה ובהתוועדות ולברכני לקראת השנה החדשה הבאה עלינו למבחנים ולמאמצים.

דברי ההתעוררות שהשמיע כ"ת מלב קרוע ומורתח (בפ' עקב ובפ' ראה[6]) הגיעוני והחרידוני.

יש ולא יכולתי אלא להגיד "על דא קא בכית, ובכו תרוייהו", ויש ומקרוב נראים הדברים כשהם מחייבים שיקול נוסף. בכל אופן, ענייננו מסתבכים והולכים ואנו זקוקים לרחמים רבים.

טוב לדעת ולחוש כי כ"ת הנהו בתוך הדאגה וחפושי העצה. מובטחני כי יודע כ"ת כי אזהרותיו וחששותיו נשמעים בלב פתוח גם ע"י אלה שדעותיהן הן אחרות.

שמע תודתי על התשורה היקרה שכ"ת שלח לי מעזבון אביו הרה"ח המנוח זצוק"ל, אוד מוצל בנסי נסים. הלואי ויזכה לפרסם את כל כתביו ששרדו, ונזכה גם להשלים את פרסום כל המורשה של כתבי האדמו"ר הזקן, שעדיין שמורה בתוך שארית ה"ביכלאך" אשר אתו בכתובים.

ומי יתן ועוד בשנת תשל"א הבאה עלינו לטובה נוכל לסייע בלב שקט לפרסום ולהפצה ואשלם את נדרי מאז, כאשר עם לבבי.

(רואה אני מכתבי כ"ת כי על כגון דא כ"ת אינו מהסס מלהתכתב אתי).

בתוך החוג ללימודי החסידות, מוסיף ידידי הרה"ח ללמדנו מתוך קונטרים מצולמים שהוא מכין מפרק לפרק מתוך "אור-תורה" של הצ"צ, ועדיין אנו מוכנים לקבל את הוראותיו במה להמשיך ולפרנס את באי החוג בחורף הבא.

ידידתי יוצאת למדינתו ימים אלה, הפעם לביקור קצר והתכנית היא לבוא באוקטובר לביקור ממושך יותר. אולם גם לביקור קצר זה יש צורך בס"ד במידה גדושה. והלב חרד.

מיטב הברכה והתפילה לשנה טובה ומאושרת לכ"ת ולכל החוסים באורו שם ובכל מקום, וברכת שלום, בריאות והבנת טובי העולם לארצנו הקדושה ולמאבקיה,

---

6) מיומן א' התמימים אודות שבתות אלו -

שבק"פ עקב: "אח"כ דיבר הרבי שיחה של כשעה ורבע בנוגע למצב בארץ ישראל . . בעניין הזה שרוצים לסגת מהשטחים . . כשהרבי הביא את הפסוק "מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה" הוא ממש בכה ויותר מדקה בערך עד שהוא המשיך לדבר".

שבק"פ ראה: "התוועדות השבת האחרונה היה ממש מוראדיק, הרבי התבטא בצורה חריפה מאוד בכמה פרטים . . ואמר אד"ש שזה דבר רגיל שמדברים בזמן האחרון בענין המצב באה"ק".

ולקרוב שלום, טובה וברכה לעולם כולו.

אסיר תקוה המצפה לישועה ולגאולה,

נאמנו, שניאור זלמן שזר.

יג

29.9.1970 [כ"ח אלול תש"ל]

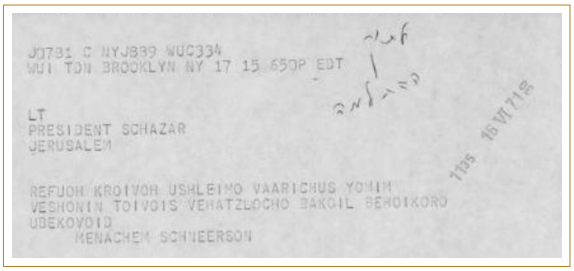
רבי מ.מ. שניאורסאהן שליט"א - ליובאוויטש, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום יחד עם כל בית-ישראל.

זלמן שזר.

יד

16.6.1971 [כ"ג סיון תשל"א]

JJ731 C NYJ389 WUC334
WUI TDN BROOKLYN NY 17 15 650P EDT

LT
PRESIDENT SCHAZAR
JERUSALEM

REFUOH KROIVOH USHLEIMO VAARICHUS YOMIM
VESHONIN TOIVOIS VEHATZLOCHO BAKOIL BEHOIKORO
UBEKOVOID
MENACHEM SCHNEERSON

פרזידנט שזר, ירושלים.

רפואה קרובה ושלימה ואריכות ימים ושנים טובות והצלחה בכל בהוקרה ובכבוד.

מנחם שניאורסון.

טו

ב"ה, ערב ראש חודש מנחם אב, ה'תשל"א

ברוקלין, נ.י.

מרת רחל שתליט"א

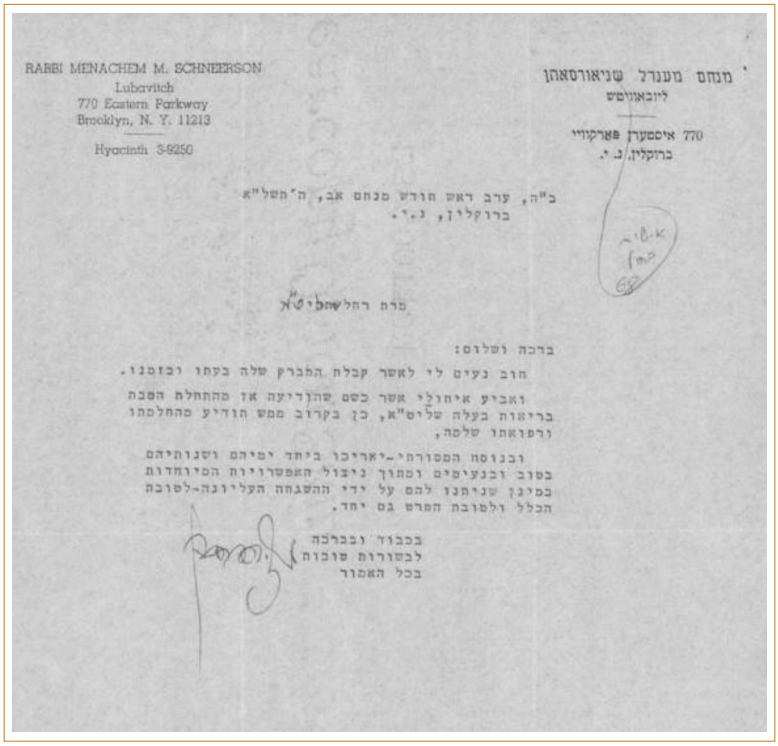
ברכה ושלום:

חוב נעים לי לאשר קבלת המברק שלה בעתו ובזמנו.

ואביע איחולי אשר כשם שהודיעה אז מהתחלת הטבת בריאות בעלה שליט"א, כן בקרוב ממש תודיע מהחלמתו ורפואתו שלמה,

ובנוסח המסורתי - יאריכו ביחד ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים ומתוך ניצול האפשרויות המיוחדות במינן שניתנו להם על ידי ההשגחה העליונה - לטובת הכלל ולטובת הפרט גם יחד.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור [חתי"ק]

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ערב ראש חודש מנחם אב, ה'תשל"א
ברוקלין, נ.י.

מרת רחל שליט"א

ברכה ושלום!

חוב נעים לי לאשר קבלת המברק שלה בעתו ובזמנו.

ואביע איחולי אשר כשם שהודיעה אז מהתחלת הטבת בריאות בעלה שליט"א, כן בקרוב ממש תודיע מהחלמתו ורפואתו שלמה,

ובנוסח המסורתי-יאריכו ביחד ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים ומתוך ניצול האפשרויות המיוחדות במינן שניתנו להם על ידי ההשגחה העליונה-לטובת הכלל ולטובת הפרט גם יחד.

בכבוד ובברכה
לבשורות טובות
בכל האמור

טז

י"ג מנ"א תשא"ל לפ"ק

לכב"ת אדוננו מורנו ורבנו, אהוב ליבי שליט"א,

מרחוק הגיעוני הדי החרדה שכ"ת חרד לשלומי ולהבראתי, והיום קיבלתי את

מכתבו[7] היקר על ביקורו (בערב ר"ח מנ"א) על קברו של האדמו"ר המנוח זצ"ל; כל דבר ודבר אשר כזה היה לי לעידוד רב ולמקור של תגבורת התקווה. לדכדוך חלילה לא הגעתי גם בשעות הקשות. אבל אמרתי להודיעו כי זכיתי להגיע להזדהות מלאה עם הכתוב "אודך השם כי אנפת בי" (לפי דיוקו של כ"ת בשיחתנו האחרונה). גם לפי חומר המושג "אנפת" וגם לפי יקרת ההרגשה "אודך". והעיקר, שכל זה נאמר בלשון עבר.

זה ימים אחדים שאני חזרתי אל כני. לע"ע לא ברוב עם אבל את הענינים הדחופים הנני ממלא ב"ה, גם בעניינים השוטפים של המדינה, וגם בענייני הלשכה. אני מקווה כי בקרוב אתגבר גם על שיירי חולשתי הגופנית.

מפי אישי הכפר ומפי הרב גורודצקי נ"י ודאי קיבל ד"שים בפרטיות.

דורש שלומו הטוב ונאמן בבריתו, בהוקרה רבה ובאהבה

שניאור זלמן שזר.

יז

י"ט בחשון תשל"ב

לכש"ת אדמו"רי האהוב שליט"א

עוד הנשיאים האפריקאיים כאן. אמש היה יומם בפומביות ומחר אצטרך לסכם אתם את רשמיהם. האנשים חדשים לנו ולא מוכר לנו עולמם, והלחצים עליהם מרובים. וכל מאמצי דברינו הם לבל חלילה תצא תקלה על ידם. אבל אני אינני רוצה להשהות את תשובתי על מכתבו מר"ח חשון עד שתשקוט רוחי. ואני מתבודד לשעה קלה באמצע הרעש, לענות לכ"ת.

תודתי נאמנה על אשר שלח אלי את נציגי העולים שביקרו אצלו בחגי תשרי. כל הזמן אינני מוצא סיפוק בעבודתנו בנחלת הר חב"ד. זה היסוד החקלאי שהיה בכפר חב"ד, היה התבלין שנתן טעם לכל שרשיותו הרוחנית של הכפר ולכל השפעתו בישוב. ב"נחלה" - הוצא היסוד ההתיישבותי מלכתחילה. זה העיקר האיכרי חסר מן הספר. ואלה שטפלו בעולים לא חיפשו ולא מצאו דרך לקשור את העולים הגרוזינים

---

7) מ"ערב ראש חודש מנחם אב", בסיום מכתב זה כותב כ"ק אד"ש "נ.ב. זה עתה באתי מציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, וכמובן הזכרתיו בכל האמור לעיל וכן את זוג' שתחי'".

עם שאר תושבי קרית מלאכי, והיחסים עם כפר חב"ד רופפים אף הם. ויש והנרגנות עולה על ההתאהבות ומכרסמת את לב העניין.

שמחתי לשמוע ממר מ. חזק שיחי' על רעיון הקמת הישיבה, שכ"ת רחש. ראש הישיבה מתלהב לדבר וזה כבר סימן של ברכה. הוא גם השכיל למצוא שפה משותפת עם הרב דמתא, מר גרשטנקורן (בנו של מייסד בני-ברק) ואני רוצה לתמוך בהם ככל שאוכל. דברתי גם עם הגברת שביניהם על יצירת אווירה מתאימה לטיפול בצרכים המעשיים של הישיבה, לכשתקום. אולי תכניס הישיבה רוח אחרת ב"נחלה". האקדמאים נותנים אף הם תקוה. אבל הם הן עתידים להתפזר על פני בתי האולפנא שבארץ וספק אם יוכלו לשמש דבק לישוב שב"נחלה". בכל אופן, אצפה בכיליון עיניים להצעותיו והוראותיו של כ"ת בענין ה"נחלה" ובענין ה"גרוזינים" שבה, ובמידה שאוכל אתאמץ להיות להם לתועלת.

יותר נחת יש בהתפתחות כפר חב"ד ב'. ובמדה שידידנו הרב ש. חפר יהא פניו לעניינים המעשיים הללו - ישנם סיכויים להצלחה בזמן הקרוב.

גם בעניין הבתים בעיר העתיקה, סמוך לביה"כ של הצמח צדק זצ"ל, דרושה יתר פעילות. האברכים שנרשמו לקבלת הבתים והם שמורים להם, מתמהמהים לבוא ולחתום על החוזים ואני חושש מאוד כי אי זריזות זאת תגרום לקשיים.

אני מעכב בידי העושים לבל תפקע סבלנותם כי ישנם כבר "בעלים" אחרים ואם מצדנו יוזנח הדבר, יש חשש פן נהיה חלילה מן הצועקים וכו'.

הרה"ח ר"ז סלונים ז"ל ששמש לי כתובת נאמנה בענין זה אף הוא איננו עוד אתנו ומ"מ עוד אין לו, חבל על דאבדין.

בהנאה קראתי את "הביטאון" האחרון. הרב עדין שטיינזלץ נ"י ממשיך ללמד אותנו "דרך מצוותיך".

מברכו מקרב לב ומצפה להוראותיו, לקראת חודש כסלו,

שניאור זלמן שזר

יח

רבי שניאורסאהן, 770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק

סיימנו עיקרי הפרשיות ב"דרך מצוותיך" ושואלים בעצתו במה להמשיך. רצון החוג

להתחיל בכ"ד טבת בלמוד מאמרי האדמו"ר הזקן א' או ב' (או אולי יש כבר ג') מצפים לעצתו ולברכתו.

בתודה ובהוקרה. בשם החוג. זלמן שזר

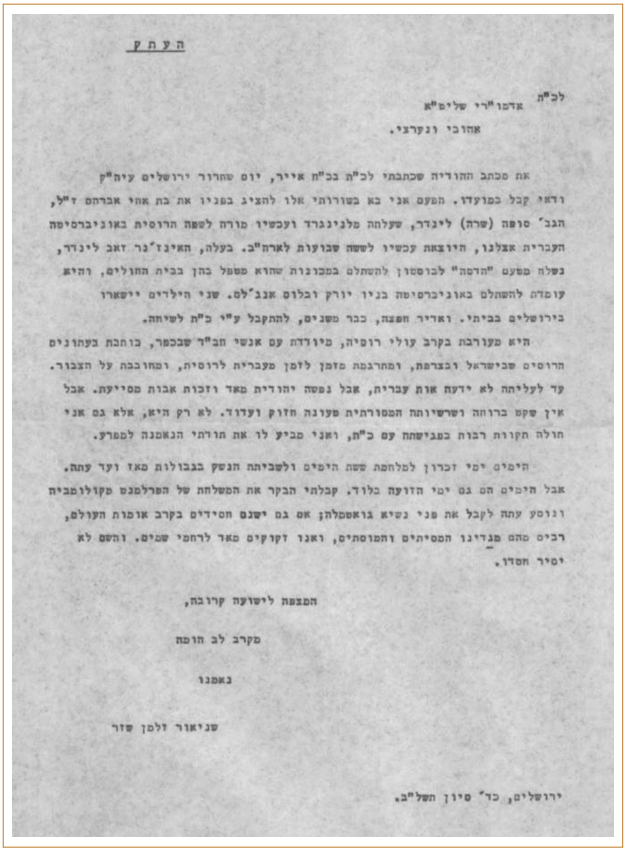
יט

ירושלים, כ"ד סיון תשל"ב

לכ"ת אדמו"רי שליט"א

אהובי ונערצי.

את מכתב ההודיה שכתבתי לכ"ת בכ"ח אייר, יום שחרור ירושלים עיה"ק ודאי קיבל במועדו. הפעם אני בא בשורותי אלו להציג בפניו את בת אחי אברהם ז"ל, הגב' סופה (שרה) לינדר, שעלתה מלנינגרד ועכשיו מורה לשפה הרוסית באוניברסיטה העברית אצלנו, היוצאת עכשיו לששה שבועות לארה"ב. בעלה, האינז'נר זאב לינדר, נשלח מטעם "הדסה" לבוסטון להשתלם במכונות שהוא מטפל בהן בבית החולים, והיא עומדת להשתלם באוניברסיטה בניו יורק ובלוס אנג'לס. שני הילדים יישארו בירושלים בביתי. ואדיר חפצה, כבר משנים, להתקבל ע"י כ"ת לשיחה.

העתק

לכ"ת
אדמו"רי שליט"א
אהובי ונערצי.

את מכתב ההודיה שכתבתי לכ"ת בכ"ח אייר, יום שחרור ירושלים עיה"ק ודאי קיבל במועדו. הפעם אני בא בשורותי אלו להציג בפניו את בת אחי אברהם ז"ל, הגב' סופה (שרה) לינדר, שעלתה מלנינגרד ועכשיו מורה לשפה הרוסית באוניברסיטה העברית אצלנו, היוצאת עכשיו לששה שבועות לארה"ב. בעלה, האינז'נר זאב לינדר, נשלח מטעם "הדסה" לבוסטון להשתלם במכונות שהוא מטפל בהן בבית החולים, והיא עומדת להשתלם באוניברסיטה בניו יורק ובלוס אנג'לס. שני הילדים יישארו בירושלים בביתי. ואדיר חפצה, כבר משנים, להתקבל ע"י כ"ת לשיחה.

היא מעורבת בקרב עולי רוסיה, מיודדת עם אנשי חב"ד שבכפר, כותבת בעיתונים הרוסים שבישראל ובצרפת, ומתרגמת מזמן לזמן מעברית לרוסית, ומחוברת על הצבור. עד לעליתה לא ידעה אות עברית, אבל נפשה יהודית מאד וזכות אבות מסייעת. אבל אין שקט ברוחה ושרשיותה הטמורתית מעונה חזק ועדוד. לא רק היא, אלא גם אני תולה תקוות רבות בפגישתה עם כ"ת, ואני מביע לו את תודתי הנאמנה למפרע.

היסיס יסי זכרון למלחמת ששת הימים ולשביתה הנשק בגבולות מאז ועד עתה. אבל היסיס הם גם יסי הזועה בלוד. קבלתי הבקר את המשלחת של הפרלמנט הקולומביה ונועץ עתה לקבל את פני נשיא גואטמלה, גם הוא ישנם חסידים בקרב אומות העולם, רבים מהם מנדינו המסיחים והמוסתים, ואנו זקוקים מאד לרחמי שמים. ותשם לא יסיר חסדו.

המצפה לישועה קרובה,

מקרב לב תומה

נאמנו

שניאור זלמן שזר

ירושלים, כד' סיון תשל"ב.

היא מעורבת בקרב עולי רוסיה, מיודדת עם אנשי חב"ד שבכפר, כותבת בעיתונים הרוסים שבישראל ובצרפת, ומתרגמת מזמן לזמן מעברית

לרוסית, ומחובבת על הציבור. עד לעליתה לא ידעה אות עברית, אבל נפשה יהודית מאד וזכות אבות מסייעת. אבל עדיין אין שקט ברוחה ושרשיותה המסורתית טעונה חזוק ועדוד. לא רק היא, אלא גם אני תולה תקוות רבות בפגישתה עם כ"ת, ואני מביע לו את תודתי הנאמנה למפרע[8].

הימים ימי זכרון למלחמת ששת הימים ולשביתת הנשק בגבולות מאז ועד עתה. אבל הימים הם גם ימי הזועה בלוד. קבלתי הבקר את המשלחת של הפרלמנט מקולומביה ונוסע עתה לקבל את פני נשיא גואטמלה; אם ישנם חסידים בקרב אומות העולם, רבים מהם מנדינו המסיתים והמוסתים, ואנו זקוקים מאד לרחמי שמים. והשם לא ימיר חסדו.

המצפה לישועה קרובה, מקרב לב הומה

נאמנו

שניאור זלמן שזר

כ

יום ב', כ"ט לח' מרחשון, תשל"ג.

אדמו"רי הנערץ והאהוב שליט"א

שפע תודותי על דיקנות וזריזות מכתבו[9], שהגיעני היום ערב ר"ח כסליו.

שמחתי לקבל לפני שבועיים את אלמנת אחיו ז"ל ואתה בתה דליה עם חתנה העומדים בעוד שבוע להכנס בברית הנישואין בשעה טובה ומוצלחת. זמנתי אותם יחד עם השבים מבקורם בניו-יורק בימים הנוראים. ויחדיו, אחרי שנמסר דוח של הרב ליבוב שיחי' ושל הרבנים מקרב עולי גרוזיה, ובצרוף קרובי משפחתי שעלו עתה מלנינגרד - שמחנו בהם בשמחתם שהיא גם שמחתו האישית של כ"ת.

זכורה לי יפה עצתו-הוראתו בדבר התנהגותי עם תום שתי עונות של בחירתי ובליבי קבלתי עלי לקיימה במלואה. אף כי עצתו הייתה מילתא בטעמה ואני עדיין לא שמעתי מכ"ת אם הטעם עדיין קיים. הסימנים לכך מפולגים.

אני בכל אופן מוכן מחר בבית הכנסת של ה"צמח צדק" בעיר העתיקה לדרוש סמוכין על צמד התארים "חסידא ופרישא" הזכורים לי דוקא בנוסח זה הארמי, ואינו

---

8) על ביקורה ראה 'ימי תמימים' ח"ה, עמוד 395.

9) נדפס בלקו"ש חי"ד עמוד 376.

שגור בגירסא עברית (כלומר "חסיד ופרוש", שהם לא תמיד דוקא זהים) ולפרש בדרך צחות כי כשזוכים להגיע לגיל חסידא (פ"ג) יש לקיים חובת פרישה.

המחשבה שנשאתי את נפשי אליה להעתיק את מקום מגורי לעיר העתיקה אינה ניתנת עכשיו לביצוע בשל מחלת רעייתי תחי', אמנם תלו בה סימנים נכרים לטובה, שב כח הדיבור כברכת כ"ת, אבל היא עדיין זקוקה לרחמים רבים. לפי דעת הרופאים המטפלים בה, היא תהיה עוד חדשיים קשורה למטתה ורק אח"כ אפשר יהיה לגשת לעבודת ריפוי פיזוטרפי. וה' ירחם!

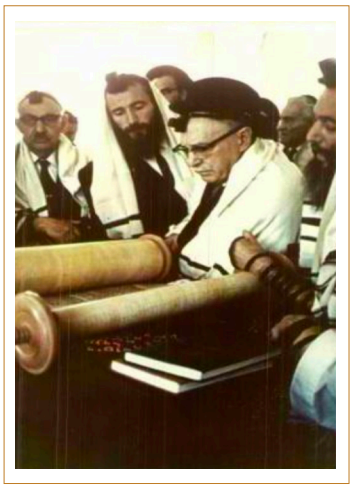
בצער כפול הנני נפרד לע"ע ממחשבתי זאת, ואצטרך לקבוע את מקום מגורי אי שם ברחביה. אולי אצליח להעביר את ספרייתי לעיר העתיקה.

לע"ע העברתי את רעייתי החולה לביה"ח הרצפלד בגדרה, ואני נוסע לשם וקרובים נוסעים ואנו רואים אותה פעמים אחדות בשבוע, ולבי דוי.

כא

יום ג', ר"ח כסלו

עליתי היום לתורה בבית הכנסת של ה"צמח צדק" זצ"ל בעיר העתיקה כמתוכנן. השתתפו בתפילה הרבה מאנ"ש בשכונות שונות שבירושלים ואנשי הכפר ולוד. הערתי על פרישתי השנה מתפקידי - עוררה גל של אי שביעות רצון, אבל לא הם המכריעים. מכיוון ששם היו אנשי עיתונות אני חושש שהדבר יעשה לו כנפיים לפני זמנו.

מחר אני עומד לנסוע לגדרה לבקר את אשתי בביה"ח הרצפלד.

בצפיה לברכתו - הנני נאמן כתמיד

ש"ז שזר

כב

יום א', ט' מרחשון תשל"ד

להדרת כבוד אדמו"רי הנערץ, אורי ומורי, שלום והוקרה.

מתקרבים ימי כסלו. אילו הרשיתי לעצמי ללכת "בשרירות לבי", הייתי גם השנה "קופץ" לאיסטרן פרקוויי וזוכה לשיחה אמתית עם כ"ת, כאשר הסכנתי וכאשר צמאה נפשי לכך. רבים גם הסיתו אותי לכך, אנ"ש והרבנים העורכים חגיגות בבתי הכנסת שלהם, אבל לא עת עכשיו לצאת את הארץ.

עכשיו עוזב אדם את הארץ רק אם עניני המלחמה מחייבים זאת. ולא - חובה להכבד ולשבת בבית ולעשות את כל אשר הבית מטיל. עדיין כבדה המלחמה בארץ גם אחרי "שביתת האש". עדיין כל נערינו במדים, ורבים מקרובינו הקרובים ביותר שרויים באפלה, ספק שבויים, ספק נעדרים, ורבים הפצועים. וכמובן מנחם אבלים או מבקר פצועים ואשרי כל אחד היודע לעודד ולנחם.

יפה לראות את גלי ההתנדבות ל"מלוה מרצון". לעיני עוברים התורמים בהמוניהם ומנדבים בהתחייבויותיהם רבבות לירות, והם נותנים מלב מלא אהבה. טוב לראותם בגילוי נאמנותם הכנה והפשוטה, כדי שלא להקשות על הבנים שבחזיתות. ויפה העם בשעת התנדבותו כמו בשעת תפילה.

לע"ע אני מתכנן להתחיל את ימי כסליו בט"ו במרחשון, יום הולדת רחל, ולאותו יום להביא את רחל לביקור בביתינו בירושלים, להזמין בני משפחה ובנות המערכת שלה ולתת לה הברכה כי שבה לאיתנה. נערוך סעודה בבית ותשוב לגדרה כי עדיין זקוקה היא לבית-החולים[10].

את תפילת ר"ח כסלו אני מתכנן לערוך גם השנה, אם הכל יהי' כשורה, בבית הכנסת של הצ"צ בעיר העתיקה כמנהגי.

ואם אזכה ותנאי השעה יאפשרו, ארצה את י"ט כסליו שוב לערוך בכפר חב"ד כמנהגנו מימים ימימה, זה לאחד ועשרים שנה. רוצה אני לקוות כי ברכת כ"ת תלווני בכל האירועים הללו ובכל שעה.

---

10) באגרת קודש מתאריך כ' חשון כותב לו כ"ק אד"ש בהמשך לכך "שמחתי במאד להידיעה אשר זוג' שתליט"א בקרה בביתה בקשר עם יום הולדתה, על פי השאלה הטלפונית על ידי ידידנו הוו"ח אי"א נו"נ מר ש.מ. [שלמה מיידנצ'יק] שי'. ויהי רצון שתתקדם רפואתה ביותר ותחזור לביתה בשלמות ויאריכו ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים".

וישא ברכה על העדוד שהוא מעודד את החיילים שלנו ואת המפקדים. יודע אני מקרוב כמה חשוב הוא עידוד זה. שמחתי לראות את אמונם בכ"ת, וניחמתיהם בדברי הברכה שלו.

והנני חסידו נאמן לדברו ומצפה לישועה

שניאור זלמן שזר

שער שני

רועה ישראל

מכתבים נוספים מכ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א

בשער זה נדפסים אגרות-קודש מאת כ"ק אד"ש מה"מ אל נמענים שונים, ששיגרו למר שז"ר את המכתבים שקיבלו.

לצד האגרות הובאו מכתביהם של המקבלים השונים אל מר שז"ר, המעניקים את הרקע הנדרש להבנת אגרות הקודש ומוסיפים נופך ובהירות.

מצבת ר' ברוך מרדכי מבאברויסק

הרב ברוך מרדכי אטינגר, הידוע בכינוי ר' ברוך מרדכי מבאברויסק, היה מגדולי החסידים של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצמח צדק. בשנת תרי"א עלה לארץ הקודש, בה נפטר ונטמן בהר הזיתים. לאחר מלחמת ששת הימים ושחרור העיר ירושלים נתגלה מחדש מקום קבורתו.

במכתב אל שז"ר נכתב:

ב' אלול תשכ"ח

כבוד נשיא מדינת ישראל, שלום וכל טוב.

אני החומ"ט, דב אטינג, עובד באגף התקציבים במשרד האוצר ירושלים, מתייחס

לצאצאי רבי ברוך מרדכי אטיגא - הרב הראשון מהעיר בוברויסק שהצליח בזמנו לכהן בתור "רב יחיד" ולהאציל מכח השפעתו הרוחנית על כל העדות.

הספר החדש על העיר בוברויסק שיצא לאור באחרונה מביא אותו בקווים כלליים.

הסבא - ממנו מתייחסים בארץ מאות צאצאין - עלה ארצה בשנת תרי"א לעת זקנתו והביא עמו נכד אחד, ילד קטן ממנו גדלו הענפים שיחי'. נשמתו הטהורה עלתה למרומים ביום י"ז אלול תרי"ז וקברו נמצא בהר-הזיתים של הספרדים, סמוך לקברו של רבנו בן-עטר "אור-החיים" וזאת בהתאם לבקשתו בצוואה כפי שהוזכר בכתבים.

המשפחה שיקמה את המצבה מסביב ולא שינו במאומה מהכתב-יד כפי שה' חרות וחקוק על לוח האבן.

הסבא היה נמנה בין מיסדי תנועת החסידות והיה מבאי ביתו של האדמו"ר "בעל התניא" ויש גירסא שהספיק להיות במחיצתו של "הגאון מוילנא" בטרם שחשף את מקורות החסידות הח"בדית.

הסבא זכה להרביץ תורה ברבים וחכמתו היתה נפוצה למרחקים כפי שמובא בקונטרס הידוע הנקרא "ביקור בשיקאגו" שיצא לאור בשיחות מפיו של האדמו"ר הקודם זצ"ל.

המשפחה בשיתוף עם "תנועת חב"ד" בארץ בראשותו של מורנו הרב ש.י. זוין שליט"א החליטה להתיחד עם זכרו ביום הפטירה ולהספידו ע"י המצבה ביום ט"ו לחודש אלול, בעוד כשבועיים.

יחד עם זאת, יתכנסו המשתתפים באותו יום, בבית הכנסת של שיכון חב"ד בירושלים להעלות במקום זכרונות.

כבוד גדול יהי לנו, למשפחה ולתנועת החסידות של חב"ד בארץ ובחו"ל, שכב' הנשיא יחלוק מכבודו הרם וישתתף עמנו במאורע הגדול.

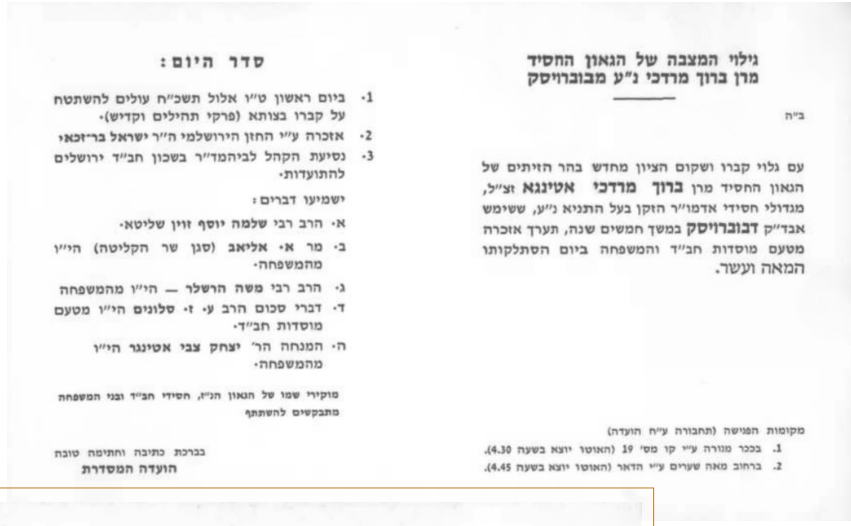
חודשים מספר לאחר מכן, כותב מר אטינגר לשז"ר:

ט' בתשרי תשכ"ט

נשיא מאוד נכבד,

שלום רב וגמר חתימה טובה לביתך ולכל עם ישראל.

נדחתה האזכרה לגלוי המצבה של הגאון ברוך מרדכי זצ"ל מבוברויסק.

גילוי המצבה של הגאון החסיד
מרן ברוך מרדכי נ"ע מבובוויסק

ביה

עם גלוי קברו ושקום הציון מחדש בהר הזיתים של הגאון החסיד מרן **ברוך מרדכי אטינגא** זצ"ל, מגדולי חסידי אדמו"ר הזקן בעל התניא נ"ע, ששימש אבד"ק **דבובוויסק** במשך חמשים שנה, תערך אזכרה מטעם מוסדות חב"ד והמשפחה ביום הסתלקותו המאה ועשר.

מקומות הפגישה (תחבורה ע"ח הועדה)
1. בכפר מנורה ע"י קו מס' 19 (האוטו יוצא בשעה 4.30).
2. ברחוב מאה שערים ע"י הדאר (האוטו יוצא בשעה 4.45).

סדר היום:

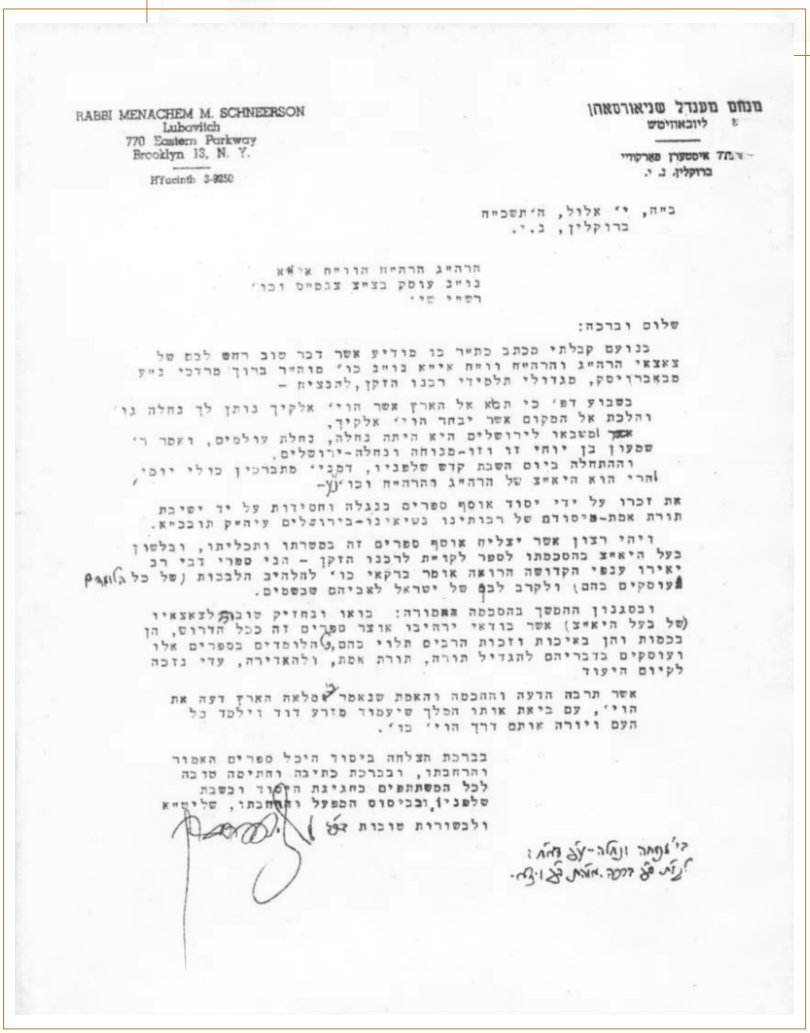
1. ביום ראשון ט"ו אלול תשכ"ח עולים להשתטח על קברו בצותא (פרקי תהילים וקדיש).
2. אזכרה ע"י החזן הירושלמי ה"ר ישראל בר-זכאי
3. נסיעה הקהל לביהמד"ר בשכון חב"ד ירושלים להתועדות.

ישמיעו דברים:

א. הרב רבי שלמה יוסף זוין שליטא.
ב. מר א. אליאב (סגן שר הקליטה) הי"ו מהמשפחה.
ג. הרב רבי משה הרשלר — הי"ו מהמשפחה
ד. דברי סכום הרב ע. ז. שלונים הי"ו מטעם מוסדות חב"ד.
ה. המנחה הר' יצחק צבי אטינגר הי"ו מהמשפחה.

מוקירי שמו של הגאון הנ"ל, חסידי חב"ד ובני המשפחה מתבקשים להשתתף

בברכת כתיבה וחתימה טובה
הועדה המסדרת

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בס"ד, י' אלול, ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרה"ח הורי"ח אי"א
נריש עוסק בצרכי צבור
ר"ש וכו' וכו'

שלום וברכה:

בנועם קבלתי מכתב כתיר בו מודיע אשר דבר טוב רחש לכם של צאצאי הרה"ג והרה"ח הורי"ח אי"א נריש כו' מרדכיר ברוך מרדכי נ"ע מבובריוסק, מגדולי תלמידי רבנו הזקן, להציבה -

בשכוע דב' כי תבא אל הארץ אשר הו"י אלקיך נותן לך נחלה נו' והלכת אל המקום אשר יבחר הו"י אלקיך,
ושבאר לירושלים היא הירתה נחלה, נחלת עולמים, ואשר ר' שפעון בן יוחי זו וזו-מכוחה ונחלה-ירושלים.
וההתחלה ביום השבת קדש שלפניו, דקבי' מתברכין כולי יומי, והרי הוא היאיצ של ההרה"ג ההרה"ח וכו' נ"ע-

את זכרו על ידי יסוד אוסף ספרים בנגלה וחסידות על יד ישיבת תורת אמת-מיסודם של רבותינו נשיאינו-בירושלים עיהיא תובב"א.

ויהי רצון אשר יצליח אוסף ספרים זה בשפרתו ותכליתו, ובלשון בעל היאיצ בהסכמתו לספר לקו"ת לרבנו הזקן - הני ספרי דבי רב יאירו עינני הקדושה הרואה אופר ברקאי כו' להלהיב הלבבות (של כל העוסקים בהם) ולקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים.

ובסגנון ההמשך בהסכמה האמורה: בואו ונחזיק שוכן לצאצאיו (של בעל היאיצ) אשר בודאי יהיבו אוצר ספרים זה בכל הדרוש, הן בכספות והן באיכות ודכות הרבים תלוי בהם, בתלמידים בספרים אלו ועוסקים בדבריהם להגדיל תורה, תורת אמת, ולהאדירה, עדי נזכה לקיום היעוד

אשר תרבה הדעה וההכמה והאמת שנאמר שלאת הארץ דעה את הו"י, עם ביאת אותו המלך שיעמוד מזרע דוד וילמד כל העם ויורה אותם דרך הו"י כו'.

בברכת הצלחה ביסוד היכל ספרים האמור והרחבתו, ובכרכת כתיבה וחתימה טובה לכל המשתתפים בהגיגת הסיום ובשמת שלפניו, ובכיסום המפעל והרחבתו, שליט"א

ולבשורות טובות בזה

האגרת המצורפת נדפסה בלקו"ש חכ"ד עמ' 521, ומובא כאן צילום ובו הוספות ותיקונים בכתי"ק.

הטכס וגילוי המצבה יתקיים אי"ה ביום ראשון כ"ח לחודש תשרי בשעות הערב.

בנתיים הגיע מכתב ברכה אל הרב זוין מאת האדמו"ר, העתק הימנו אני מצרף בזה.

אשמח מאוד אם כב' הנשיא יואיל להשתתף עמנו ביום הגדול.

בברכת כל טוב לעם ישראל

מאחל - דב אטינגר.

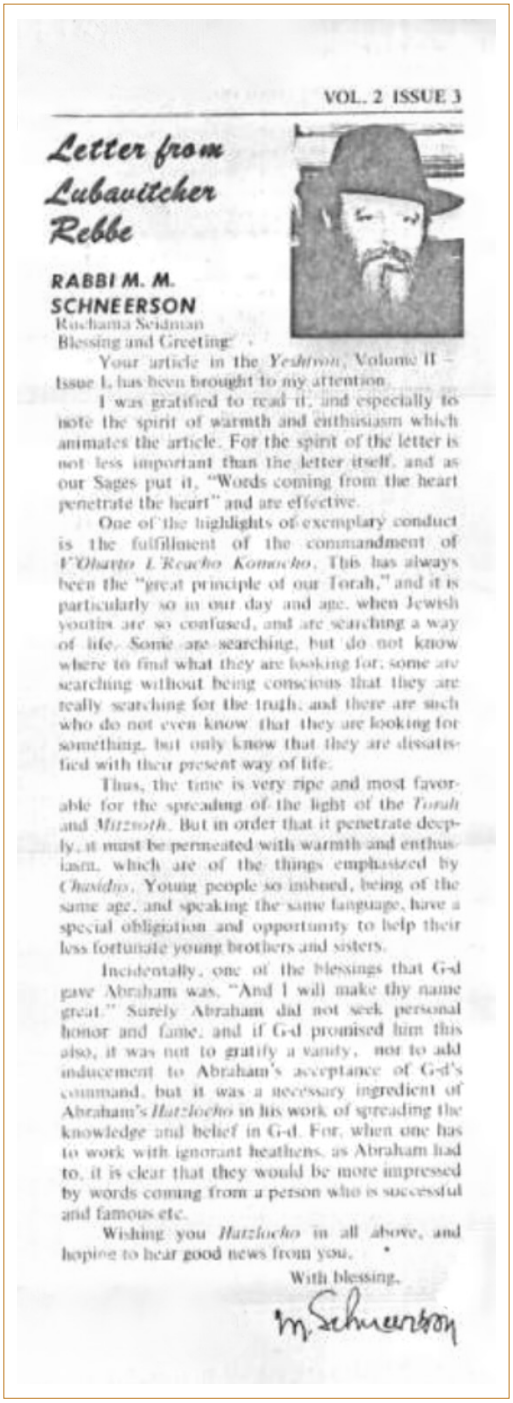
בחמימות והתלהבות

ד"ר הלל זיידמן, היה עסקן, עיתונאי, סופר חרדי ומקורב אל הרבי. במכתבו אל שז"ר מיום י"א שבט תשל"ג הוא כותב אודות ביתו:

להלן אי אלו פרטים עליה: בתי הבכורה רוחמה (19) היא אישיות רבת מידות וכשרונות. במקצת יעידו עליה הר"פ, במיוחד מכתבו של כ"ק האדמו"ר מליובביץ' שליט"א אליה . .

מכתבו של הרבי אל מרת רוחמה נדפסה בגליון הנוער "Yeshivon" שהיא השתתפה בכתיבתו ועריכתו.

Ruchama seidman
Blessing and greeting.
your article in the Yeshivon ,volume - 2 issue ,1 has been brought to my attention.
I was gratified to read it ,and especially to note the spirit of warmth and enthusiasm which animates the article ,for the spirit of the letter is not less important than the letter itself .and as our sages put it" :words coming from the heart penetrate the heart "and are effective.
One of the highlights of exemplary conduct is the fulfillment of the commandment of V'Ohavto L'Reacho Komocho .This has always been the "great principle of our Torah ",and it is particularly so in our day and age, when jewish youtist are so confused ,and are searching a way of life .Some are searching ,but do not know where to find what they are looking for .Some are searching without being conscious that they are really searching for the truth .and there are some who do not even know that they are looking for something ,but only know that they are dissatisfied with their present way

VOL. 2 ISSUE 3

Letter from Lubavitcher Rebbe

RABBI M. M. SCHNEERSON

Rachama Seidman
Blessing and Greeting:

Your article in the *Yeshiron*, Volume II – Issue I, has been brought to my attention.

I was gratified to read it, and especially to note the spirit of warmth and enthusiasm which animates the article. For the spirit of the letter is not less important than the letter itself, and as our Sages put it, "Words coming from the heart penetrate the heart" and are effective.

One of the highlights of exemplary conduct is the fulfillment of the commandment of *V'Ohavto L'Reacho Komocho*. This has always been the "great principle of our Torah," and it is particularly so in our day and age, when Jewish youths are so confused, and are searching a way of life. Some are searching, but do not know where to find what they are looking for; some are searching without being conscious that they are really searching for the truth; and there are such who do not even know that they are looking for something, but only know that they are dissatisfied with their present way of life.

Thus, the time is very ripe and most favorable for the spreading of the light of the *Torah* and *Mitzvoth*. But in order that it penetrate deeply, it must be permeated with warmth and enthusiasm, which are of the things emphasized by *Chasidus*. Young people so imbued, being of the same age, and speaking the same language, have a special obligation and opportunity to help their less fortunate young brothers and sisters.

Incidentally, one of the blessings that G-d gave Abraham was, "And I will make thy name great." Surely Abraham did not seek personal honor and fame, and if G-d promised him this also, it was not to gratify a vanity, nor to add inducement to Abraham's acceptance of G-d's command, but it was a necessary ingredient of Abraham's *Hatzlocho* in his work of spreading the knowledge and belief in G-d. For, when one has to work with ignorant heathens, as Abraham had to, it is clear that they would be more impressed by words coming from a person who is successful and famous etc.

Wishing you *Hatzlocho* in all above, and hoping to hear good news from you,

With blessing,

M. Schneerson

of life.

Thus ,the time is very ripe and most favorable for the spreading of the light of the Torah and Mitzvot .but in order that it penetrate deeply, it must be penetrated with warmth and enthusiasm, which are of the things emphasized by CHasidus. Young people so imbued, being of the same age ,and speaking the same language, have a special obligation and opportunity to help their less fortunate young brothers and sisters.

Incidentally ,one of the blessings that G-d gave Abraham was" ,And I will make thy name great .Surely Abraham did not seek, personal honor and fame and if G-d promised him this also ,it was not to gratify a vanity ,nor to add inducement to Abraham's acceptance of G-d's command ,but it was a necessary ingredient of Abraham's Hatzloche in his work of spreading the knowledge and belief in G-d For ,when one has to work with ignorant heathens ,as Abraham had to ,it is clear that they would be more

impressed by words coming from a person who is successful and famous etc.
Wishing you Hatzlocho in all above ,and hoping to hear good news from you,
With blessing

חתימה

תעשה הטוב והישר

לפנינו מכתבו הלבבי של החסיד ר' שניאור זלמן דוכמן אל שז"ר בקשר עם יום הולדתו השמונים, ביום ר"ח כסלו תש"ל. למכתב זה צירף ר' זלמן דוכמן כתשורה מכתב מכ"ק אד"ש מה"מ אליו שבשוליו הוספה בכתי"ק.

אחדשה"ט! בהכנעה גדולה, שלום וברכה!

הנני באתי לברך בברכת מז"ט ליום השמחה, למילוי לכת"ר שמונים שנה. והשי"ת יתן לכת"ר אריכות ימים ושנים טובות - ויהיו ימיו מאה ועשרים שנה.

ישנו סיפור - מהמעשיות ששמעתי בהאמיל מזקני חסידי האדמו"ר הצמח-צדק - שמה שדוד המלך אמר "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" הוא התכוון "בהם" - בתורה ומצוות. כלומר, לאחר גיל 13, בר מצוה - הרי זה 83, ו"בגבורות שמונים שנה" זהו גיל 93.

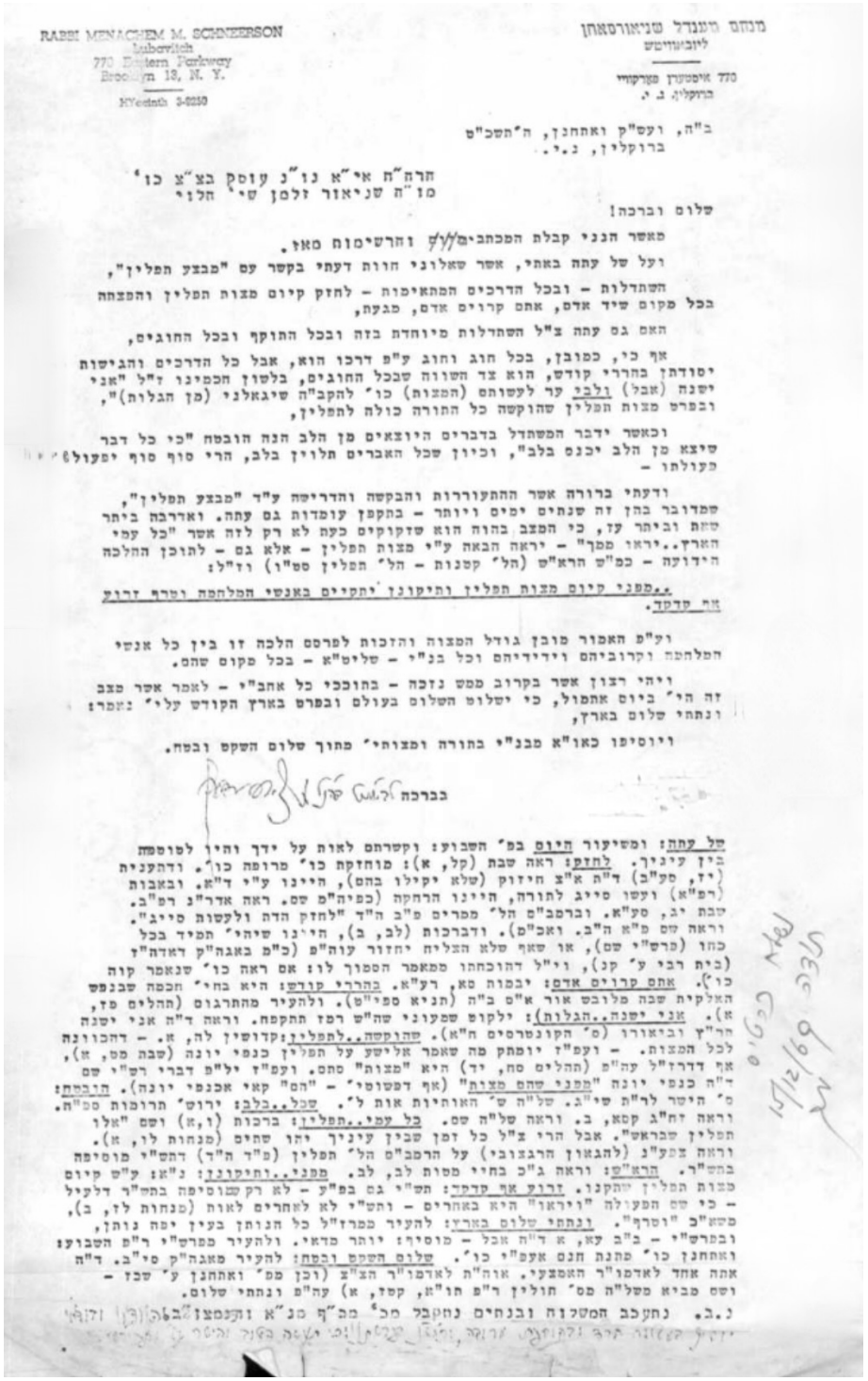
כאשר כתבתי זאת לאדמו"ר שליט"א, "הוא" מסר לרב חדקוב שישאל אותי מהיכן שמעתי זאת. ע"כ.

ברכתי לכת"ר, ששני "הפלגה" יהיו שנים טובות ובריאות, לשמחת כל בני ישראל בארץ ישראל ובכל מקום שהם, כי רב זלמן שליט"א זכור בלב כל ישראל לטוב ולברכה.

כבודו הרם כתב לי "בכתב ידו" אודות חלק נוסף של "לשמע אוזן", ובעזרת השם, מתי שרק יצא לאור אשלח לכת"ר על מהרה.

אדמו"ר שליט"א דורש ממני לכתוב ולכתוב עוד ועוד.

מצורף בזה מכתב, והמילים האחרונות בו בכתב ידו הקדוש של אדמו"ר שליט"א:

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYcodmth 3-6020

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין 13, נ. י.

ב"ה, ועש"ק ואתחנן, ה'תשכ"ט
ברוקלין, נ.י.

חתה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה שניאור זלמן שי' חלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב ומצורפים ותרשימות מאז.

ועל של עתה באתי, אשר שאלוני חוות דעתי בקשר עם "מבצע תפלין",

התחדלות - ובכל הדרכים המתאימות - לחזק קיום מצות תפלין והפצתה בכל מקום שיד אדם, אתם קרוים אדם, מבעה,

האם גם עתה צ"ל התחדלות מיוחדת בזה ובכל התוקף ובכל החוגים,

אף כי, כמובן, בכל חוג וחוג ע"פ דרכו הוא, אבל כל הדרכים והגישות יסודתן בהרי קודש, הוא צד השוה שבכל החוגים, בלשון חכמינו ז"ל "אני ישנה (אבל) ולבי ער לקשותם (המצות) כו' לחקב"ה שיגאלני (מן הגלות)", ובפרט מצות תפלין שהוקשה כל התורה כולה לתפלין,

וכאשר ידבר המשתדל בדברים היוצאים מן הלב חנה חובטח "כי כל דבר שיצא מן הלב יכנס בלב", וכיון שכל האברים תלוין בלב, הרי סוף סוף יפעול פעולתו -

ודעתי ברורה אשר ההתעוררות והבקשה והדרישה ע"ד "מבצע תפלין", שמדובר בהן זה שנתים ימים ויותר - בתקפן עומדות גם עתה. ואדרבה ביתר שאת וביתר עז, כי המצב בחוה הוא שזקוקים כעת לא רק לזה אשר "כל עמי הארץ..יראו ממך" - יראה הבאה ע"י מצות תפלין - אלא גם - לתוכן ההלכה הידועה - כפ"ם הרא"ש (הל' קטנות - הל' תפלין סט"ו) וז"ל:

..מפני קיום מצות תפלין ותיקונן יתקיים באנשי חמלחמה ושרש זרוע ימין מדקד.

וע"פ האמור מובן גודל המצוה והזכות לפרסם הלכה זו בין כל אנשי המלחמה וקרוביהם וידידיהם וכל בנ"י - שליח"א - בכל מקום שהם.

ויהי רצון אשר בקרוב ממש נזכה - בחוכבי כל אחב"י - לאמר אשר מצב זה הי' ביום אתמול, כי ישלוט השלום בעולם ובפרט בארץ הקודש עלי' נאמר: ונתתי שלום בארץ,

ויוסיפו כאו"א מבנ"י בתורה ומצותי' פתוך שלום השקט ובטח.

בברכה לכלם שקלע

של עתה: ומשיעור חיוב בפ' השבוע: וקשרתם לאות על יד והיו לפוטפת בין עיניך. לחזק: ראה שבת (קל, א): מוחזקת כו' פרוטה כו'. והתקנית (יז, סע"ב) ד"ה א"צ חיזוק (שלא יקילו בהם), היינו ע"י ד"א. ובאבות (רפ"א) ועשו סייג לתורה, היינו הרחקה (כפיה"פ שם. ראה אדר"נ רפ"ב. שבת יג, סע"א. וברפב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ד "לחזק הדת ולקשות סייג". וראה שם פ"א ה"ב. ואכ"מ). ודברכות (לב, ב), היינו שיהי' תמיד בכל כחו (פרש"י שם), או שאף שלא הצליח יחזור עוה"פ (כ"פ באגה"ק האדה"ז (בית רבי ע' קנ), וי"ל דתוכחתו ממאמר הפסוק לו: אם ראה כו' שנאמר קוה כו'). אתם קרוים אדם: יבמות סא, רע"א. בהרי קודש: היא בחי' חכמה שבנפש האלקית שבה פלובש אור א"ס ב"ה (תניא ספי"ט). ולהעיר מתרגום (תהלים פז, א). אני ישנה..הגלות): ילקוט שמעוני שה"ש רמז תתקפח. וראה ד"ה אני ישנה תר"ץ וביאורו (ס' הקונטרסים ח"א). שהוקשה..לתפלין: קדושין לה, א. - דהכוונה לכל המצות. - ועפ"ז יומתק מה שאמר אלישע על תפלין כנפי יונה (שבת סט, א), אף דדרז"ל עה"פ (תהלים סח, יד) היא "מצוה" סתם. ועפ"ז יל"פ דברי רש"י שם ד"ה כנפי יונה "ממני שהם מצות" (אף דמשופרי - "הם" קאי אכנפי יונה). תוכחת: פ' תישר לר"ת שי"ג. של"ה ש' האותיות אות ל'. שכל..לב: ירוש' תרומות פט"ח. וראה זח"ג קסא, ב. וראה של"ה שם. כל עמי..תפלין: ברכות (ו,א) ושם "אלו תפלין שבראש". אבל הרי צ"ל כל זמן שבין עיניך יהו שהים (מנחות לו, א). וראה טעמ"נ (להגאון הרצובוי) על הרמב"ם הל' תפלין (פ"ד ה"ד) דתש"י פוסיפא בתש"ר. הרא"ש: וראה ג"כ בחי' פסוח לב, ב. מפני..ותיקונן: נ"א: ע"פ קיום מצות תפלין שתקנו. זרוע אך ידמה: תש"י גם בפ"ע - לא רק שפוסיפא בתש"ר דלקיל - כי שם המפולה "ויראו" היא באחרים - ותש"י לא לאחרים לאות (מנחות לז, ב), משא"כ "וזרוע". ונתתי שלום בארץ: להעיר ממרז"ל כל חנותן בעין יפה נותן, ובמרש"י - ב"ב קא, א ד"ה אבל - פוסיף: יותר מדאי. ולהעיר ממרש"י ר"פ השבוע: ואתחנן כו' פתנא תנם אעפ"י כו'. שלום השקט ובטח: להעיר מאגה"ק סי"ב. ד"ה אתה אחד לאדמו"ר האמצעי. אוה"ת לאדמו"ר הצ"צ (וכן פס' ואתחנן ע' שכז - ושם מביא משל"ה פס' תולין ר"פ תו"א, קפז, א) עה"פ ונתתי שלום.

נ.ב. נחתכב המשכוח ובנתים נחקבל מכ' מה"ק מנ"א ותקמצו

המכתב המצורף הוא מכתב כללי-פרטי מתאריך "ועש"ק ואתחנן, ה'תשכ"ט", ותוכנו ע"ד ההתעוררות הבקשה והדרישה לפעול ב"מבצע תפילין".

בסוף המכתב, הוסיף כ"ק אד"ש מה"מ בכתב יד קדשו: **בברכה לבשו"ט בהנ"ל [חת"ק]**

בשולי המכתב נוסף: **נ.ב. נתעכב המשלוח ובנתים נתקבל מכ' מכ"פ מנ"א והמצו"ב והקודמו ובודאי יוסיף במשלוח הר"ד ובתוספת מרובה, וכמש"נ בפרשתנו: כי תעשה הטוב והישר גו' וכפירש"י**

מצו"ב שעק

במכתב אל שז"ר מיום כ"ה טבת תשכ"ה, כותב הרב מאיר אלבוים:

הנני מתכבד להמציא בזה להוד מעלתו שלושה הכרכים מספר הקדוש "אור יקר" (מהרמ"ק) זצ"ל, שהי' גנוז יותר מארבע מאות שנה בספרי', ומקום הניחו לי מהשגחה העליונה להתגדר בו ולהוציאו לאור עולם. אני מקוה שיתענג בתענוגים בלומדו בספר הזה, וימצא קורת רוח מהפנינים שבו.

למכתב זה צירף הרב אלבוים מכתב כללי-פרטי שקיבל מהרבי, ובסופו ההוספה:

נ.ב. ז"ע נתקבל כרך השלישי של הס' אור יקר, ות"ח ת"ח. מצו"ב שעק.

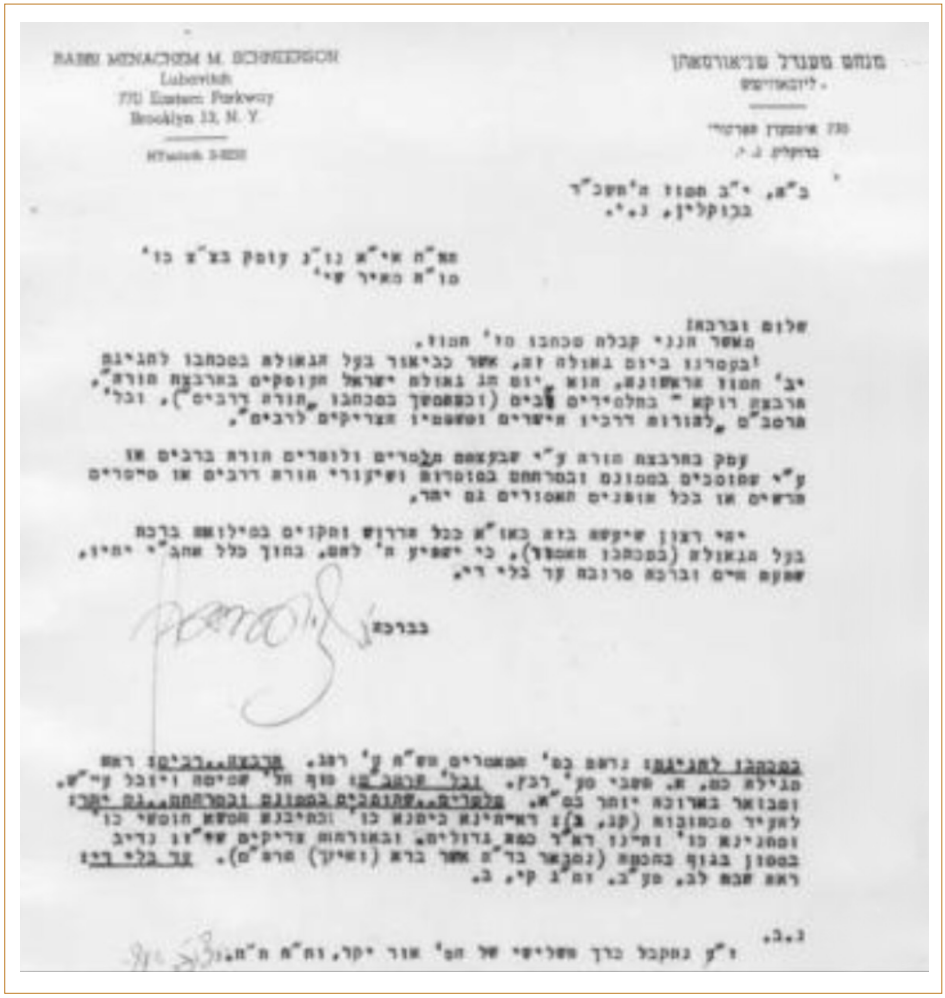
דאגה לעולים ממרוקו

בתחילת שנות הכ"פים עלו לישראל ממרוקו כ-120,000 יהודים. מגבלות חמורות בנוגע להוצאת הון ונכסים ממרוקו הוטלו על היוצאים, כך שכאשר הגיעו לתחנות מעבר בצרפת ובספרד נאלצו הם להסתמך על שירותי הסוכנות היהודית.

המברק הבא נשלח בט"ו שבט תשכ"ה אל מר שלמה זלמן שרגאי - ששימש כראש מחלקת העלייה בסוכנות (ככה"נ הלשון שבמברק אינה לשון קדשו, אלא העברת התוכן בלבד):

למר שרגאי,

קיבלתי מכתב דחוף שכאילו במחנות במרסיי ובנאפולי אין סידורים, תפילין וכו',

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין 13, נ.י.

ב"ה, י"ב תמוז ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

אא"ח איש"א נו"נ עומק בצ"צ כו'
מו"ה מאיר שי'

שלום וברכה!
מאשר תכונ קבלת מכתבו מז' תמוז.
בקשרנו ביום גאולה זה, אשר כביאור בעל הגאולה במכתבו לתגיגת
יב' תמוז תראשונה, הוא יום הג גאולה ישראל תוספים בארבעה מורת",
ארבעה רוקא - בחלטירים שבים (וכפשטך במכתבו "תורה דרבים"), וכל'
הרסב"ם "לתורות דרכיו תישרים ושמחתו תצדיקים לרבים".

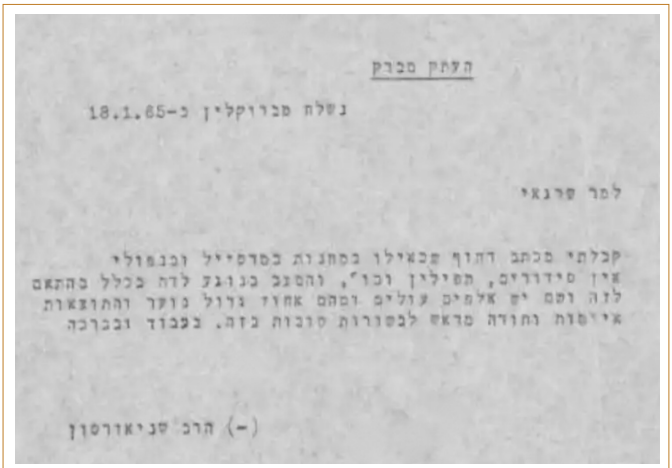
עפך בארבעה תורה ע"י שבעצמם תלמדים ולומדים תורה ברבים או
ע"י שמוסכים בממונם ובמרחם בפומדות ושיקורי תורה דרבים או מיסדים
מדרשים או בכל אופנים תאמורים גם יחד,

יהי רצון שיעשה בזה באו"א בכל תרוש ותקוים בפילושה ברכה
בעל הגאולה (במכתבו תאמור), כי ישמיע ת' לשם, בתוך כלל אחב"י תחי',
שמעם טוב וברכה סרובה עד בלי די".

בברכה

במכתבו לתגיגה: נראם כפ' תאמורים מש"ת ע' רמז. ארבעה..רבים: ראה
מגילה כה, א. משבי סע' רכה. ובל' אחרב"ם: סוף תל' שכינה ויובל ע"י.
ובנוגר בארוכה יותר כפ"א. אלטירים..שמוסכים בממונם ובמרחמם..גם יחד:
לאין מכמוכות (קד, ג): ראיתינה ביפנה כו' וכתיבנא אמאי תוספי כו'
ומפיגנא כו' ואיבו ראיי כפא גדולים. ובאורתא צריקים אייו נריב
בממון בגוף בתכפא (נתנאר בר"ם אשר ברא (ושיך) תרפ"ם). עד בלי די:
ראה שבא לב, מע"ב. זח"ג קי, ב.

נ.ב.
י"ע נמקבל כרך משלישי של תם' אור יקר, וח"א ת"ת.

העתק מברק

נשלח מברוקלין ב-18.1.65

למר שרגאי

קבלתי מכתב דחוף שכאילו במתנות בפרסיל ובנפולי
אין סידורים, תפילין וכו', והסנב בנוגע לזה בכלל בהתאם
לזה ושם ים אלמים עולים ושתם אחוז נדול נוקר והתוצאות
איומות ואודה מראש לפעולות טובות בזה. בכבוד ובברכה

(-) הרב שניאורסון

והמצב בנוגע לדת בכלל בהתאם לזה, ושם יש אלפים עולים ומהם אחוז גדול נוער והתוצאות איומות. תודה מראש לבשורות טובות בזה. בכבוד ובברכה

הרב שניאורסון

מענהו של שרגאי אל הרבי, למחרת היום:

בנאפולי נמצאים כ-600 ובמרסיי כ-900. המצב הדתי משביע רצון בהחלט. אף על פי כן טלגרפתי היום לשני המקומות ובקשתי הסבר. כשאקבל תשובה אבריק שנית. בברכת ירושלים.

שרגאי

מקוואות טהרה בארה"ק

מר אלימלך מרדכי (מקס) שרייבר הי' מראשי 'מפעל הטהרה הארצי' - המרכז הארצי למען טהרת המשפחה, והקים מקוואות רבים ברחבי ארץ הקודש. הוא זכה לקבל עשרות מכתבי קודש מכ"ק אד"ש מה"מ ובהם דברי עידוד להמשך עשיתו ועסקו בענייני הטהרה. לחלק מהמכתבים אף צירף הרבי את השתתפותו הכספית.

מכתב קודש זה שלח מר אלימלך מרדכי אל שז"ר, בצירוף מכתבו שלו אל הרבי - המכתבים מוגשים כאן בתרגום מאנגלית:

ב"ה

ג' חשוון, ה'תשל"ד

ברוקלין, נ.י.

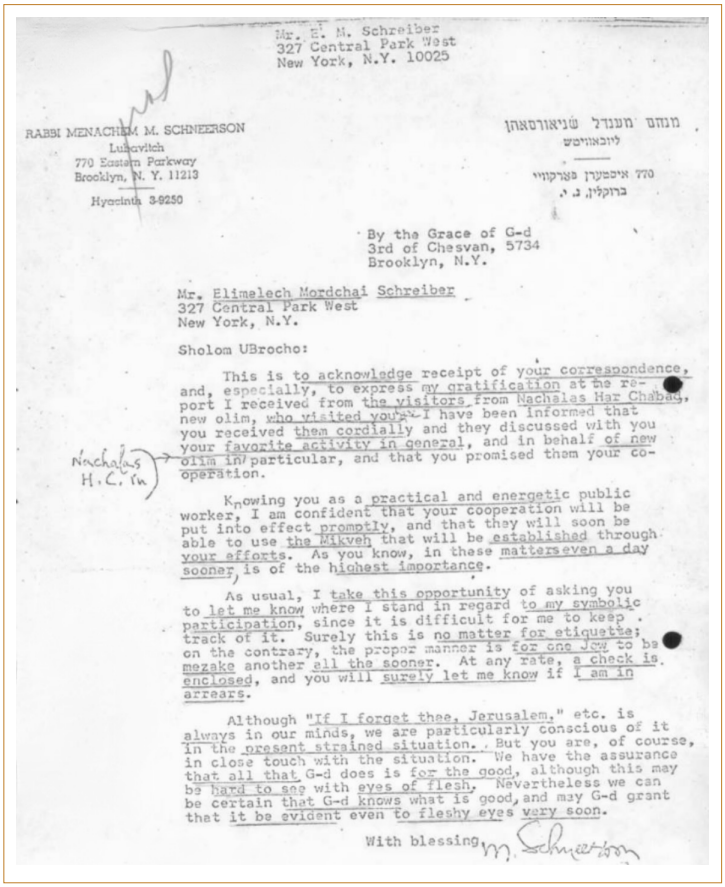
מר אלימלך מרדכי שרייבר
327 סנטרל פארק וועסט
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה:

הנני בזה לאשר קבלת מכתביו וכן, במיוחד, להביע את תודתי על הדיווחים שקיבלתי מהאורחים מנחלת הר חב"ד, עולים חדשים, שביקרו אותך, ודווח לי שקיבלת אותם בלבביות והם שוחחו עמך בקשר לפעילות האהובה עליך בכלל, ועבור עולים

חדשים **בנחלת הר חב"ד** במיוחד, ושהבטחת להם את שיתוף הפעולה שלך.

ביודעי שכב' הוא עסקן ציבורי פרקטי ונמרץ, הנני בטוח ששיתוף הפעולה שלך יכנס לתוקף מיד, ובקרוב יוכלו להשתמש במקווה שיקום הודות להשתדלותך. כפי שידוע לך, בעניינים כאלה, אפילו לזירוז של יום אחד יש חשיבות רבה ביותר.

Mr. E. M. Schreiber
327 Central Park West
New York, N.Y. 10025

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
3rd of Chesvan, 5734
Brooklyn, N.Y.

Mr. Elimelech Mordchai Schreiber
327 Central Park West
New York, N.Y.

Sholom UBrocho:

This is to acknowledge receipt of your correspondence, and, especially, to express my gratification at the report I received from the visitors from Nachalas Har Chabad, new olim, who visited you. I have been informed that you received them cordially and they discussed with you your favorite activity in general, and in behalf of new olim in particular, and that you promised them your cooperation.

Nachalas H.C. re

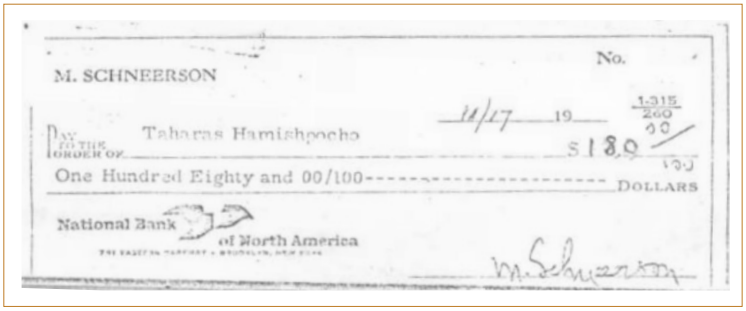
Knowing you as a practical and energetic public worker, I am confident that your cooperation will be put into effect promptly, and that they will soon be able to use the Mikveh that will be established through your efforts. As you know, in these matters even a day sooner, is of the highest importance.

As usual, I take this opportunity of asking you to let me know where I stand in regard to my symbolic participation, since it is difficult for me to keep track of it. Surely this is no matter for etiquette; on the contrary, the proper manner is for one Jew to be mezake another all the sooner. At any rate, a check is enclosed, and you will surely let me know if I am in arrears.

Although "If I forget thee, Jerusalem," etc. is always in our minds, we are particularly conscious of it in the present strained situation. But you are, of course, in close touch with the situation. We have the assurance that all that G-d does is for the good, although this may be hard to see with eyes of flesh. Nevertheless we can be certain that G-d knows what is good, and may G-d grant that it be evident even to fleshy eyes very soon.

With blessing M. Schneerson

[כ"ק אד"ש מה"מ צירף למכתב זה צ'ק ע"ס $180]

M. SCHNEERSON

No.

14/17 19 1-315 260

PAY TO THE ORDER OF Taharas Hamishpocha $180.00

One Hundred Eighty and 00/100 DOLLARS

National Bank of North America

M. Schneerson

כמו תמיד, הנני מנצל את ההזדמנות הזו לבקש ממך להודיע לי, היכן עומד אני בנוגע להשתתפות הסמלית שלי, כיוון שקשה לי לעקוב אחרי זה. כמובן שאין זה עניין של נימוס. אדרבה, הדרך הראויה היא שיהודי אחד יזכה את השני ככל האפשר. בכל מקרה, מצורף בזה המחאה, ובטח יודיע לי באם אני בעיכוב.

הגם ש"אם אשכחך ירושלים" וכו', נמצא תמיד במחשבתינו, אנחנו מודעים לזה במיוחד במצב הנוכחי המתוח. אבל אתה, כמובן, בקשר קרוב עם המצב. ומובטח לנו שכל מה שהשם עושה הוא לטובה, הגם שקשה לראות זאת בעיני בשר, מכל מקום אנו יכולים להיות בטוחים שהשם יודע מה טוב, וייתן השם שזה יהיה מוחשי גם לעיני בשר בקרוב ממש.

בברכה **[חתי"ק]**

מכתבו של מר שרייבר אל הרבי:

י"ח חשון תשל"ג

האדמו"ר מליובאוויטש, רבי מ.מ. שניאורסון.

770 איסטערן פארקוואי, ברוקלין נ.י.

רבי שניאורסון היקר שליט"א:

ברצוני לנצל את ההזדמנות ולהודות לך על ההנחיות הנהדרות שלך בעניינו של ד"ר אבנר שאקי, השר שנזרק מהכנסת כי ה' לו את האומץ לקום ולהילחם למען כלל ישראל בארץ ישראל.

ביקרתי אותו במלון "פלאזה", בשדרה החמישית בניו יורק - כפי שציינת. נתתי לו צ'ק של 500 דולר ואמרתי לו שאני הולך לעקוב אחריו כאשר אגיע לארץ ישראל (אי"ה) ועוד נדון בזה.

קיבלתי מברק לפני שבועיים מהוועדה האמריקאית לטהרת המשפחה בירושלים, זו שהרב י' לוי מנהל. הוא כתב שהם זקוקים נואשות ל-1700 דולר כדי לשלם עבור הדפסת ספרי טהרה ברוסית, עבור ריבוי העולים המגיעים מידי יום, וגם עבור אלו שכבר מתגוררים בארץ.

ניסיתי מאוד להשיג נותן חסות לספרים הללו, אפילו תמורת ציון שמו בכל הספרים, אולם אני לא יכול לבזבז עוד זמן רב על הפרוייקט הזה. אני מפקח באופן אישי על הפרוייקט הזה, של הדפסת והפצת ספרי טהרת המשפחה ברוסית. רצוני היחיד הוא

לא להכניס את שמי או את שם משפחתי לאף אחד מהספרים הללו. כאשר אקבל אישור מארץ ישראל (בעוד שבוע או עשרה ימים) אשלח לך העתק של הצ'ק רשום על שמם.

בנוגע למקוואות האישיים בארץ ישראל, הפרוייקט אודותיו שאלת ממזמן, וביקשת לתת 18 דולר עבור כל מקוה ומקוה שיוקם בארץ ישראל. באמת, איזו זכות נהדרת יש לכם, רבי שניאורסון.

הרשומה שביקשת לקבל ממני במהרה היא כדלקמן:

כיסיתם כבר את בנין המקוה ה-102 וה-103 בארץ ישראל. אז החל מבנין המקוה ה-104 ועד לבנין המקוה ה-119 כולל - אלו המקוואות אותם אתם צריכים לכסות נכון לכתיבת שורות אלו. אני מצטער שנתתי לדברים להתנהל כך מבלי שיצרת עימי קשר בנוגע אליהם, הייתי חולה כעשרה שבועות בגלל הלחץ, ועבדתי לבדי על המקוואות בארץ ישראל. עדיין יש לי רק שותף אחד שמסייע לי בבנין המקוואות - וזה הקב"ה, שהוא שותף טוב מאוד.

כן שלחתי את מברקי ומכתבי החג שלי, שמכסים 18,000 תיבות דואר ברחבי כל ארה"ב.

נחתי מעט מהפעילות המאוד אישית שלכם ושל הרב משה פיינשטיין בנושא החשוב של "מיהו יהודי". עבדתי על הנושא הזה שלכם ושל הרב פיינשטיין מיוני ועד ספטמבר 1972, וזה כלל ג"כ את המאבק של . . הוא תקף אותך ואת הרב משה פיינשטיין ואת כל שאר הגדולים בארה"ב ובארץ ישראל. המאבק הזה הגיע לכל העיתונים והמגזינים, באנגלית וביידיש.

בחיי לא נאבקתי כל כך חזק ובכל כוחי, ובעזרת הקב"ה עצרנו אותו במהרה. אם הוא, או מישהו אחר מקבוצת הרבנים . . יתחיל את זה מחדש, אני אהיה שם, נלחם עבורך. וכשאני אומר "נלחם" אני באמת מתכוון להלחם, עבורך ועבור כלל ישראל. אני לא מאיים, אני רק מבטיח, ומעולם לא הפרתי הבטחה שלי.

אנא קרא את המאמר המצורף, שמוכיח את הצהרתי זו האחרונה.

בעת כתיבת שורות אלו, אני מגיע לבניין המקוה ה-119 בארץ ישראל, ואני מחכה לתורם שיממן את בניית המקוה ה-120. אני יודע שבעזרת הקב"ה אמצא מישהו, ויהי' זה אחד הראוי לזכות והמצווה הגדולה הזו, להיות התורם של המקווה ה-120 בארץ ישראל.

בברכה

מקס שרייבר

מהמכתב הבא, שנשלח לכמה ממנהיגיה של יהדות ארה"ב, ניתן לראות את התקשרותו המיוחדת וחסרת הפשרות של מר שרייבר אל כ"ק אד"ש מה"מ:

י"ח שבט תשל"ד

הרב . . והרב . . היקרים.

צפיתי בשבוע שעבר באדמו"ר מליובאוויטש בטלוויזיה.

הרבי מליובאוויטש הלך איתי וחיזק אותי לאורך הדרך בעשר השנים האחרונות. הוא התחייב ונתן לי באופן אישי 18 דולר עבור כל מקווה חדש שבניתי בארץ ישראל. נכון לכתיבת שורות אלו, הוא נתן לי 18 דולר עבור 138 מבני מקווה שבניתי עד כה. כן, 18 כפול 138 מקוואות.

אני מבקש ממכם שתראו לי עוד רב בארה"ב, בארץ ישראל או באירופה שעשה דבר כזה. הרבי מליובאוויטש בנה גם מקווה באופן אישי בארץ ישראל.

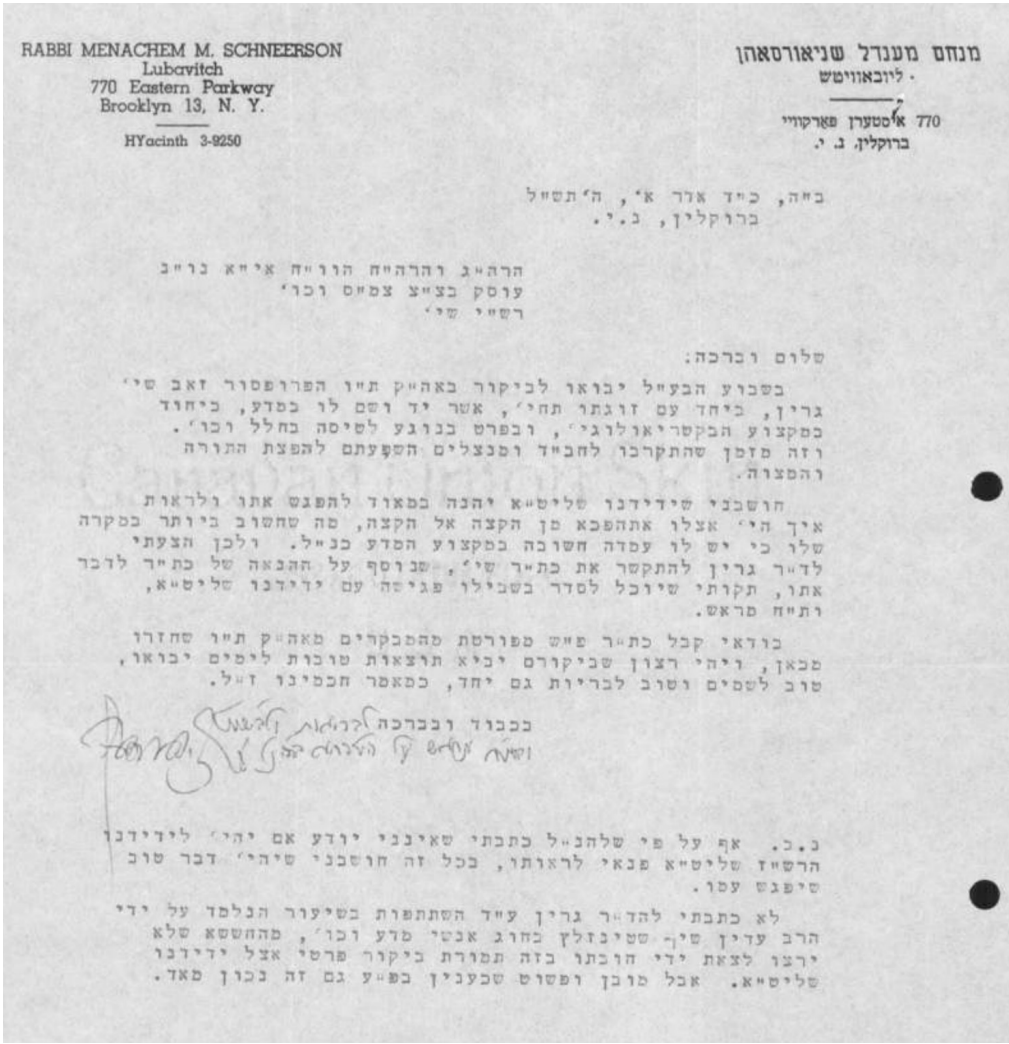
אני הקמתי את המקווה הראשון בכפר חב"ד, והוספתי בשנה שעברה תוספת חדשה, פי שניים ממבנה המקווה הראשון. אני בניתי את המקווה בנחלת הר חב"ד שהי' המקווה ה-100 שלי. אני עובד כעת על בנין נוסף למקווה בנחלת הר חב"ד שיהי' פי שניים מהמבנה הראשון.

פגישה עם ידידנו

פרופסור זאב וולף (וועלוועל) גרין היה פרופסור בתחום הבקטריולוגיה שהתקרב אל הרבי. במכתב אל הרב זווין מבקש הרבי כי יפגיש בין הפרופסור לשז"ר. במכתבו אל שז"ר כותב הרב זווין:

רצוף פה מכתב שקיבלתי מהרבי שליט"א. והנה הפרופסור גרין אמנם כאן וסעד על שולחני בליל ש"ק ולמחרת התפלל בביהכ"נ צמח צדק בעיר העתיקה. בטח יודע מר אשר הנוסח "ידידנו שליט"א" בין הרבי לביני מכוון לכ' הנשיא . . מכתבו של הרבי, אבקש או להחזיר לי מיד, או שיה' שמור אצל כב' עד עת מצוא ואקבלנו ממנו.

ההוספה בכתי"ק: **לבריאות ולבשו"ט ות"ח מראש על הטרחה בהנ"ל [חתי"ק]**

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, כ"ד אדר א', ה'תש"ל
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח הוו"ח אי"א נר"ב
עוסק בצ"צ צמ"ס וכו'
רש"י שי'

שלום וברכה:

בשבוע הבע"ל יבואו לביקור באה"ק ת"ו הפרופסור זאב שי' גרין, כיחד עם זוגתו תחי', אשר יד ושם לו כמדע, כיחוד כמקצוע הבקטריאולוגי', ובפרט בנוגע לשיסה בחלל וכו'. וזה מזמן שהתקרבו לחביד"ה ומנצלים השפעתם להפצת התורה והמצוה.

חושבני שידידנו שליש"א יהנה במאוד להפגש אתו ולראות איך הי' אצלו אתהפכא מן הקצה אל הקצה, מה שחשוב ביותר בכקרה שלו כי יש לו עמדה חשובה במקצוע המדע כנ"ל. ולכן הצעתי לד"ר גרין להתקשר את כת"ר שי', שנוסף על ההנאה של כת"ר לדבר אתו, תקותי שיוכל לסדר בשבילו פגישה עם ידידנו שליש"א, ותי"ח מראש.

בודאי קבל כת"ר פ"ש מפורטת מהמבקרים מאה"ק ת"ו שחזרו מכאן, ויהי רצון שביקורם יביא תוצאות טובות ליהים יבואו, טוב לשמים ושוב לבריות גם יחד, כמאמר חכמינו ז"ל.

בכבוד ובברכה לרגל [illegible]
ושאה עליש על הברכה [illegible]

נ.כ. אף על פי שלהנ"ל כתבתי שאינני יודע אם יהי' לידידנו הרש"ז שליש"א פנאי לראותו, בכל זה חושבני שיהי' דבר טוב שיפגש עמו.

לא כתבתי להד"ר גרין עי"ד השתתפות בשיעור הנלמד על ידי הרב עדין שין-שטיינזלץ בחוג אנשי מדע וכו', מהחשש שלא ירצו לצאת ידי חובתו בזה תמורת ביקור פרטי אצל ידידנו שליש"א. אבל מובן ופשוט שכעניין בפ"ע גם זה נכון מאד.

שמרבין בו בשמחה

הרב זאב אריה רבינר היה מראשי תנועת המזרחי, דרשן, מחבר תורני פורה וביוגרף.

על ספרו - ביוגרפיה על חייו של בעל ה"אור שמח", רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק - נתקבל המכתב הבא.

בכתי"ק הוסיף הרבי על המכתב: **בכבוד ובברכה**

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

הרב מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בייה, ה' אדר, התשכ"ט
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נר"ו
עוסק בצ"צ
הרב זאב ארי' שי' רבינר

שלום וברכה:

ידיד"נ אלו נתקבל ספרו על רבנו מאיר שמחה זצ"ל, ותיה על שיפת לבו לשלחו לי.

ויהי רצון שיסגי חילי' באורייתא, בדברי תורה ודברי גדולי התורה, מתוך בריאות הגכונה בשמחה וטוב לב.

ובפרט שנמצאים אנו בחודש שמרבין בו בשמחה.

בברכה לשורים שמח
ולבשורות טובות

שער שלישי

טוב לעמו

התכתבויות של שז"ר עם רבני, עסקני וחסידי חב"ד

בשער זה נדפסו התכתבויותיו של שז"ר עם חסידי חב"ד, ובמסגרתם נחשפים פרטים חדשים ומרתקים על מעורבותו ועזרתו לכלל ענייני חב"ד בארץ-הקודש. בחותם השער נוספו מכתבי ברכה שנשלחו אל שז"ר על ידי רבני חב"ד וחשובי אנ"ש לרגל עלותו לכס נשיאות המדינה.

הרב שלמה יוסף זוין

הרב שלמה יוסף זוין היה מזקני (ואב"ד) רבני חב"ד בארץ הקודש, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל ועורך ומייסד האנציקלופדיה התלמודית. ניהל מערכת קשרים מיוחדת עם מר שז"ר, ולרוב אף שימש איש קשר וממוצע[1] בין הרבי לשז"ר. המכתבים שלפנינו חושפים פרטים חדשים על קשר זה.

פרס ישראל

מכתבו של הרב זוין אל שז"ר, מתאריך ערב תשעה באב תשכ"ג:

שלום אדוני הנשיא!

---

1) ראה 'שמן ששון מחבריך' ח"ב עמוד 88. על תחילת היכרותו עם שז"ר ראה כפר חב"ד גליון 1328 ע' 32.

מזכירתו של כב' הנשיא מסרה בשמו שברצונו לסדר מסיבה לחתני פרס ישראל תשכ"ג, ומבקש שאשתתף במסיבה זו. היה בדעתי להתקשר עם אדמו"ר עד"ז, אבל עכשיו אדמו"ר במנוחת חופש, ואי"ה מחר במוצאי ט"ב אני נוסע לחופש לצפת עד יום א', כ"א מנ"א הבעל"ט. ובכן איפה, בבואי ביום הנ"ל הביתה אתקשר אי"ה אז עם אדמו"ר.

בהוקרה ובברכה

שז"ר (יושב במרכז) משתתף בהתוועדות חסידית בכפר חב"ד.
לימינו יושב הרב גרשון חן ולשמאלו הרב זוין.

השפעה על מר וולפסון

מר יצחק אייזיק (הלוי) וולפסון, ידידו של מר שז"ד, היה נגיד ונדבן בריטי שסייע רבות ליישוב חב"ד בארץ הקודש ומחוצה לה[2]. המכתב שלפנינו הוא פניה אל הרב זוין מאת המל"ח, שישפיע על מר וולפסון בעניין סיוע למוסדות חב"ד בלונדון.

ב"ה, כ"ג מ"ח תשכ"ד

ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ צמ"ס וכו' מוה' שלמה יוסף שי'

שלום וברכה!

זה כבר אשר אנ"ש שיחיו בלונדון, ובאמצעות כמה מעסקני אנגליא, עומדים במשו"מ עם מר אייזיק שי' וואולפסאן שיתן את האמצעים הדרושים לבנין חדש למוסד בית ליובאוויטש, דבר הכרחי, ואשר יש בו משום תועלת רבה לטובת החינוך הכשר בפרט, ולחיזוק היהדות בכל אנגליא בכלל.

הביע מר וואלפסאן שי' התענינותו הרבה בדבר, וגם שלח כבר את מזכירו הפרטי, מר קאפטאן מייערס, לבקר לתכלית זו את המוסד, מה שעשה לפני כשבוע. וכפי הנראה הי' צריך המוסד להשאיר רושם טוב על המבקר, וכעת מחכים להחלטתו. אבל זקוק הוא לחיזוק הכי אפשרי ולהתעוררות להחלטתו הטובה, ובפרט כשיש לחוש שלא ישאל את עצתם של אלה שמשום קנאה לא יכוונו לאמיתת הדבר וד"ל.

ובאשר שמענו שהשפעת כת"ר על הנ"ל גדולה היא, נבקשו בזה להזדרז ולבקש אותו לסדר את הענין הנ"ל בכי טוב שהיא זכות הרבים וגם זכותו הפרטית שיהי' לו חלק בעבודת קדושה כזו.

ואגב, נשמח שגם לכת"ר יהי' חלק במצוה גדולה זו, ונשמח להתבשר מהנעשה בזה, ות"ח למפרע.

בברכת כט"ס

הרב ח.מ.א. חדקוב - מנהל

---

2) על מבנה 'בית רבקה' וכפר חב"ד ב' ראה 'נשיא וחסיד' עמוד 138. על הקמת 'בית שז"ר' בכפר חב"ד - ראה שם פרק שלושים. 'הפרטיזן' פרק כב (נדפס גם ב'בית משיח' גיליון 503 עמוד 31 ואילך) - ושם עוד על קשריו עם חב"ד. 'בית משיח' גיליון 578 עמוד 30 ואילך.

הרב זוין שלח מכתב זה אל שז"ר, בצירוף מכתבו:

כבוד הנשיא!

מצו"ב מכתב של הרב חודקוב. באמת אין לי השפעה על מר וולפסון, אע"פ שמכירים אנו זא"ז בקשר לענין . . וגם איני כותב אנגלית, והוא לא מבין עברית.

אולי יענה לי כבוד הנשיא מה לעשות בענין זה?

בשבוע שעבר היה אצלי מר פלס[3] מקריית גת וסח לי שכבוד הנשיא השפיע על ראש עירית קריית גת שיקצה (או שילווה, איני זוכר) סך 50 אלף לבנין הישיבה, וראש העיר הבטיח אבל לא קיים, וביקש אולי יוכל כ' הנשיא ע"י המזכירות להזכיר לראש העיר ע"ד הבטחתו ולהעירו שיקיים.

סר אייזיק וולפסון לצד הרב פייביש ווגל בחנוכת בית ליובאוויטש החדש בלונדון.
משמאל: החסיד ר' בנציון שם-טוב

3) ר' יעקב פלס, עסקן חב"די וממקימי ישיבת 'תומכי תמימים' בקרית גת.

דאגה לתלמידי ה"קבוצה"

ה"קבוצה" של שנת תשכ"ו, הייתה הקבוצה הראשונה שתלמידיה זכו לשהות במשך שנה תמימה בבית חיינו במחיצת הרבי, ולא רק כחצי שנה כפי שניתן לקבוצות שקדמו לה. הישג זה דרש השתדלות רבה אצל אנשי הצבא והרשויות השונות בארץ ובחו"ל[4]. הרב זוין פעל בענין זה רבות - כפי שנחשף במכתבים הבאים[5].

יום ב', ח"י סיון תשכ"ו

לכבוד משרד הביטחון, הקריה, תל-אביב,

למר ניב!

בשעתו הודיע לי השליש של כבוד נשיא המדינה כי באו עמו לידי סיכום שקבוצת תלמידי הישיבה שנסעו לישיבת הרבי שליט"א בימי ניסן יקבלו המשכה עוד על חצי שנה, היינו עד אחרי חודש תשרי תשכ"ז הבא, בתנאי שכל זמן שלא ישובו בחזרה לכאן לא יתנו רשיון לקבוצה חדשה של תלמידים באלול כנהוג, וכבוד השליש דרש שיתנו הסכמה על תנאי זה.

הודעתי את הדבר להנהלת ישיבת הרבי כבר בניסן, וקיבלתי תשובתם כי אם אמנם לא תהיה ברירה אחרת אזי הקבוצה שנמצאת עתה קודמת לקבוצה חדשה, ובאופן כזה מסכימים שהקבוצה הנוכחית תישאר שם עד אחרי תשרי וקבוצה חדשה לא תצא.

אלא שמאוד מאוד הם מצטערים ע"ז והם מבקשים מאוד מאוד לתת אפשרות שבמשך חודש תשרי יהיו שם במחיצתו של הרבי שתי הקבוצות יחד, והקבוצה הקודמת תשוב מיד אחרי תשרי.

ובכן איפה, על יסוד זה אני מביע בזה את הסכמתי לתנאי הנ"ל של אדוני, אם אין ברירה אחרת, אבל אני מבקש מאוד שיואיל נא אדוני לעשות הפעם לפנים משורת הדין ולתת את האפשרות שבחודש תשרי יהיו שם שתי הקבוצות, והדבר יהיה מאוד לרצון הרבי שליט"א.

ובנתיים, יואיל נא אדוני **להודיע תיכף להקונסוליה שבניו-יורק על הארכת הזמן של**

---

4) ראה גם אגרת הרבי מיום כ"ב שבט תש"ל אל ראש הממשלה מר מנחם בגין - אגרות קודש חלק כ"ו עמודים סא-ב. שיחת ש"פ שמיני תש"ל.

5) יחד עם הרב עזריאל זליג סלונים. ראה 'נשיא וחסיד' עמודים 235-6 - מזכרון חברי ה'קבוצה' הרב יקותיאל מנחם ראפ, והרב נחום זוין - נכדו של הרב זוין.

התלמידים הנמצאים שם עתה למשך חצי שנה, שסוכם שהם ישארו שם עד הזמן הנ"ל, וכן שיתן רשיון גם לקבוצה החדשה.

בכבוד רב ובברכה נאמנה

שלמה יוסף זוין

*

ב"ה. ח"י סיון תשכ"ו, ירושלים

לכבוד אלוף משנה מר א. רז, שליש נשיא המדינה. שלום רב!

בהתאם לשיחתו עמי בטלפון, אני שולח לו בזה העתק מהמכתב ששלחתי היום למר ניב במשרד הבטחון בת"א. במכתבי זה אמנם נתתי הסכמתי לתנאי שלא ישלח קבוצה חדשה כל זמן שלא ישובו הקודמים, אבל יחד עם זה - ע"פ המכתב שקיבלתי מניו-יורק - ביקשתי עוד פעם אולי יתנו בכל זאת להרשות שבמשך חודש תשרי תהיינה שתי הקבוצות יחד.

ואת כבודו אבקש מאוד כי יועיל נא בטובו לראות ראשית כל שבנתיים **ישלח מר ניב להקונסוליה בניו-יורק על המשכת הזמן על חצי שנה, עד אחרי תשרי** להקבוצה הקודמת (שהרי בנתיים הם שם באופן בלתי חוקי לגמרי), ואח"כ באלול **אם לא תהיה ברירה אחרת הרי כבר יש לו הסכמה שלי שלא יהיה רשות לקבוצה חדשה עד חזרת הישנה**, אלא שגם יואיל נא לבקשו שבכל זאת יעשה הפעם לפנים משורת הדין וירשה לשתי הקבוצות להיות במשך חודש תשרי, ומאוד יהיה זה לרצון הרבי שליט"א.

ותודה רבה לכבודו בעד השתדלותו קודם ועכשיו, רב תודות!

בכבוד ובברכה

שלמה יוסף זוין

מכתב משרד הבטחון שהתקבל כמענה:

לכבוד הרב שלמה יוסף זוין

רח' יונה 5 ירושלים

כבוד הרב, הנדון: מכתבך מיום 6.6.66

הרינו מתכבדים להודיעך, כי בהתאם לסכומנו, אישרנו את המשך שהותם בחו"ל

עד 1.11.66 של תלמידי ישיבה המופיעים ברשימה שבידינו והלומדים אצל הרבי מליובאוויטש בברוקלין.

הודעה מתאימה על כך, הועברה לקונסוליה הישראלית בניו-יורק.

הסבר ב"ליקוטי דיבורים"

בחודש חשון תשכ"ז, בעקבות השתתפות כמה שרים ואנשי ממשל בהקפות בכפר-חב"ד, התפרסמו בעיתוני הארץ קטעים מספר 'ליקוטי דיבורים' ובהם דברי האדמו"ר הריי"צ בגנות הציונות[6]. לפנינו התכתבות בין שז"ר לרב זוין אודות ענין זה:

כ"ה בחשון תשכ"ז

להרה"ג והרה"ח וכו' רש"י זוין שליט"א, ירושלים.

ידידי הנעלה, מצדדים רבים פנו אלי ומבקשים הסבר לדברים המתמיהים שפורסמו בשם האדמו"ר בחוברת "לקוטי דיבורים" 1955. הריני מצרף את אחד המכתבים ואת הקטע מתוך "מעריב". נעתקו מלים מפי. אודה לך מאוד אם תאלפני בינה - מה עונים?

מעין מכתב כזה קבלתי גם מחבר הממשלה.

זכור לי, כי מעין דברים כאלה פורסמו פעם בשם הרש"ב זצ"ל, אבל זה היה לפנים, ולפני קום המדינה.

ואולי תיטיב עמדי ותאבה לענות לו במקומי? אודה למפרע.

אצפה לדברי ההסבר ולהעתק התשובה לכותב.

מוקירך מאוד, זלמן שזר.

*

יום ועש"ק תולדות, כ"ח מ"ח ה'תשכ"ז

לכבוד הרה"ח ש. ד. שלום!

כבוד נשיא המדינה המציא לי את מכתבו של מר אליו, ובקשני להשיב לו. משום כבוד הנשיא נענתי לבקשתו והנני להשיבו.

---

6) משיחת חג הפסח תש"ג. 'ליקוטי דיבורים - מתורגם ללה"ק' ח"ד עמוד 594.

הקטע מ"לקוטי דיבורים" נאמר ונדפס **בשנת תש"ג**, ככתוב שם מפורש בלקוטי הדיבורים, כלומר כמה שנים לפני קום המדינה, ע"י אדמו"ר הריי"צ נ"ע, והדבר היה בזמן שערוריית ילדי טהרן, ואין כ"כ תימה אם בעידנא דריתחא נאמרו אז דברים אלה. מהדורא שניה של הלקו"ד יצאה אמנם בשנת תש"ז, אבל לא שנדפסו מחדש, אלא מצילום, וע"י הוצאת ספרים "קה"ת", וודאי שלא שמו אז לב לקטע זה, כי מובלע בתוך ספר שלם[7].

על היחס החיובי של אדמו"ר שליט"א וחסידי חב"ד לארץ וליושבים עליה ולמפעליה, ועל המפעלים הרבים שאדמו"ר וחב"ד בונים ומשקיעים במרץ, ועל שיטתם לקירוב הלבבות אפילו עם השמאליים הקיצוניים, ועל היעדר כל גוון פוליטי בעבודת חב"ד וכו' וכו' - למותר לציין. כל זה ידוע ומפורסם, והמעשים יוכיחו.

בכבוד וברכה

*

ב"ה, יום א' אדר"ח כסלו תשכ"ז

אישי הנשיא!

בהתאם לבקשת כב' הנשיא שלחתי המכתב לרש"ד. העתקת מכתבי לו רצוף בזה.

לאדמו"ר שליט"א כתבתי את אשר דיבר כב' הנשיא.

ושלום, רב שלום!

כהשלמה לנושא זה, מובא כאן מכתבו של ר' שלמה מיידנצ'יק בנושא זה:

ב"ה, א' כסלו תשכ"ז

לכבוד נשיא המדינה, שלום וברכה.

ברכות לבביות מעומק הלב ליום הולדת ה-72. יהי' רצון שיתקיים בך מארז"ל "הוי עז כנמר". הנני מאחל בשמי ובשם תושבי הכפר בריאות נכונה ואוי"ט מתוך בריאות ונחת. ועוד בימיך תושע ישראל ישועה מלאה ותזכה לראות בשוב ה' לציון.

---

7) להעיר ממכתבי אדמו"ר הריי"צ אל הרב זוין, על עמידתו מחוץ למפלגות: כ"ו אד"ש תש"ו (אג"ק שלו חלק ט' עמודים קה-ו), אסרו חה"ש תש"ו: "וזה יותר מעשרים שנה אשר הנני נמנע מעניני מפלגות - ציונים, מזרחים ואגודה - כי יצאתי מגבול מפלגות . . ובדבר שבחם של חברי הפועל המזרחי נהניתי לשמוע מטיב הנהגתם ושאיפתם לתורה, ומה מאד הייתי שמח אם היו משנים את שם אגודתם" (שם עמוד קלב). וראה גם שם חלק י' עמוד קעב. שיחת אחש"פ תשי"ב.

מצ"ב ספר "ליקוטי דבורים" מכ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ נבג"מ כבקשתך, וכן מאמר מאת ר' משה סגל כתגובה על דבר הקטרוג בעיתון "מעריב", וכן קטע מעיתון "פנים אל פנים".

בברכה נאמנה, אוהבך ומוקירך - שלמה מיידנצ'יק

מיהו יהודי

ב"פאראד" ל"ג בעומר תש"ל דיבר הרבי בחריפות אודות גזירת מיהו יהודי. יומיים לאחר מכן, מדווח הרב אפרים וולף אל הרבי כי "בעניין מיהו יהודי, אתמול אחה"צ השמיעו הטייפ בכפר חב"ד, וכן בבית הגרש"י זוין". באותו היום כתב הרב זוין את המכתב הבא[8].

ב"ה, יום ג' כ' אייר תש"ל

לכבוד חברי הנהלת המפד"ל וחברי סיעת מפד"ל בכנסת,

ה' עליהם יחיו,

יש קונה עולמו בשעה אחת - וחושבני שזו השעה לפניכם, רבותי.

בגיור שלא כהלכה הסעיר והרעיש את היהדות הנאמנה, בין בארץ ובין בתפוצות, בארה"ב ובאירופה, ואם יש מי שרצו לחיות באשליות שלמעשה אין כל חשש, מפני שכך אמר שר המשפטים, הרי בא המעשה האחרון העומד לפני בג"צ ומוכיח שאי אפשר שדבר שכל היהדות תלויה בו, יהיה תלוי בהבל פיו של שר המשפטים שהיום אומר ומחר יאמר כך, וכן הלאה.

ובכן אין עצה ואין חכמה אלא בתיקון הדבר בשרשו ובמקורו, היינו שתעמדו בכל תוקף ע"ז שנחוץ ודחוף להוסיף תיקון אחד באותו חוק שנתקבל בכנסת, היינו: "**כהלכה**". וזו דרישת ובקשת אדמו"ר שליט"א, ודרישת ובקשת אגודת הרבנים בארה"ב, ועוד.

דרישה זו תהיה מלווה עם הודעה שלא תוכלו יותר להיות בקואליציה הממשלתית, יש תקוה שבעז"ה תצליחו.

בהוקרה ובברכה, שלמה יוסף זוין

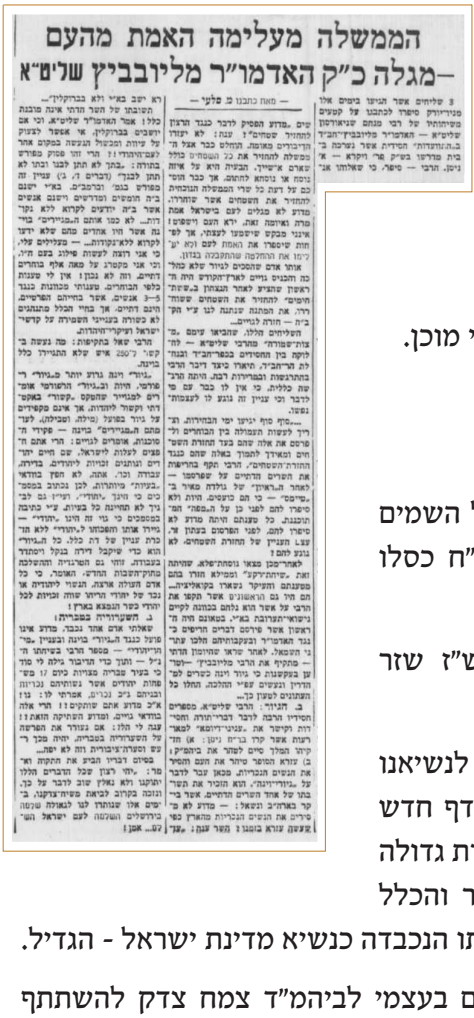
---

8) ראה ימי תמימים ח"ד עמוד 300 ואילך.

הסכימו לוותר על השטחים

ממכתבו של הרב זוין אל שז"ר, מתאריך כ"ג ניסן תשל"א:

בקשר לשיחת כבוד הנשיא עם הרבי שליט"א, אני רוצה להסב את תשומת ליבו של כב' הנשיא לכתבה שהודפסה בעיתון "שערים" על שיחת[9] הרבי בשק"פ ויקרא, ר"ח ניסן (ז"א, שבועיים אחרי פורים[10]!) ובה הוא טוען שכל (כל!) שרי הממשלה הסכימו לוותר על כל (כל!) השטחים שנכבשו בששת הימים.

הממשלה מעלימה האמת מהעם
—מגלה כ"ק האדמו"ר מליובביץ שליט"א

ר"פ הקטע מהעיתון הנ"ל.

אם ירצה כ' הנשיא לשוחח עימי עד"ז, אני מוכן.

ברכה ליום הולדתו

ב"ה, יום ג' לסדר "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וכו' הוה גביר לאחיך, ר"ח כסלו תשל"ג

לכבוד נשיא המדינה היקר והדגול רש"ז שזר שליט"א!

ברכה נאמנה מעומק הלב אני מביע בזה לנשיאנו היקר ליום הולדתו הפ"ג, בו הוא פותח דף חדש במסכת חייו, חיים השזורים כולם בשרשרת גדולה אחת של עבודת הקודש, עבודת הציבור והכלל מאז ועד הנה ועד בכלל. ובאחרון - עבודתו הנכבדה כנשיא מדינת ישראל - הגדיל.

צר לי מאוד שאין באפשרותי לבוא היום בעצמי לביהמ"ד צמח צדק להשתתף

---

9) למעשה, מסתבר שהרבי עצמו כתב לשז"ר כבר במוצש"ק פרשת ויקרא את תוכן "סיכום הנדבר בזה בהתוועדות ש"ק זו וכן יומיים לפני זה בשיחה עם מר מ. ב. [מנחם בגין] שי"" (המכתב נדפס בלקו"ש חל"ט עמ' 278).

10) בפורים תשל"א ביקר שז"ר אצל הרבי. אודות ביקור זה ראה נשיא וחסיד פרק שלושים ותשעה.

בחגיגת אנ"ש לכבוד יום הולדתו של הנשיא, ואני מוכרח להסתפק היום בברכתי בכתב.

בימיו ובימינו תיושע יהודה ישועת נצח, וישראל ישכון לבטח.

בהערצה ובברכה שלמה יוסף זוין

.... ורפואה שלימה והחלמה מהירה לו ולביתו, הגברת רעיית הנשיא.

הרב שניאור זלמן גרליק

הרב שניאור זלמן גרליק היה רבה הראשון של כפר חב"ד, ועמד בקשר אדוק עם מר שז"ר.

תלמידי הקבוצה

כהמשך להתכתבות הרב זוין אודות הארכת האשרה לתלמידי הקבוצה, מובאים כאן גם מכתביו של הרב גרליק ופעולותיו בענין זה.

ב"ה, כפר חב"ד, כ"ב אלול תשכ"ו

כבוד ידידנו הנכבד מר א' רז - שלישו של הנשיא.

אחר ברכת השלום, שנה טובה ומתוקה.

הנני נותן לו תודתי אשר על ידו נקבע לי פגישה עם מר ניב. הייתי שם בלשכתו ואחר דו"ד נתן הרשיון לנכדי מר פ' טרעבניק לנסוע על שנה מאה"ק. אני מכיר טובה לכבודו אשר נושעתי על ידו.

ועתה הנה אתמול הייתי בבית הנשיא יחי' לנחמו ודברתי אתו ע"ד התלמוד תורה דכפר חב"ד שנחוץ מאוד שהמפקח הארצי יעשה לנו טובה בזה ע"פ הסכמתו ועצתו של הנשיא שאבקש את כבודו לומר משמו של הנשיא לבקש המפקח מר רון שייטיב עם הת"ת דכפר חב"ד, ובטח יהי' מזה טובה גדולה והנני מגיד תודתי מראש וברכה לשנה טובה ומתוקה וכל טוב בכבוד ואהבה,

המצפה לתשובתו, הרב ש"ז גרליק

והנני מברך את הנשיא שליט"א ינוחם בכפליים בכל אשר לו כו'

*

ב"ה, כפר חב"ד, תשכ"ז

לכ' ידידי עוז וו"ח מוכתר במעלותיו ומידותיו היקרות, נשיא מדינתנו הכי נעלה כו' כו' ר' שז"ר שליט"א.

יומא קא גרים הנני לברכו מעומקא דלבא בשנת הצלחה בכל ענייניו ירום ונשא מע' מע', יאריך בנשיאותו עד משיח צדקנו שנזכה בקרוב לקבלו ביחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הנה בהיותי אצל כבודו, הזמן לא גרם אז לדבר בפרטות וגם עתה הזמן קצר.

בהת"ת דמחנינו כל החינוך בסכנה ויש רק עצה אחת להזכיר את מר רון המפקח הארצי שיניח סדר הת"ת כמו שהוא, כי לעשות שינויים הוא הירוס כל ענין הת"ת אצלנו.

כבודו אמר לי לדבר עם השליש שיאמר למר רון, הוא לא הי' אז בבית כבודו ומסרתי זה אל איזה איש, והיום נודעתי כי לא דיבר מאומה. הענין נוגע מאוד בדחיפות, וההכרח לנו רק שכבודו ישים אל לבו כי רק בו הדבר תלוי.

והשי"ת יזכהו שיתקן זה והי' לנו לנחת וגם לכ"ק אד"ש, ושכרו מהשי"ת בטח יקבל עד בלי גבול.

המאחל ומבקש בכבוד ובידידות

הר' ש"ז גרליק

*

לכבוד הרב שניאור זלמן גרליק, כפר חב"ד

כבוד הרב גרליק.

כבוד הנשיא בקש ממני לברר אפשרות טפול בענין רשיון נסיעה לנכדך.

הודעתי לכב' הנשיא שלי אין כל אפשרות לפנות בענין זה, מאחר שהתחייבתי בפני מר ניב בשמו של הנשיא לא לפנות עוד בענינים מסוג זה כל זמן שהקבוצה שוהה בארצות הברית. הדבר הוא סופי ואין לערער על כך.

יחד עם זאת, בהסכמת כב' הנשיא, באתי בדברים עם משרדו של מר ניב וקבעתי לך אפשרות כניסה אתו על מנת לנסות לשכנע אותו בענין שלך.

זה דבר יחידי שיכולתי במקרה זה לעשות.

באחולי הצלחה ובברכה

א. רז - אל"מ

שליש צבאי לנשיא המדינה

*

כב' ידידנו אהובנו כו' כו'

הנני עוד תחת הרושם הטוב שעשה עלינו ביקורנו אצל רוממות מעלתו באהבה

וחבה יתירה כו', כן יאריך השי"ת לראותו לפרקים קרובים בשפע שמחות פרטיות וכלליות.

מפני שדבר עניין רשיון נסיעה לנכדי בנו יחידו פנחס טרעבניק של חתני הר"ר נחום יחי' נוגע לנו בנפשנו, נזכיר עוד הפעם לזרז כבודו הרם שיבטיח לנו בטוב לבו לצוות לשלישו שיאמר למר ניב משמו לעשות זאת.

והנני חותם בברכה משמי ומשם חתני הר' הנ"ל, ובברכת לשנה טובה ומתוקה.

ש"ז גרליק

פגישה עם שז"ר

יום ח"י לחודש אלול תשכ"ה

כב' ידידי עוז נכבד ונעלה וו"ח נשיא המדינה גדול מרבן שמו ר"ש זלמן שליט"א

אחדשה"ט וברכת ח"י אלול יום הולדת שני ממורינו הבעש"ט ורבינו הגדול נ"ע, ומצורף לזה יום התייסדות תומכ"ת בש' תרנ"ז שהייתי אז מהראשונים, יה"ר שיהי' ח"י אלול וההכנה לשנה הבעל"ט בח"י אלול הזה בבחינת חי בחיים גשמיים ורוחניים ויתחדש על כולנו שנה טובה ומתוקה גאולה שלימה ע"י מ"צ ורבינו שליט"א בראשנו כי"ר.

הנני שואל רשות כניסה לדבר אודות איזה ענין, יואיל נא לקבוע לי שעת פגישה עם כבודו הרם.

והנני בברכת כל טוב יהי אלוקיו עמו ויעל, באהבה ואחווה

הרב ש. גרליק

עליית חתנו

שלום רב לכבוד ידיד נעלה אהובי ואוהבי איש האסכולות רב פעלים אשר הונף והורם להיות יושב על כסא הנשיאות בארצנו הק', כב' הנשיא הכי נכבד מר שז"ר שליט"א.

אחר דרישת שלומו הנכבד בכבוד ואהבה.

הנני להודיע בזה כי זכיתי שחתני הכי נעלה מר נחום גורלניק שמושבו הי' בלנינגרד

בא לכאן עם משפחתו להשתקע.

בחפצי לבוא לבית כבודו הרם להכיר אותו כי איש נכבד הוא וכדאי להכיר אותו וגם יש לו איזה פ"ש ממקום בואו.

והנני מבקש בזה לקבוע לי שעת פגישה ואבוא בעז"ה עם חתני הנ"ל, והנני מחכה לתשובתו.

בכבוד ובברכת כ"ט, ש"ז גרליק, רב ומד"א כ' חב"ד.

על המכתב כתב שז"ר בכתב ידו "מזל טוב! נא לקבוע יום ושעה בשבוע הבא".

*

מכתב מענה ממזכירותו של שז"ר:

כ"ג תמוז תשכ"ז, ירושלים

הרב גרליק הנכבד,

נתבקשתי על-ידי כבוד נשיא המדינה לאשר בתודה קבלת מכתבך ולהביע לך את

שז"ר ומר אפרים קציר בהתוועדות י"ט כסלו בכפר-חב"ד.
מימין - הרב גרליק.

שמחתו על הבשורה הטובה שבישרה לו על בוא חתנך.

באשר לפגישה, הרי כבוד הנשיא יוצא כעת לחופשה קצרה, וישמח להיפגש עמכם לאחר שובו.

בכבוד רב, שולמית כהנא - מזכירה אישית לנשיא המדינה

*

יום כ"ז לחודש תמוז תשכ"ז

כב' המזכירה הנכבדה אצל נשיאנו הדגול, מרת שולמית כהנא, תודה וברכה.

מכתבם בשם הנשיא נתקבל, והנני משיב מפני הכבוד והאהבה.

תשואות חן, ואבקש כי בבואו שלום מחופשתו יודיעוני במכתב היום והשעה הנקובה לפגישתנו בבית הנשיא עם חתני הנכבד שיחי', והנני מחכה לתשובתכם.

בכבוד וברכה, ש"ז גרליק, רב ומד"א דכ' חב"ד.

הרב עזריאל זעליג סלונים

הרב עזריאל זעליג סלונים היה מראשי עסקני חסידות חב"ד בארץ הקודש וממייסדי שיכון חב"ד בירושלים. קשריו עם שז"ר היו חמים ואישיים, וכן נגעו גם לעסקנות וטובת הכלל.

ברכות ליום ההולדת

ב"ה, ירושלים, א' כסלו תשכ"ה.

ידידנו המרומם רב ההוד רבי שניאור זלמן שז"ר שיחי'

שלומו וטובו ישגו לעד!

צר לי שמסיבות בריאות נמנע ממני להשתתף במסיבה החב"דית לכבוד יום הולדתו השבעים וחמש לאוי"ט.

בברכתי זו הנני מצטרף למברכי כב':

יפרח כתמר, כארז בלבנון ישגה, ינוב בשיבה, דשן ורענן יהיה, למילוי מוצלח של שליחותו הקדושה להרמת קרן התורה, קרן ישראל וקרן חסידות חב"ד - לאורך ימים ושנים טובות ומזהירות.

זכות אבותינו רבותינו הקדושים וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאליהם קשור כב' בקשר

חסידי חב"ד בבית הנשיא ביום הולדתו

איתן ממורשת אבותיו חסידי אמת - תעמוד לכב' לעד.

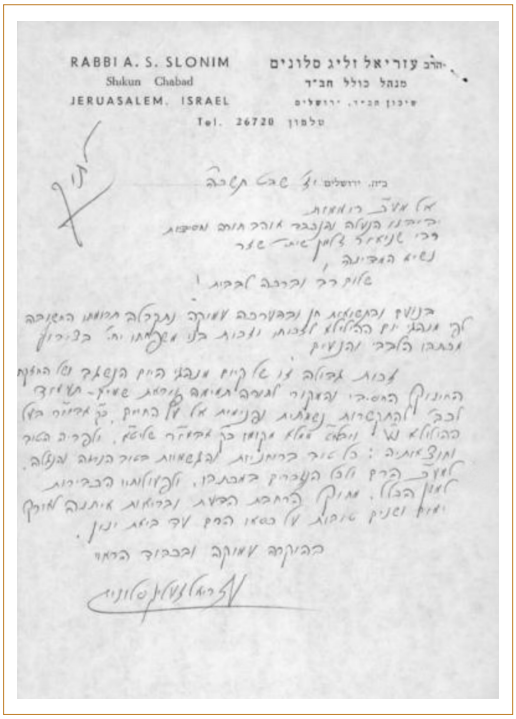
במלוא ההוקרה ובידידות, עזריאל זעליג סלונים.

מכתב תודה

ב"ה, ירושלים, י"ז שבט תשכ"ה

אל מע"כ רוממות ידידנו הנעלה והנכבד אוהב תורה וחסידות, רבי שניאור זלמן שיחי' שזר, נשיא המדינה,

שלום רב וברכה לבבית!

RABBI A. S. SLONIM
Shukun Chabad
JERUASALEM, ISRAEL
Tel. 26720

הרב עזריאל זליג סלונים
מנהל כולל חב"ד
טלפון ירושלים

בנועם ובתשואות חן ובהערכה עמוקה נתקבלה תרומתו החשובה לפי מנהגי יום ההילולא לזכות בני משפחתו יחי' בצירוף מכתבו הלבבי והנעים.

זכות גדולה זו של קיום מנהגי היום הנשגב ושל החזקת החינוך החסידי והמקור לתורה תמימה ויראת שמים - תעמוד לכב' להתקשרות נשמתית ופנימית אל עץ החיים, כ"ק אדמו"ר בעל ההילולא נ"ע, ויבלח"ט ממלא מקומו כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולפריה הטוב ותוצאותיה: כל טוב ברוחניות ובגשמיות בטוב הנראה והנגלה, למע"כ הרם ולכל הנזכרים במכתבו, ולפעולותיו הכבירות למען הכלל, מתוך הרחבת הדעת ובריאות איתנה לאורך ימים ושנים טובות על כסאו הרם עד ביאת ינון.

בהוקרה עמוקה ובכבוד הראוי, עזריאל זעליג סלונים.

התוועדות י"ט כסלו

ב"ה, ירושלים. כ"ו כסלו תשכ"ו.

מע"כ מכובדנו עוז איש-שלומנו הנעלה והמרומם ר' שניאור זלמן שליט"א שז"ר, נשיא המדינה, ירושלים.

שלום רב וברכה ולבבית!

הריני שמח להודיע בזה למע"כ על הצלחת ההתוועדות שלנו בשיכון חב"ד בליל התקדש חג הגאולה:

ההתוועדות התקיימה במעמד קהל רב, רבנים ואישי ציבור נבחרים מכל החוגים. מקהלת הצעירים הנעימה בניגוני היום, והסדר ה' בכללו מוצלח.

דברים השמיעו הרב זוין ושאר רבני חב"ד, ושנים מיוצאי עמק הבכא לאחרונה (הרב חנזין ור' משה מויטבסק[11]) הלהיבו בדברים יוצאים מן הלב. מאמר דא"ח נשמע בהקלטה מהתוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א של חג הגאולה אשתקד - בקולו של כ"ק שליט"א.

המנחה ה' ר"מ סגל, איש כפר חב"ד, והח"מ פתח את המעמד בהסברת ערך היום.

הפתעה מרעישה ביותר היתה התקבלות ברכתו הטלפונית של כ"ק שליט"א באמצע ההתוועדות. וזלה"ק:

הרב סלונים, שכון חב"ד ירושלים. לכל המשתתפים שליט"א. יהי רצון שתהיינה הפירות בופרצת בהפצת המעינות חוצה והיהדות בכלל. ולברכה ובאופן דמוסיף והולך ואור. בברכת מזל טוב להתרחבות כל ענייני שכון חב"ד בירושלים עיר הקודש. חתי"ק.

כאמור הצליחה ההתוועדות מכל הבחינות, וההצלחה היתה שלמה ביותר, לולא אוכזבנו מאי-הופעתו של כב' נשיא המדינה, כמובטח, חרף כל ההכנות המתאימות, אלא ששלימות זו ניתנת עדיין להשלמה בהזדמנות הבעל"ט. שמי יתן ונגיע אליה כולנו בריאים ושלמים ובשובע שמחות.

בהוקרה רבה.

עזריאל זעליג סלונים

---

11) ר' משה וישצקי.

מכתב ניחומים

מכתב זה נשלח אל הרב סלונים לאחר פטירת אשתו, הרבנית מרת חי' פייגל, בי"א כסלו תשכ"ח. לאחר פטירתה שלח הרבי אל הרב סלונים קונטרס חסידות מהאדמו"ר הריי"צ ("מאי מברך" ת"ש) שהודפס עם הקדשה לעילוי נשמתה.

לכבוד הרה"ג וו"ח ר' זליג סלונים נ"י.

ידיד יקר ונעלה,

באחור זמן רב הגיעתני הבשורה המרה על האסון שפקד אותו ואת ביתו. תיתי לו לחתנו, ידיד הרב רלב"ג שיחי' שהואיל לשלוח לי את הקונטרס החסידי שהואיל האדמו"ר שליט"א לפרסם לעלוי נשמת רעייתו הרבנית ע"ה. בינתיים קראתי ב"שערים" את תהילתה, ואני מתאר לעצמי את גודל שברו. תעמוד לו איתנות חסידותו המושרשת, בימי היגון, ונזכה לנחמות, ותמחה דמעה מעל כל פנים.

מנחמו ומברכו מקרב לב,

שניאור זלמן שזר

חגיגת יום ההולדת

ב"ה, ירושלים, י"א מר"ח תשל"א

מכובדנו הדגול, איש האשכולות, נלהב ונלבב, רבי שניאור זלמן שליט"א שז"ר, נשיא המדינה, ירושלים השלימה.

שלום רב וברכה!

בחזרי זה עתה מבית החולים, לאחר אשפוזי לשם בדיקות (וב"ה הוטב מצבי ת"ל), מתכבד אני להזמין בזה את כב' ידידנו הדגול לחוג אתנו, בהתאם ל"חזקת שנים" את יום הולדתו לאוי"ש, החל בר"ח כסלו, בבית כנסת הצ"צ בירושלים העתיקה, מוקפת החומות.

בשמחה ומתוך ידידות לבבית עמוקה נתכבד לארח את ידידנו ביומו הגדול, ונאחל לו מקרב לב אורך ימים ושנים טובים מתוך הרחבת הדעת, בריאות גופא ונהורא מעליא, ושנזכה יחד לקבל את פני משיח צדקנו, בשוב הקב"ה לציון ברחמים, בגאולה האמיתית והשלימה בב"א.

נודה לכב' אם יואיל להודיעני בעוד מועד את השעה הנוחה לכב', כדי שנדע להתכונן

כראוי, וכן להודיע על הנ"ל בעוד מועד לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

בכבוד רב ובהוקרה ובכל הברכות, עזריאל זעליג סלונים

בענין מיהו יהודי

ב"ה, ירושלים, כ"ב אייר תשל"א

כבוד גב' גולדה מאיר, ראש הממשלה, ירושלים.

ברכה ושלום!

אתכבד תחילה להציג את עצמי: הנני יליד העיר חברון, וצאצא למשפחת אדמו"רי חב"ד שעלתה לפי הוראת האדמו"רים מרוסיא לארץ הקודש לפני כ-130 שנה (במסע באנית מפרשים שנמשך חצי שנה מאודיסה ליפו) על מנת לחזק את העלי'ה וההתנחלות החב"דית בארץ. ולמרות שבביקורי שליחויות בחוץ לארץ במשך השנים הוצעו לי משרות מכובדות שונות, דחיתי אותן בתוקף, ובעתות מלחמה ושלום הנני קשור תמיד לארצנו. גם בני ובנותי ונכדי כולם דרים בארצנו הקדושה (בירושלים, בכפר חב"ד ובקרית גת).

בתפקידי כמנהל כולל חב"ד בירושלים בו הנני נושא זה 22 שנים לאוי"ט, סייעתי הרבה מאוד לבנין הארץ, ולהתיישבות החב"דית ברחבי הארץ. ובמיוחד לבנין ירושלים שבה הקמנו בע"ה לתפארת את "שכוני חב"ד" בחלקים שוממים ומסולעים של העיר שהתפתחו אודות לנו. בהתלהבות מיוחדת הושטתי והנני מושיט יד עוזרת לעידוד עלי'ה חב"דית לארצנו ולעיר קודשנו ולקליטת עלי'ה גדולה זו הן מארצות רווחה והן מארצות מצוקה. המשפחות החב"דיות שעלו לאחרונה מרוסיא והתישבו בירושלים (שמסיבות שונות לא יכלו להתיישב בכפר חב"ד או בנחלת הר חב"ד החדשה) מוצאות בנו משענת, עידוד ותמיכה רבה.

קשרים אלו הנפשיים העמוקים, אל ארצנו - מניעים אותי לראות בעין יפה את כל פעולותייך הנשגבות למען בנין ארצנו והתפתחותה, למען בטחונה, שלמותה וטובתה. בעין יפה במיוחד רואה אני את אהדתך הלבבית לענין יהודי מקורי במדינתינו, הנובעת מתוך עומק לבך ונשמתך היהודי.

כך עקבתי בהתפעלות אחרי דבריך בשעתם בעת הדיון לתיקון חוק השבות שבהם עמדת על הייחוד שבעמנו, עם ישראל, ובקשריו עם תורתו ומורשתו ההיסטורית. אלא שתמהתי והצטערתי צער רב שבאותו מעמד גופו הובא לכנסת "תיקון" שאינו

אלא קלקול ופגם חמור, ופגיעה עצומה בזהותו וייחודו של עם ישראל. בכך שבאותה הזדמנות הוכרו באופן רשמי "גיורים" פיקטיביים, "גיור ניירי", הנעשים בלי אחריות ברחבי תבל.

כך נפתח אז פתח לטמיעה והתבוללות גויים בתוך העם היהודי (רק על סמך נייר חסר ערך) בגושפנקא של מדינת ישראל הרואה בהם כ...יהודים!

אתכבד, איפוא, לבקש מכב' ראש הממשלה תשומת לבך לדברים הבאים להלן:

כל רגשי החיבה והערכה נתונים מצדי ומצד כל צבור חסידי חב"ד בארץ ובחו"ל, כלפי ראשי מדינת ישראל, העושים בכל כוחם לבנין ופיתוח ארצנו, לקיבוץ אחים פזורים לתוכה, לחיזוק בטחון ארצנו ותושבי'ה שלומם וטובתם.

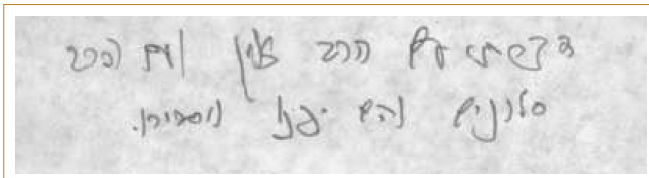
גדול ערך פעלי ראשי המדינה, ופעליך שלך בתוכם, למען ארצנו ותושבי'ה, ובודאי תתברכו בכל הברכות מן השמים עבור כל זה.

אלא שמצד שני יש להבהיר, עם כל הכבוד וההערכה, שאין זכויות ראשי המדינה מקנות להם את הסמכות לפגוע במורשת הקדושה עתיקת-היומין של עם ישראל, בייחודו וזהותו ששמר עליהם שלשת אלפי שנים, ולשנות מיהותו ומהותו של יהודי כפי שנקבעו ע"י בורא העולם בתורתו הקדושה.

רק המסגרת המקודשת של ההלכה התורנית היא ששמרה על ייחודו של עמנו, ורק ההלכה היא שקובעת מי הוא יהודי ומי נשאר גוי למרות ניירות ורישומים שונים. תורתנו היא נצחית כפי שעם ישראל הוא נצחי, ושניהם - התורה וישראל - קשורים ומאוחדים עם בורא העולם, החי לעד וקיים לנצח.

חוקי התורה שניתנו ע"י הבורא הם נצחיים ואינם ניתנים לשינוי, בניגוד לחוקים הנחקקים ע"י אנשים בשר ודם שניתנו לשינוי ע"י אותם אנשים שיצרו את החוקים.

הנך נדרשת, איפוא, להיות עקבית בדבריך הנרגשים באותה הזדמנות, לבטל את רוע הגזירה של "מיהו יהודי" ולעשות הכל שבחוקי המדינה יוכר רק גיור כהלכה כתהליך של הפיכת גוי ליהודי, אותו תהליך של גיור כהלכה הוא הוא המקובל מאז

כתב ידו של שז"ר:
דיברתי עם הרב זוין ועם הרב סלונים והם יפנו ויסבירו.

היות עם ישראל לעם, ועליו יש לשמור. ואילו תהליכים "מזורזים" מהווים שינויים בסדר המסורתי העתיק, כך שיש להתפלא על דרישות להכיר בהכנסת שינויים בתהליך המקודש והמוצק של גיור כהלכה.

מובן שלגויים תושבי ארצנו אפשר לתת את כל הזכויות האנושיות - אזרחיות, אך יהודי איננו אלא מי שמתגייר כהלכה, ברור שגר-צדק שנתגייר כהלכה נחשב ליהודי לכל דבר, וכל רגשות אהבת אחים מופנית אליו מצד כל היהודים, כפי שנצטווינו על מצוות "אהבת ישראל" בכל לב ובכל נפש (ואף ישראל שחטא ח"ו - ישראל הוא, כי נקודתו העצמותית הפנימית של יהודי אינה נפגמת לעולם).

אתייחס כאן לאור האמור, גם לידיעה שנתפרסמה ב"מעריב" בשעתה[12], שבה מצוטטים דברי פליאה מצדך על תנועת חסידי חב"ד. כמדומני שהדברים שנאמרו כאן יסבירו לך הכל: אנו בעד קיום ובטחון המדינה ותושבי'ה, אך אנו בכל תוקף נגד נסיונות פגיעה בייחודו וזהותו העצמית של עמנו, כפי שנשמרים במסירות-נפש והקרבה מדורי דורות.

בכל הכבוד הראוי ובברכת הצלחה בתפקידך הגדול

הרב ע.ז. סלונים

העתק: כב' נשיא המדינה מר ש.ז. שזר.

---

12) ראה בהערה 6.

הרב יהוסף גדליה רלב"ג

משרת הרבנות

הרב יהוסף גדליה רלב"ג (חתנו של הרב סלונים) היה רב שכונת קריית היובל בירושלים. בהתכתבות שלפנינו נחשף סיפור מינויו לתפקיד זה, והוא כולל גילויים נדירים אודות מעורבות הרבי בענין.

יהוסף גדלי' רלב"ג, רב בית-חולים הממשלתיים בישראל

רחוב עמוס 17, ירושלים.

ב"ה, ד' אייר תשכ"ו

כבוד הנשיא - שלום וברכה!

הנני מרשה לעצמי וגם מוצא זאת לחובה להביא לידיעת מעלת-כבודו כי קיבלתי מכתב מחותני, הרב סלונים בו מוסר שבעת ה"יחידות" התעניין הרבי שליט"א הרבה בהשתלשלות משרתי כרב בית חולים.

חותני מסר לו מכל הפרטים וכן שאל את חוו"ד הרבי אם עלי לקבל את ההצעות ממספר קהילות נכבדות בתפוצות, שפנו אלי לאחרונה עם היודע על רצון שר הבריאות לפטר אותי, לבוא לכהן שם כרב ראשי (במקרה והפיטורין ייצאו לפועל).

תשובת הרבי הייתה - ואני מצטט את מכתב חותני - " . . ואמר לי את דעתו שאתה צריך להשאר במשרה במשרד הבריאות. אין דעתו (של הרבי) נוחה אפילו מהפשרה שרוצים לסדר המשרה ע"י משרד הדתות. ואמר בזה הלשון: - וואס פאר א נצחון וועט דאס זיין אנטקעגן ברזילי - רק צריכים עוד לטפל ולפעול דווקא על הנהלת משרד הבריאות, ושאתה מוכרח להישאר בתפקידך במשרד הבריאות כמו עד עכשיו, ולא לוותר אלא שיפעלו דווקא על הנהלת משרד הבריאות - אולי כדאי שתפגש שנית עם כב' הנשיא ותמסור לו מכל זה. והנני מחכה לתשובתכם מהנשמע בזה - עד כאן לשונו.

לאור הנ"ל הנני מביא זאת לידיעת כב'. בדבר עצם המצב, לא קיבלתי לעת עתה שום הודעה ולא נתחדש דבר.

בברכה, ובכבוד רב, יהוסף רלב"ג

*

ב"ה, כ"ט אייר תשכ"ו

לכבוד נשיא המדינה, מר זלמן שזר, ירושלים.

כבוד מעלתו:

מאחר שכב' הנשיא בקשני להודיעו מכל התפתחות נוספת בענין המשרה, מרשה אני לעצמי שורות אלו.

אתמול קבלתי מכתב מחותני בו הוא מוסר שהאדמו"ר שליט"א הקדיש פעמיים "יחידות" לדון עמו בענין המשרה, ופעם שלישית, ביום ו' שעבר, אף קרא לו במיוחד בענין זה.

בין היתר מסר האדמו"ר כי דן עם הרב אונטרמן ובקש את השתדלותו, וכן מסר בשם הרב סגל (אשר ביקר כאן במשלחת הרבנים) שהובטח לו ע"י הגורמים שהתפקיד ישאר.

מה רבה ההתפעלות לראות את החשיבות הרבה שמייחס האדמו"ר לתפקידי ואת משקל הכובד ששם להמשכיות התפקיד, ודוקא במשרד הבריאות, ועד כמה מיחסים למשרה חשיבות מיוחדת, גם ראשי משרד הבריאות . .

לסיכום, אין לי אלא לצאת מתוך ההנחה שאין דעת האדמו"ר שליט"א נוחה לשום פשרה ואפילו העברת אותו תפקיד למשרד הדתות.

בכבוד רב, יהוסף רלב"ג

*

ב"ה, י"ז כסלו תשכ"ז

כבוד הנשיא:

בקשר למברק שקיבלתי מהאדמו"ר שליט"א לפני מספר שבועות, ניסיתי, ע"י מזכירתו, ולפי עצת כב', להתקבל אצל אדוני כב' הנשיא לשיחה קצרה. אלא, מבין אני, שבגלל העומס הכבד המוטל על כב', לא יצא הדבר לפועל.

מביא אני, א"כ, את הענין לידיעת כב' הנשיא באמצעות שורות אלו.

מברק הרבי שליט"א הגיע אלי בתשובה לשאלתי, לאיזו הצעה (מתוך הצעות

למשרות שונות שקבלתי, בארץ ובחו"ל) עלי לפנות, אחרי שהתפקיד במשרד הבריאות בוטל סופית.

תשובתו במברק היתה "שבאם לא תוחלש ע"י זה **עמדתו במשרד הבריאות**, יתענין בטבעון" (משרת רבנות בטבעון היא אחת ההצעות).

התשובה לא היתה מובנת, כי האדמו"ר ידע מכבר לאחר שהודעתי לו על התפתחויות הדברים, שהתפקיד במשרד הבריאות בוטל סופית.

חשבנו ע"כ, לאור הפסקא הבלתי מובנת במברק של האדמו"ר, שאולי לפי ידיעות כב' הנשיא, יש מקום כל שהוא למסקנות אחרות, וממילא להבנת תוכן המברק.

מאחר שהנני נוסע לרבי מחר יום ה' בבוקר לי"ט כסלו, ובודאי ישוחח אתי על הנושא, נאלץ אני לפנות אל כב', בכדי לדעת מה להשיב לרבי.

בכבוד רב, יהוסף רלב"ג

נ.ב. בגלל קוצר הזמן נאלץ הנני להמתין עתה בלשכתו, לתשובת כב' הנשיא.

*

ב"ה, ט' ניסן, תשכ"ח

כבוד הנשיא:

בפגישה בי' שבט, בבית הנשיא, התענין כב' על התקדמות משרת הרבנות בקרית-יובל (המשרה אשר האדמו"ר הציע), ובטובו הביע את רצונו לפעול בענין, באם רק נודיע לו מי הם הגורמים הקובעים . . בשבילי נחוץ שהדבר יסתדר בהקדם, כי כאשר לא קבלתי עלי תפקיד אחר, לפי הוראת האדמו"ר, נשארתי ללא משכורת כבר 7 חדשים . .

*

ב"ה, ירושלים, י"ג כסלו תשכ"ט

מכובדנו הדגול והנעלה רבי שניאור זלמן שליט"א שזר, נשיא המדינה, ירושלים,

שלום רב וברכה!

כב' הנשיא ביקש, בשיחתו אתי ביום ב' השבוע, שאדווח לו על התקדמות הענינים בקשר למשרת הרבנות של חתני הרב רלב"ג. לאחר בירור נודע לי כי . .

כן נמסר לי כי בלי ספק נאות מר . . לשמוע חות-דעת כב' הנשיא, ולפעול לפיה, וכן

הדברים אמורים לגבי מר . .

אודה מאוד, איפוא, לכב' הנשיא אם יואיל לקחת מצב ענינים זה לתשומת לבו, במדה שהדברים יבואו סוף-סוף לידי גמר.

בכבוד ובהוקרה, עזריאל זעליג סלונים.

נשמח להודיע לכב' הנשיא כי ביל התקדש חג הגאולה אנו מארגנים חגיגה בביכנ"ס חב"ד בעיר העתיקה. ובערב השני - בביהכנ"ס שיכון-חב"ד, ומקווים אנו להשתתפות נכבדה בכל אחת ממסיבות אלו.

*

ב"ה, כ"ב כסלו, תש"ל

לכבוד מר זלמן שזר, נשיא המדינה.

כבוד הנשיא:

הנני מתכבד בזה להביא לידיעת מעלת כבוד הנשיא שקיבלתי הודעה מהנהלת המועצה הדתית, על התמנותי לרב קרית-היובל.

יקבל נא כב' הנשיא את רגשי התודה והברכה על התענינותו ורצונו הטוב בהבאת הענין לידי גמר טוב.

בכבוד רב, יהוסף רלב"ג

*

9.12.69

לכבוד הרב יהוסף רלב"ג

רחוב עמוס 17 ירושלים

מזל-טוב וסימן-טוב לכבודו ולמשפחתו הרמה ולכל קהילת קרית-היובל

זלמן שזר

הרב נחום שמריהו ששונקין

הרב נחום שמריהו ששונקין היה רבה של בטום שבגאורגיה. לאחר עלותו לארץ שימש כמשפיע בית הכנסת "בעל התניא" בירושלים.

שיכון חב"ד

ב"ה, י"ז תמוז, חודש גאולה של רבנו נבג"מ.

לכבוד מר נשיא מדינתנו שז"ר שליט"א.

שלום וברכה.

כאשר התחילו להתחולל נפלאות, כיציאת מצרים, כמו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" הצעתי להנשיא לבנות שכון חב"ד קרוב אל הכותל, כדי שיוכלו לסדר שם לחזור דברי חסידות אצל הכותל. ומסרו לי כי כבוד הנשיא בהתרגשות כמו איש חב"ד, ענה ואמר: למה רק שיכון חב"ד? נבנה רחוב חב"ד. שאלו לכבוד הנשיא מאיפה ניקח כסף לבנין רחוב חב"ד, ויאמר הנשיא: אל תדאגו על כסף, כסף יהי', רק כאשר יפטרו מן המילואים אז להעמיד ועד מהם ונתחיל לבנות את הרחוב.

ואני מודיע לכבוד הנשיא כי כבר מיניתי שלושה שנפטרו ובאו, והמה: בערל רבינוביץ[13], ואת אלי' זילברשטרום ואת עקיבא פרידמן - אלו באו מן המילואים, ואת שמואל שניאורסון, הוא הי' אצלנו בתור מזכיר, כל הדברים רשם ושלח לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

אי"ה מחר מקוה להתראות בעירי' עם ה. . כי בערל בא כי דיבר עבור רחוב חב"ד, ואמרו כי זה אי אפשר כי כל הרחוב בהדירות יושבים ערבים ואי אפשר לגרשם מן הדירות, רק ישנו כיכר אבל ישנו בעלים על הכיכר, ובהרבה יכולים לרכוש שטח, וזה צריכים להודיע בעירי' מה עם הכיכר, וזה קרוב להכותל.

ומה שיתוודע לנו נודיע להנשיא המעונין מאוד בבנין חב"ד.

ידידו נחום ש. ששונקין

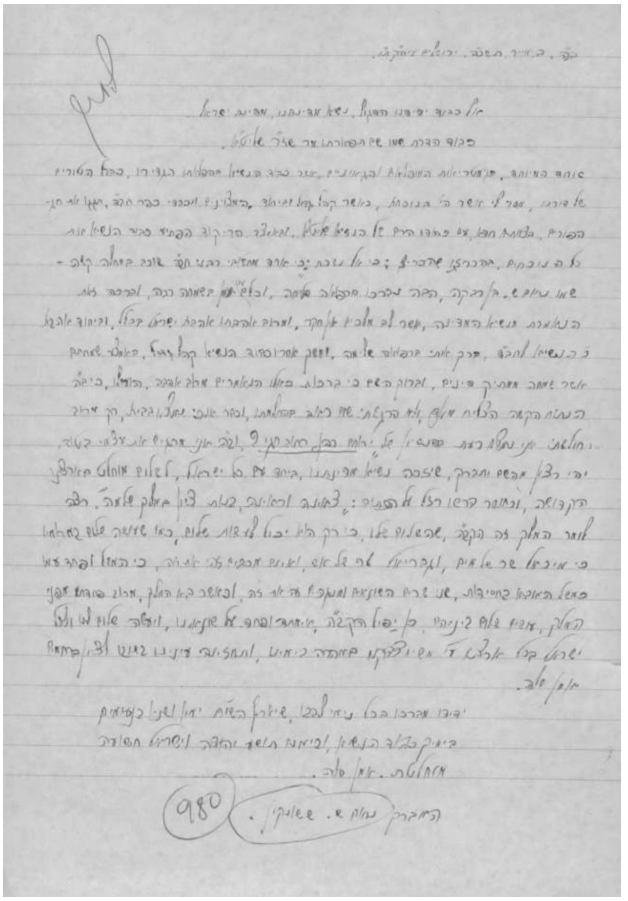
13) בשנים מאוחרות יותר כיהן כנצי"ג חב"ד בעיריית ירושלים.

דאגה לבריאותו

ב"ה, ב' אייר תשכ"ה, ירושלים עיה"ק ת"ו

אל כבוד ידידנו הדגול, נשיא מדינת ישראל, כבוד הדרת שמו שם תפארתו מר שז"ר שליט"א.

אחד המיוחד בגימטריאות המופלאים והגאוניים, אשר כבוד הנשיא בהפלאתו הגדירו כבעל הטורים של דורנו, מסר לי אשר הי' בנוכחותו כאשר קהל גדול וביחוד, המצוינים ונכבדי כפר חב"ד, חגגו את חג-הפורים בצוותא חדא עם כבודו הרם של הנשיא שליט"א. ובאמצע הריקוד הפתיע כבוד הנשיא את כל הנוכחים בהכרזה שהכריז: כי בל נשכח כי אחד מחשובי רבני חב"ד שוכב במחלה קשה - שמו נחום ש. בן רבקה, הבה נברכו ברפואה שלימה, וכולם ענו בשמחה רבה.

וברכה זו הנאמרת מנשיא המדינה, אשר לב מלכים אין חקר, ומרוב אהבתו אהבת ישראל בכלל, וביחוד אהבת כב' הנשיא לחב"ד, ברך אותי ברפואה שלימה. ומשך אחריו כבוד הנשיא קהל גדול, באמצע שמחתם אשר שמחה ממתיק דינים, וברוך השם כי ברכות כאלו הנאמרים מרוב אהבה הועילו, כי ב"ה הניתוח הקשה הצליח מאוד, ולא הרגשתי שום כאב בהחלמתו, וכבר אנוכי נמצא בבית, רק מרוב חולשתי אני נמצא כעת בפנסיון של רחוב חגי, וב"ה אני מרגיש את עצמי בטוב.

יהי רצון מהשם יתברך, שיזכה נשיא מדינתו ביחד עם כל ישראל, לשלום מוחלט בארצנו הקדושה, וכאשר דרשו חז"ל על הכתוב: "צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה", רצה לומר המלך זה הקב"ה, שהשלום שלו, כי רק הוא יכול לעשות שלום, כמו שעושה שלום במרומיו כי מיכאל שר של מים, וגבריאל שר של אש, ואינם מכבים זה את זה, כי הפחד עמו, כמשל המובא בחסידות, שני שרים השונאים זה את זה, וכאשר בא המלך, מרוב פחדם מפני המלך, עושים שלום ביניהם. כן יפיל הקב"ה אימתה ופחד על שונאינו, ויעשה שלום לנו ולכל ישראל בכל ארצנו ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו, ותחזינה עינינו בשובו לציון ברחמין אמן סלה.

ידידו המברכו בכל נימי לבבו, שיאריך השי"ת ימיו ושנותיו בנעימים בימיך כבוד הנשיא, ובימינו תושע יהודה וישראל תשועה מוחלטת, אמן סלה.

המברך, נחום ש. ששונקין.

הרב יונה איידלקופ

ר' יונה איידלקופ היה עסקן רב פעלים, ומהעומדים בקשר ישיר ורציף עם מר שז"ר.

משקה לאד"ש

לכבוד הוד מעלתו כבוד הנשיא בישראל, המורם מעם מר שניאור זלמן שיחי' שז"ר

הברכה והשלום.

ראשית כל ישא ברכה לרגלי יום הולדתו השבעים וחמש ואיחולי לו מעומק ליבי שישב על'י כסאו הרם מתוך בריאות הנכונה ועפ"י אור ספר הספרים כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכו' בחיצוניותה ובפנימיותה עד מאה ועשרים שנה.

ובהזדמנות זו אודיע לכב' שמסרתי את המשקה שכב' שלח לידי כ"ק אדמו"ר שליט"א[14] עוד לפני ראש השנה בהיותי על יחידות וכ"ק שאל בחביבות ובהתעניינות אודות כב', וכן בהתוועדות דשמחת תורה, כ"ק הוציא את המפתח ושלח את מזכירו להביא את המשקה שכב' שלח, והמשקה הי' מונח כל הזמן על השולחן הקדוש ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אי"ה כשאחזור לארצנו הקדושה אספר לכב' על כל הפרטים ועל כל מה שדובר.

ואמסור בזה שקהל אנ"ש והתמימים שואל אודות כב' ומוסר את איחוליו ליום הולדתו ה-75 שיהי' צינור להפצת המעיינות עדי חוצה, וממילא עי"ז יבורך עם ישראל בגשמיות וברוחניות ותרבה השלום מבית ומבחוץ.

אבקש את סליחתו שמחמת סיבות שונות לא כתבתי לו עד עכשיו, אנא נא למסור ד"ש לכל הנהלת בית הנשיא ובמיוחד למזכירה שולמית ולשליש.

המקווה לשמוע ולהשמיע דברים משמחים,

יונה איידעלקאפ

---

14) אודות נוהגו זה של שז"ר, לשלוח "משקה" לאד"ש ראה ב'נשיא וחסיד' פרק שלושים ושלושה.

מברק ניחומים

17.1.66 [כ"ה טבת תשכ"ו]

לר' יונה אידלקופ נ"י, כפר חב"ד

ינחמך האלקים בין שאר אבלי ציון וירושלים ותזכה לראות בטוב חב"ד וכפר חב"ד ובקיבוץ נדחינו בקרוב.

זלמן שז"ר

ר' יונה איידלקופ (שני מימין)

הרב אלכסנדר יודאסין

הרב אלכסנדר סנדר יודאסין היה מזקני רבני חב"ד בארץ-הקודש וחבר הרבנות הראשית תל אביב-יפו.

ברכה לרפואה

כ' תמוז ה'תשל"א

שלום וברכת רפואה שלמה לכבוד ה"מ הנשיא שניאור זלמן שזר יאירך ה' ימיו בנעימים ושובע שמחות.

בריך רחמנא דיהבך לן ולא לעפרא. נזכרתי מה ששמעתי מרבני חב"ד, ששאלו על כפל הלשון שמסיים ולא לעפרא הלא מובן, אם אומרים דיהבך לן הרי זה לא לעפרא. אלא הענין הוא כי לפעמים אחרי הניתוח או מחלה ל"ע, מזהירים הרופאים להמבריא בדיאטה חמורה, לא ביצים לא מרק ולא יי"ש כו' וכו', הרי מבריא זה הוא לא לעפרא אבל הוא גם לא לן. היוצא מזה שהנני מברך את כבודו שיהי' גם לן בלי שום דיאטות והגבלות חמורות וכמובן לפי הגיל. והנני כופל ברכתי באריכות ימים ושנים ובבריאות הגוף.

מידידיו הנאמנים, א. יודאסין.

*

כ"ה אייר ה'תשל"ג

כבוד מעלת נשיאנו מר שניאור זלמן שז"ר שליט"א, שלום וברכה.

ודאי שעשה קידוש שם שמים במשך עשר השנים שעברו. נקווה שגם עכשיו בפרישתו יקבל שכמ"ה. ה' יאריך ימיו ושנותיו ומתוך בריאות הגוף.

ידידו אמת, א. יודאסין.

הרב בנימין אליהו גורודצקי

שליחות אד"ש

ב' ניסן תשכ"ד שדה תעופה לוד

לכבוד ערכו הרם נשיא מדינת ישראל שליט"א

אחרי בקשת סליחתו הרמה

בצאתי אי"ה מאה"ק ת"ו בדרך לאה"ב לכ"ק אד"ש, ברצוני להודות לרומע"ל שי' עבור נתינת האפשרות למלאות שליחותו של כ"ק אד"ש.

בהזדמנות זו אני רוצה להעיר שזה שמסרתי לכבוד הנשיא שי' אודות . . זהו ענין סודי לגמרי כמובן.

בברכת חה"פ כשר ושמח,

מכבדו כערכו הרם, ב.א. גורודצקי.

ר' יהודה שמוטקין

פגישות עם שז"ר

ב"ה, ב' כסלו תשכ"ז, ת"א.

לכבוד הנשיא במדינת ישראל מר זלמן שזר שליט"א.

בזה הנני משתתף עם המברכים לקראת יום שנתו עד מאה ועשרים, והנני אומר שיחו בכל נפלאותיו שזה מהפלאות של השי"ת שנותן כוחות וחיות ונאמר שהחיינו וקיימנו, כן יגיענו לימים ושנים טובות.

השנה זכיתי להיות בצל קודש הקדשים אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הזכירו לטובה אלי ביחידות. ע"כ הנני מבקש ראיון שיוקבע לי זמן להתראות אתו שי', ואמסור לו לשונו הק'.

בכבוד רב, ידידו המברכו לראות בבנין ירושלים בשלימות, וידבר עמים תחתיו,

יהודא שמוטקין, המוכר ספרים באלנבי 92.

על המכתב כתב שז"ר "נא לקבוע יום ושעה לפני י"ט [כסלו]".

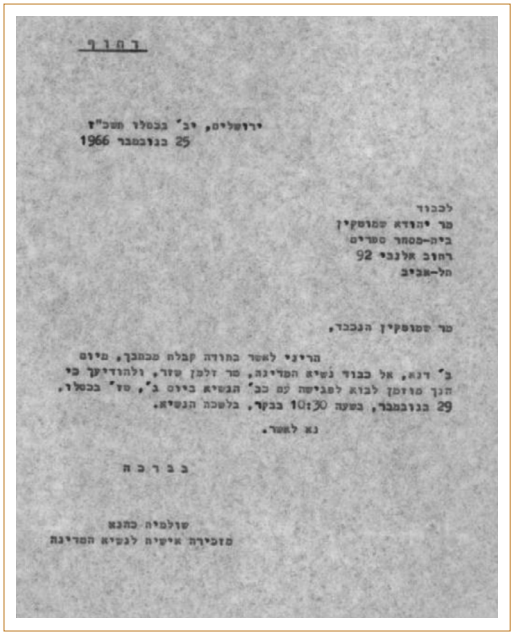
*

ב"ה יום ה' תצוה, ו' אדר א' תשכ"ז

כ' נשיא המדינה מר זלמן שז"ר שי'

בקשר לשיחתנו מיום ט"ז כסלו ש.ז. יעויין בלוח היום יום דף נ"א יום ה' אייר ויבושם (לשון המדרש, מלשון בושם של סימני הקטורת) לו. והשי"ת יצליח בידו.

ידידו המברכו כט"ס, ומדבר בלשון חכמים, יהודא שמוטקין.

ד ח ו ר ף

ירושלים, יב' בכסלו תשכ"ז
25 בנובמבר 1966

לכבוד
מר יהודה שמוטקין
בית-מסחר סחרים
רחוב אלנבי 92
תל-אביב

מר שמוטקין הנכבד,

הריני לאשר בתודה קבלת מכתבך, מיום
כ' דנא, אל כבוד נשיא המדינה, מר זלמן שזר, ולהודיעך כי
הנך מוזמן לבוא לפגישה עם כב' הנשיא ביום ב', ט"ז בכסלו,
29 בנובמבר, בשעה 10:30 בבקר, בלשכת הנשיא.

נא לאשר.

ב ב ר כ ה

שולמית כהנא
מזכירה אישית לנשיא המדינה

לפני חתונת בנו ר' ישראל ביום כ"ו כסלו תשכ"ח, שלח ר' יהודה הזמנה לשז"ר ועליה כתב:

ב"ה ידיד עוז מר זלמן שז"ר נשיא ישראל.

גם אני משתתף עם המברכים לאריכות יוש"ט.

. . אבקשהו לשמוח בשמחתי, ולברכם ביום חופתם. בטח ימצאו ידידים בחנוכה שישבו איתם ביחד, ואז יברך את בני הזוג במז"ט.

ידידו המברכו כט"ס, יהודה שמוטקין.

על ההזמנה כתב שז"ר לשלישו "יש מכתב מאתמול כי הוא נוסע לאמריקה, ואני בקשתיך להזמינו לפני צאתו".

הרב מרדכי שמואל אשכנזי

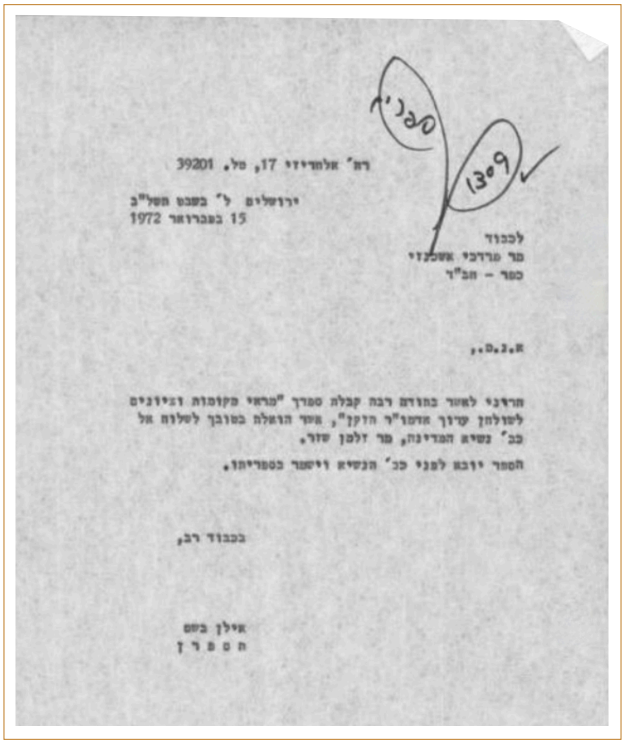
ירושלים, ל' שבט תשל"ב

לכבוד מר מרדכי אשכנזי, כפר-חב"ד

הריני לאשר בתודה רבה קבלת ספרך "מראי מקומות וציונים לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן", אשר הואלת בטובך לשלוח אל כב' נשיא המדינה, מר זלמן שזר[15].

הספר יובא לפני כב' הנשיא וישמר בספריתו.

בכבוד רב, אילן בשם. הספרן.

רח' אלמדיזי 17, טל. 39201

ירושלים ל' בשבט תשל"ב
15 בפברואר 1972

לכבוד
מר מרדכי אשכנזי
כפר - חב"ד

ע.נ.ג.ר.,

תודתי לאשר בתודה רבה קבלת ספרך "מראי מקומות וציונים
לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן", אשר הואלת בטובך לשלוח אל
כב' נשיא המדינה, מר זלמן שזר.

הספר יובא לפני כב' הנשיא וישמר בספריתו.

בכבוד רב,

אילן בשם
ה ס פ ר ן

15) ראה 'הרב אשכנזי' ח"א ע' 310 שהרב חדוקוב הורה לרב אפרים וולף בטלפון, להעניק לכמה אישים שציין באזניו וביניהם שז"ר.

הרב ירמיהו אלאי

תרומה לספר הק"ן

הרב ירמיהו אלאי נולד בדוקשיץ למשפחת חסידי חב"ד. בבחרותו למד בווילנה ובמיר ולאחר נישואיו שימש למשך תקופה קצרה כראש ישיבת תומכי תמימים בגלובקע. לאחמ"כ כיהן כרב במדינת דרום אפריקה, ואב"ד יוהנסבורג. ההתכתבות הבאה היא אודות תרומתו של ר' ירמיהו למען הדפסת "ספר הק"ן"[16].

א' חשון תשכ"ה

לכבוד נשיא מדינת ישראל מר זלמן שזר, ירושלים.

אישי הנשיא, תמה אנוכי שעדיין לא קבלתי תשובה למכתבי אליך מ-י"ד באב תשכ"ד . . הנני מבקשך עוד הפעם לענות לי, אפילו במכתב קצר, על ספרון חב"ד, אחרת ארגיש ברע כשאראה את הרב אלוי פנים אל פנים.

אני מאוד מעריך את פעולתו של ידידי אלוי, היות שהוא יהודי לגמרי לא עשיר ובכל זאת נענה לבקשתך שהעברתי אליו בזמנו, היות שהוא מסור לעניני חב"ד, והייתי אומר שהוא "שגריר הכבוד" של האדמו"ר באפריקה.

בידידות, משה חיים ויילר

*

י"ד באב תשכ"ד

לכבוד נשיא מדינת ישראל, בית הנשיא, ירושלים.

אישי הנשיא, תסלח לי שאני מטריד אותך עוד פעם בענין ספרון חב"ד, אולם לפני זמן מה קיבלתי מכתב מידידי הרב ירמיהו אלוי שמאלץ אותי לכתוב לך. אני מצרף את מכתבו ואשמח מאוד אם תחזיר לי אותו.

לפי המכתב תוכח שהוא שואל: "וואס טוט זיך מיטן ספר חב"ד פון נשיא?"

אני אשמח מאוד אם תוכל בטובך להודיעני מה מצב הדברים כך שאוכל לענות לו

16) אודות "ספר הק"ן" ראה 'נשיא וחסיד' פרק שלושים ואחד.

כי מגיעה לרב אלוי תשובה נאה ומעוררת, היות שהוא קיים את הבטחתו ועל עתה מכיסו.

בידידות, משה חיים ויילר

*

ב"ה, כ"א שבט תשכ"ט

להוד כבוד ר' שניאור זלמן שז"ר הי"ו, נשיא ישראל.

שלום וברכה!

אישי הנשיא! זה קרוב לשש שנים מעת שנתכבדתי בבקור במשרדו, ועל פי בקשתו נדרתי ושלמתי את הסך . . להדפסת ספר חב"ד בעריכת כבוד מעלתו.

עד היום טרם שמעתי מהוצאת ספר הנ"ל לאור, והרהבתי עוז בנפשי לשאול את כבודו הרם מתי ייצא ספר כזה לאור?

הייתי אסיר תודה אם יכבדני נא בתשובה.

בתודה רבה למפרע וברגשי כבוד גמור.

מוקירו ומכבדו כערכו הרם,

ירמי' אלאי - רב דק"ק בעריא, יוהנסבורג

*

ירושלים, ז' באדר תשכ"ט

לכבוד הרה"ג י. אלאי נ"י, אבד"ק בריה, אפריקה הדרומית.

רב נעלה, כשם שהודיתי לך על נדבנותך, כן יקרת לי בשל אורך רוחך. על כן משנה שמחה לי כי מכתבך (מיום כ"א שבט) נתקבל בשעה שהקובץ כבר מוכן כולו בדפוס ועומד עכשיו לכריכה.

כדי להדגיש את הוקרתי אני שולח לך מיד, עוד בעלי ההגהה את הקובץ, שקשים ורבים היו חבלי הלידה שלו.

בהזדמנות ראשונה אספר לך פנים אל פנים על כל קורותיו. נקוה כי ימצא את הערכתו בעיניך ובעיני הקוראים.

כמובן שאתה מתבקש להודיע לי כמה פעמים אתה רוצה שישלחו לך.

בברכות ובהודאה - מוקירך זלמן שזר.

תהלוכת ל"ג בעומר ביוהנסבורג, דרום אפריקה.
שני משמאל: הרב ירמיהו אלאי.

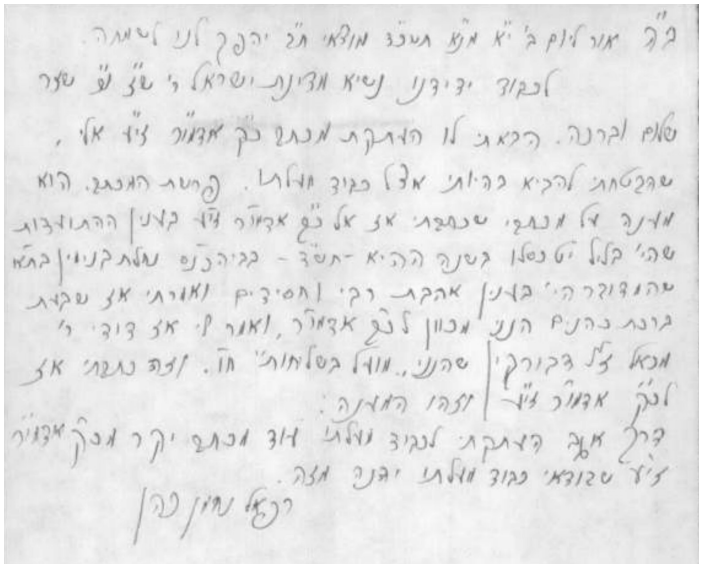
הרב רפאל נחמן כהן

אהבת רבי וחסידים

ממכתבו של ר' רפאל נחמן כהן אל שז"ר, מתאריך י"א מנ"א תשכ"ד:

הבאתי לו העתקת מכתב כ"ק אדמו"ר זי"ע אלי, שהבטחתי להביא בהיותי אצל כבוד מעלתו. פרשת המכתב, הוא מענה אלי על מכתבי שכתבתי אז אל כ"ק אדמו"ר זי"ע בענין התועדות שה' בליל י"ט כסלו בשנה ההיא - תש"ד - בביהכנ"ס נחלת בנימין בת"א, שהמדובר הי' בענין אהבת רבי וחסידים, ואמרתי אז שבעת ברכת כהנים הנני מכוון לכ"ק אדמו"ר, ואמר לי אז דודי ר' מיכאל ז"ל דבורקין שהנני "מועל בשליחות" ח"ו, וזה כתבתי אז לכ"ק אדמו"ר זי"ע וזהו המענה[17].

דרך אגב העתקתי לכבוד מעלתו עוד מכתב יקר מכ"ק אדמו"ר זי"ע[18], שבודאי כבוד מעלתו יהנה מזה.

17) ראה גם אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א כרך ה' אגרת א'רלא.

18) אל המכתב מצורף העתקי אגרות מאת האדמו"ר הריי"צ (אג"ק כרך ח' - אגרת ב'רצט. אג"ק כרך ג' - אגרת תשנז).

ר' מיכאל יהודה אריה לייב כהן

הוצאת ספרים

ב"ה, כ' אדר א' תשכ"ה כפר חב"ד

לכבוד לשכת נשיא המדינה, שלום וברכה!

ברצוני לברר פרטים מדויקים אודות הפרסים שכבוד נשיא המדינה ידידנו שי' נותן למחברי ספרים, למי צריכים לפנות בזה, ומי הם השופטים, וכן אם ניתנים פרסים למחברים הגרים בחו"ל.

המדובר הוא אודות חתני[19] שחיבר כמה ספרים וכעת חיבר "מפתחות לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן".

לכבוד גדול יהי' בעדי אם תואילו מטובכם למסור ד"ש לבבי חסידותי משמי לכבוד נשיא המדינה שי'

בתודה מראש ובברכה, לייב כהן.

*

כ"ד אדר א' תשכ"ה

לכבוד מר לייב כהן, כפר חב"ד

אדון נכבד,

הריני מאשרת קבלת מכתבך אל לשכתנו, מיום כ' אדר א'.

אבקשך להודיענו על התכניות בדבר הספר ומי עומד לפרסמו. כמו כן אנא הודיענו כמה כסף נחוץ ומהו סכום הכסף החסר לך עדיין.

בכבוד רב, שולמית כהנא, מזכירה אישית לנשיא המדינה.

פגישה עם שז"ר

י"ג שבט תשכ"ח, כפר חב"ד.

---

19) הרב אהרון חיטריק.

לכבוד ידידנו הדגול המורם מעם, נשיא המדינה כבוד מר שניאור זלמן נ"י שזר.

שלום וברכה!

כבודו מכיר אותי היטב, הייתי אצל כבודו כמה פעמים עם משלחות מכפר חב"ד, הייתי מעורכי הבטאון חב"ד ובאחרונה נפגשנו בחג הגאולה י"ט כסלו בכפר חב"ד.

חתני הרב אהרן חיטריק הגר בברוקלין בארה"ב, הוא מאנשי כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועוסק בעריכת והגהת הספרים של הוצאת - קה"ת - בספרי אור התורה של הצמח צדק ז"ל (אגב, חתני כותב לי שכל הספרים הנ"ל נשלחו לכבודו) המראה מקומות שבסוף כל ספר זהו מפרי עמלו של חתני הנ"ל, והוא בעצמו חיבר כמה ספרים.

שז"ר מבקר בדוכן קה"ת, יריד הספרים הבינלאומי בירושלים, תשל"א.

קבלתי כעת ממנו מכתב שיבוא בעזרת השי"ת לביקור לארץ למשך בשבוע, ורצונו להתקבל לראיון אצל כבודו, ומבקש אותי לבקש מכבודו על זה שיואיל נא כבודו מטובו לקבוע לו זמן לראיון, הוא מגיע לארץ ביום ד' אדר 4 במרץ, וישהה בערך שבוע אחד.

שאלתי ובקשתי מכבודו שיואיל נא מטובו למלא בקשה זו לקבוע לו זמן לראיון במשך זמן שהותו כאן, והנני מביע בזה תודתי מראש.

והנני מברך את כבודו הרם שלא ימוש מכם נשיאותו מתוך בריאות ואריכות ימים ושנים עד ביאת גו"צ ב"ב.

בכבוד רב ובהוקרה, לייב כהן.

ר' ברוך נחשון

לימוד אמנות

ב"ה, ירושלים, י' בשבט ה'תשכ"ו

אל כבוד נשיא-המדינה, שלום וברכה!

זה לי עתה חצי-שנה מעת שובי מארה"ב, שם חייתי בסמוך לרבי שליט"א מליובאוויטש משך שנתיים.

ביחידות האחרונה, קודם נסיעתי, דיברנו אודות פגישה עמך, אשר אני מקווה, תוכל לצאת לפועל בהקדם.

הענין בכללות הוא, שבעת שהותי בארה"ב, העניק לי הרבי מלגה לשנת לימודים בבי"ס לאמנות בניו-יורק, ותבע ממני לשוב ארצה ולהמשיך פה בשדה זה.

אודה לך מאוד אם תועיד לי פגישה בו נוכל לשוחח אודות הנ"ל.

בברכה, ברוך נחשון.

*

ב"ה חוהמ"פ ה'תשכ"ו

שלום לך נשיאנו היקר ומועדים לשמחה.

עתה, לאחר סיימי הבחינות (לתואר מורה מוסמך) כפי שהצעת בפגישתנו, אני פונה אליך שנית, לקבוע פגישה על מנת ליצור קשרים עם אמנים.

אודה לך מאוד אם תועיד לי פגישה מועילה, ואוכל להביא לקידום רצונו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

שלום וכל טוב, נחשון ברוך.

מתנחלי חברון

חברון, כ"ד בטבת תשכ"ט

אל כבוד נשיא המדינה מר שניאור זלמן שז"ר, ירושלים

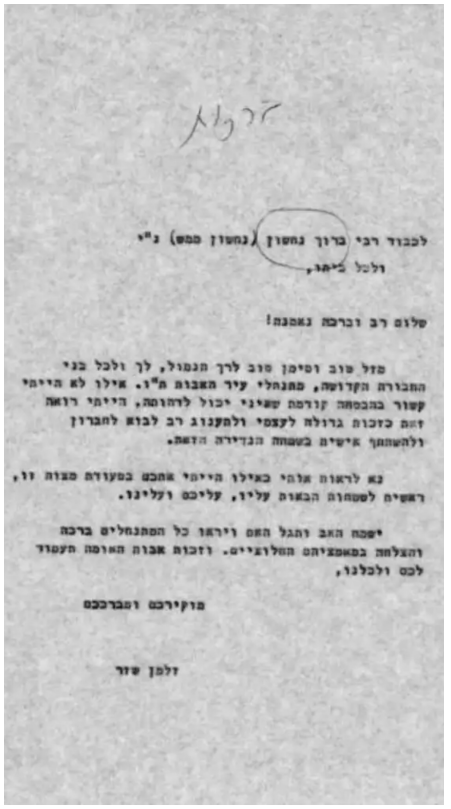
שלום וברכה!

זכיתי ובעזרת ה' נולד לי הבן היהודי הראשון בחברון, לאחר ארבעים שנה של הפסקת הישוב היהודי בעיר האבות.

אשמח מאוד אם תזכנו בהשתתפותך בטקס הכנסת בננו לבריתו של אברהם-אבינו ע"ה, שיתקיים אצלנו אי"ה ביום ג' ב' בשבט בשעה 2 אחה"צ.

ובהיותנו מקושרים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, יהיה זה הבן-ראשון לילידי חב"ד.

בכבוד, ברוך נחשון - מתנחלי חברון.

*

לכבוד רבי ברוך נחשון (נחשון ממש) נ"י
ולכל ביתו,

שלום רב וברכה נאמנה!

מזל טוב וסימן טוב לרך הנימול, לך ולכל בני החבורה הקדושה, מתנחלי עיר האבות ת"ו. אילו לא הייתי קשור בהבטחה קודמת שאיני יכול לדחותה, הייתי רואה זאת כזכות גדולה לעצמי ולתענוג רב לבוא לחברון ולהשתתף אישית בשמחה הנדירה הזאת.

נא לראות אותי כאילו הייתי אתכם בסעודת מצוה זו, ראשית לשמחות הבאות עליו, עליכם ועלינו.

ישמח האב ותגל האם ויראו כל המתנחלים ברכה והצלחה במאמציהם החלוציים, וזכות אבות האומה תעמוד לכם ולכולנו,

מוקירכם ומברככם

זלמן שזר

מזל טוב וסימן טוב לרך הנימול, לך ולכל בני החבורה הקדושה, מתנחלי עיר האבות ת"ו. אילו לא הייתי קשור בהבטחה קודמת שאיני יכול לדחותה, הייתי רואה זאת כזכות גדולה לעצמי ולתענוג רב לבוא לחברון ולהשתתף אישית בשמחה הנדירה הזאת.

נא לראות אותי כאילו הייתי אתכם בסעודת מצוה זו, ראשית לשמחות הבאות עליו, עליכם ועלינו.

ישמח האב ותגל האם ויראו כל המתנחלים ברכה והצלחה במאמציהם החלוציים. וזכות אבות האומה תעמוד לכם ולכולנו,

מוקירכם ומברככם

זלמן שזר

ר' חיים שלום הלוי סגל

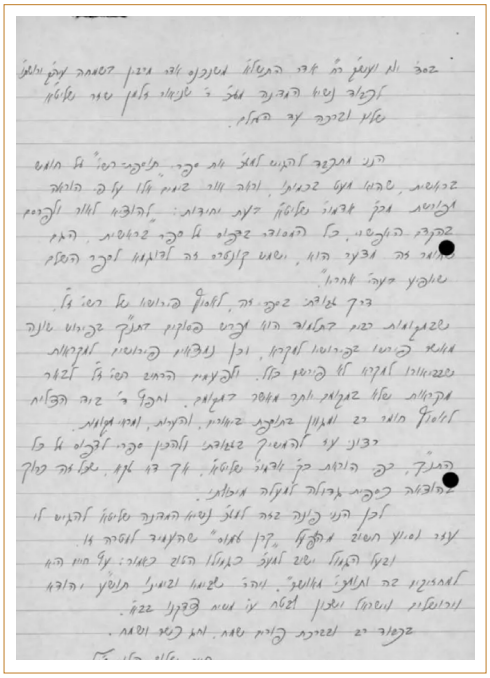
הוצאת ספר

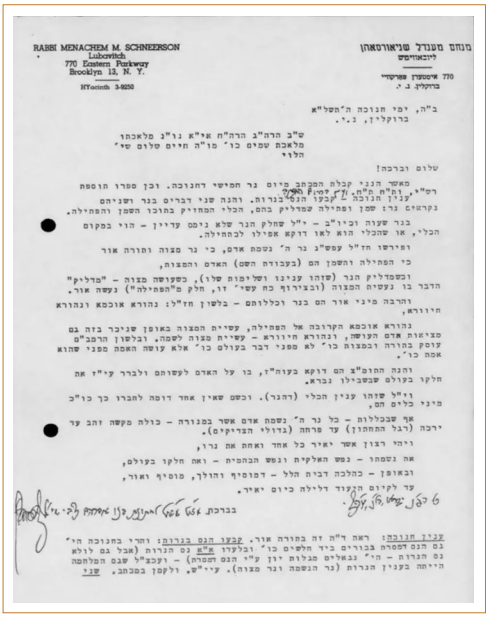
יום ועש"ק ר"ח אדר ה'תשל"א, משנכנס אדר מרבין בשמחה, עיה"ק ירושת"ו

לכבוד נשיא המדינה מע"כ ר' שניאור זלמן שזר שליט"א

שלום וברכה עד העולם.

הנני מתכבד להגיש למע"כ את ספרי "תוספת-רש"י" על חומש בראשית, שהוא מעט בכמותו, וראה אור בימים אלו על פי הוראה מפורשת מכ"ק אדמו"ר שליט"א בעת יחידות: "להוציא לאור ולפרסם בהקדם האפשרי, כל המסודר בדפוס על ספר בראשית, הגם שחומר זה מצער הוא, ישמש קונטרס זה לדוגמא לספר השלם שיופיע בעה"י אחריו" . . רצוני עז להמשיך בעבודתי ולהכין ספרי לדפוס על כל התנ"ך, כפי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א . .

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubovitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-6250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין 13, נ. י.

ב"ה, יום חנוכה ח'תשל"א
ברוקלין, נ.י.

ש"ב הרה"ג הרה"ח אי"א נ"נ מלאכתו
מלאכת שמים כו' מו"ה חיים שלום שז'
הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הספרים ביום נר תמיני דחנוכה. וכן ספרו תוספת
רש"י, ומ"ח מ"ע, עץ חיים
ענין חנוכה קבלו הנ"ל בברורות. והנה שני דברים בנר ושניהם
נקראים נר: שמן ופתילה שמדליק בהם, הכלי המחזיק בתוכו השמן והפתילה.

בנר שעוה וכיו"ב - י"ל שחלק הנר שלא נימס עדיין - הוי במקום
הכלי, או שהכלי הוא לאו דוקא אפילו לכתחילה.

ופירשו חז"ל עמש"נ נר ה' נשמת אדם, כי נר מצוה ותורה אור
כי התחילה והשמן הם (בעבודת השם) האדם והמצות,
וכשמדליק הנר (שזהו ענינו ושלימות שלו), כשעושה מצוה - "מדליק"
הדבר בו בעשית המצוה (ובצירוף כח עשי' דו"ח, חלק ה"התחילה") נעשה אור.

והרבה מיני אור הם בנר וכללותם - בלשון חז"ל: נהורא אוכמא ונהורא
חיוורא,

נהורא אוכמא הקרובה אל התחילה, עדיים המצוה באופן שניכר בזה גם
מציאות אדם העושה, ונהורא חיוורא - עשיית מצוה לשמה, ובלשון הרפב"ם
קונם בהורה ובמצות כו' לא ספרי דבר בעולם כו' אלא עושה האמת מפני שהוא
אמת כו'.

והנה החומ"צ הם דוקא בעוה"ז, בו על האדם לעשותם ולברר עי"ז את
חלקו בעולם שבשבילו נברא.

וי"ל שזהו ענין הכלי (הנר). וכשם שאין אחד דומה לחברו כך כו"כ
מיני כלים הם,

אף שבכללות - כל נר ה' נשמת אדם אשר במצוה - כולה מעשה זהב עד
ירכה (רבל התחתון) עד פרחה (בדולי הצדיקים).

ויהי רצון אשר יאיר כל אחד ואחת את נרו,

את נשמתו - נשמ האלקית ונפש הבהמית - ואת חלקו בעולם,

ובאופן - כהלכה דבית הלל - דפושיח והולך, פושיח ואור,

עד לקיום היעוד דלילה כיום יאיר.

בברכת חג שמח

ענין חנוכה: ראה ד"ה זה במורה אור. שבקצו הנס בברורה: וחרי בחנוכה הי'
גם הנס דספסת בבורים ביר חלשים כו' ובלעדו א"א נס הנרות (אבל גם לולא
נס הנרות - הי' בנאלים סגולת יון ע"י הנס דשמן) - ושכ"ל שגם המלחמה
היתה בענין הנרות (נר המצוה ונר מצוה). עיי"ש. וילקמן בסמוכה. שניי

משפחת אלטהויז

בנין בית פנחס

ב"ה, כ"א אייר תשכ"ג, בגולה אשר בברוקלין

לכבוד ידיד משפחתינו, ר' זלמן שזר שליט"א

השלום והברכה!

באתי בזה להודות עבור השתתפותך הכנה בצער וביגוני הנוקב והכבד, על הלקח ממני אבא הכ"מ, ובפרט אבא שכזה, איש החסד והמעש, איש חי, איש אהבת ישראל בכל המובנים, איש חב"ד בכל נימי נפשו, ביתו פתוח לרוחה ומקבל את כולם בסבר פנים יפות ובבת צחוק מבלי הבדל עשיר או עני. איש קירוב הלבבות, אוי מי יתן לנו תמורתו, הוא חסר לי, ויחסר להרבה שקיבלו עזרתו, ובפרט למוסדות חב"ד שמסר נפשו להגדלתם והאדרתם.

ולפי דעתי הדרך התמימה להנצחת שמו הטוב, שאתה ידידו תשתדל להקים ועד ציבורי שתעמוד בראשו להקמת והשלמת בנין הישיבה בכפר חב"ד שאבא הכ"מ השתתף עוד בהנחת אבן הפינה לשלב השני.

ויהי רצון שיקויים הייעוד המקווה בילע המוות לנצח, ומחה דמעה מעל כל פנים, בנחמת ובנין ציון וירושלים ננוחם.

אני כותב את מכתבי כעת בכוונה בכדי שאוכל עוד לפנות אליך בתור ידיד המשפחה. אקוה שמכתבי הבא כבר אוכל לכתוב בגאון וחדוה את התואר הרם והנעלה "כבוד הנשיא". במכתבו האחרון שזכיתי לקבל מאבא הכ"מ, בין השאר הוא כותב "כמובן ששמו של ידידי ר' זלמן מוצע שעומד לנשיאות", ובין השיטין מבצבצת הידידות הגאוה שידידו הוא מועמד, וחבל שלא זכה לראותך יושב על כס הנשיאות. אקוה שבזכותו תמשיך בידידותך עם אלי, ובזה אסיים.

ידידך מוקירך כערכך הרם.

ב"צ בנימין אלטהויז

ח"י תמוז תשכ"ג, ברוקלין.

כבוד הנשיא ר' זלמן שליט"א, לשלום אין קץ ולברכה אין סוף!

. . בקשתי מכבודו שיואיל להשתתף בועד לבנין "בית פנחס", ובקשתי זו בתוקפה עומדת ועוד יותר, כי כפי שאני רואה מהמכתבים שאני מקבל הענין זז בעצלתים, כי היחיד אשר ידע לקרב ולאחד אישי ציבור מחוגים שונים ובפרט מחוגי השמאל הי' אבא הכ"מ, וכעת כאשר צריכים ליסד ועד ציבורי פעיל אין האנשים שיתעסקו בזה, ולכן אני רואה שהיחיד אשר יוכל להפעיל ולתת תנופה להנ"ל הוא כבוד הנשיא, וחושבני שבתור ידיד של אבא הכ"מ עליך מוטלת החובה.

כמובן שיודע אני שכבול אתה בכבלי פרטקול ותקנון, אבל סוף כל סוף נשיא חבדניק - וועט זיך א עצה געבען -.

כמו כן באתי להזכיר חוב ישן שחב אתה לי, את ספרך "כוכבי בוקר", שלפי בקשתך מסרתיו לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ומזמן שהבטחת להחזירו, ובתוספת "שם לסבא".

אקוה שהפעם אזכה למענה אישי. באם מכתבי חורג מהמסגרות המקובלות ולא מתאים לפרוטוקול, אנא סלח ומחל לי כי לא הורגלתי בכתיבה לנשיאים.

מוקירו כערכו הרם, ב"צ בנימין אלטהויז.

סיוע למשפחה

י"ח תשרי תשכ"ד

גברת אלטהויז ויהודית היקרות,

מיטב תודותי על הברכות ועל התשורה. זכר יקירנו הנעדר האיר לי כל ערב החגים, והעדר ברכתו המסורתית הכאיב כפצע חי. התנחמו נא בכך, אם תוכלו להתנחם, כי יש שותף לאבלכם.

מבנימין קיבלתי בשעתו מכתב על הבית המוקם בכפר, אולם על שובו הוא אינו כותב כלום, וחבל.

קבלו נא את ברכות רחל וברכותי לשנה החדשה, תהא לכן ולנו השנה שנת תנחומים וחיים ושלום.

אם תזדמנו לירושלים אשמח לראותכן ולשמוע על הנעשה ועל התכניות.

מקרב לב, זלמן שזר.

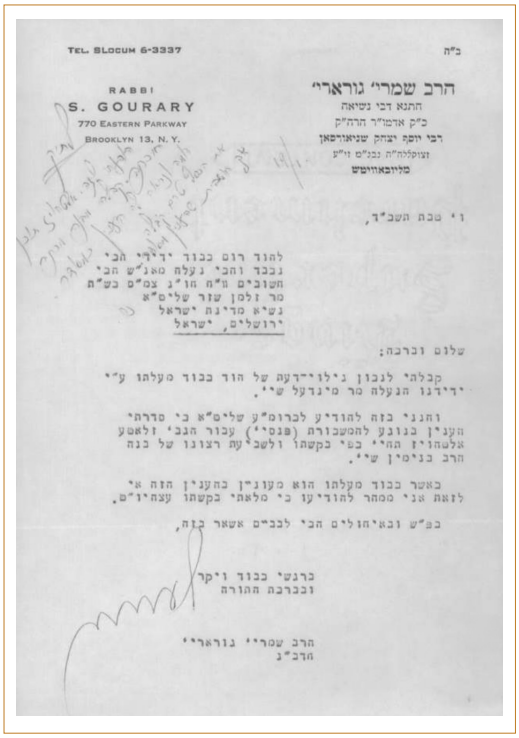
*

ב"ה, ר"ח כסלו תשכ"ד, ברוקלין.

כבוד הנשיא ר' זלמן שי'.

אישי הנשיא שלום וברכה!

בימים אלו העבירה אמא אלי, את מכתב כבודו מתאריך ח"י תשרי ש.ז. במכתבו כבודו מזכיר שקיבל מכתבי מהקיץ, אבל מתאונן שלא הזכרתי משובי "וחבל". גם אני תמים דיעה עם כבודו שחבל, אבל בטוח אני שכבודו זוכר שיחתינו - בעת היפרדינו שושן פורים אשתקד - השיחה נסבה אודות שובי ואמרתי: שהשאלה הישנה "מהיכן ירק זה חי" מטרידה אותי, ולצערי עדיין לא הצלחתי לפותרה.

TEL. SLOCUM 6-3337

ב"ה

RABBI
S. GOURARY
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

הרב שמרי' גוראר'י
חתנא דבי נשיאה
כ"ק אדמו"ר הרה"ק
רבי יצחק שניאורסאן
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
מליובאוויטש

ו' מבת השכ"ד,

להוד רום כבוד ידי"ד הבי'
נכבד וחבי' נעלה מאנ"ש חבי'
חשובים מ"ח חו"ג צמ"ס כש"ת
מר זלמן שזר שליט"א
נשיא מדינת ישראל
ירושלים, ישראל

שלום וברכה:

קבלתי לנכון ג'לו"ד'עה של הוד כבוד מעלתו ע"י
ידידנו הנעלה מר מ'נדעל ש'י'.

והנני בזה להודי'ע לכרומ"ע שליט"א כי סדרתי
הענין בנוגע להמשכורת (פנסי') עבור הבי' זלמעט
אלטהויז הה'י' כפי בקשתו ולשל'עת רצונו של בנה
הרב בנימין ש'י'.

כאשר כבוד מעלתו הוא מעונין בהענין הזה א'
לזאת הנני מסתר להודי'עו כי מלאתי בקשתו עצחי"ט,

בב"ש ובאי'חולים הבי' לכבים אשאר בזה,

ברגשי כבוד ויקר
ובכרכת ההורה

הרב שמרי' גוראר'י
הרב"נ

מכתב הרש"ג בקשר לפנסיה של הגברת

אם כבודו סבור שאוכל להסתדר, הנני מוכן לחזור, כי בטוחני כי לא ישקוט עד אשר יעזור לי. מה שאני רוצה להדגיש בכדי שלא תהי' אי הבנה: מפני סיבות שונות אין ברצוני לעבוד במוסדות חב"ד. באם בכל זאת כבודו חושב שיוכל לעזור לי להסתדר, אנא! כתוב, ואהי' מוכן לארוז המזוודות ולחזור.

בהזדמנות זו הנני להודות לכבודו עבור התעניינותו אודות סידורה הכספי של אמא, אבל לצערי עדין לא סודר כלום עד עתה.

ברכות לרגל עלותו לנשיאות

ר' משה דובער ריבקין

יום ג' ערב חג מתן תורתינו, שנת "שלום ושלוה" לפ"ק.

אל כבוד הדרת ידי"ע וידיד כל בית ישראל כבדו שמו "נשיא ישראל" ר' ש. זלמן שליט"א שזר

שלום וברכת מזל-טוב

שמחה מופלגה עד אין שיעור הי' לי בעלות כבוד מעלתו לגדולה להיות נשיא בישראל. עוד נגד עיני התלהבות החסידות שראיתי בכבוד מעלתו בהתוועדות דפורים העבר באיסטערן פארקווי בברוקלין, בעת שניגנו נגון רבינו הזקן, שישבנו אז יחד כתף אל כתף בסמוך להרבי שליט"א.

עדיין מצלצלים באזני דברי כבוד מעלתו אלי בהתלהבות חסידית - לפני שנים אחדות, בעת אחד מבקוריו בארה"ב - בשבח ספרי "אשכבתא דרבי" אשר בו יסופר מהסתלקות רבינו אדמו"ר הרש"ב נ"ע.

מרגיש אני לעצמי חובה נעימה לבוא לכבוד מעלתו בברכתי, ברכה מקרב לב: מרן דבשמיא יהא בסעדהו בכל זמן ועידן, חנא וחיסדא ורחמין וחיין אריכין על כסא ממלכתו, הוא ורעיתו עוזרתו וכל הנלווים לו.

מובטחני שבכשרונותיו המופלאים ובטוהר ונועם מדותיו המוטבעים בו במורשת אבות חסידי חב"ד - אשר אני מאמין באמונה שלמה שזכות אבותיו וזכות אבות העולם רבותינו הקדושים נשיאי חב"ד מדור דור תגן עליו - ובכוחות העליונים הניתנים מלמעלה למי שעולה לגדולה.

כדאיתא בגמ' ב"ק ס"ו ע"ב, דרבה קשי לי' לרב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא ידע לפרק הקשיא עד דיתיב רב יוסף ברישא ופרקה. ופירשו המפרשים דכשעלה רב יוסף ויתיב ברישא ניתן לו כוחות נעלים וזכות הרבים סייעתו ואז ידע לפרק הקושיא - הנה אין כל ספק בלבי שבעזרתו ית' ימלא תפקידו הרם בתור נשיא מדינת ישראל בהצלחה מרובה בכל פרט ופרט, ולהרבות שלום ואחדות בישראל, ויקדש שם שמים בכל אשר יפנה לטוב.

בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח באין מחריד מבית ומבחוץ, ונזכה

ליום המיועד שיקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ ע"י משיח צדקינו בב"א.

הלא כה דברי ידיד נאמן מעריצו ומכבדו

מ. דובער ריבקין

מחבר ספר "אשכבתא דרבי"

ר' אליהו קווינט

ג' סיון ה'תשכ"ג

כבוד גאון ישראל ותפארתו, עסקן נמרץ לכל דבר טוב וגדול בישראל כו' וכו' מהורש"ז שי' שז"ר

נשיא ישראל

שלום וברכה:

אברך את כב. וכל משפחתו הרמה בברכת מזל טוב חמה ולבבית לעלותו על כסא הנשיאות בישראל, יהא רעוא שיקוים בו וישב ישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו מדן ועד באר שבע כל ימיו. וכל בני ישראל יהיו שמחים וטובי לב, ויקויים ונתתי שלום בארץ ואין מחריד.

זה כחדשיים שכב' ה' בלשכתנו ב-770 איסטערן פארקווי ושאלני אם לומדים פה וענית לו כי לומד אני עכשיו עניני גיטין וכב' אמר לי כי הוא בעצמו לומד ג"כ מסכת גיטין. לוטה פה איזה חידוש קטן מזה שאמרתי לפני החברים יום ד' פרשת במדבר . .

שלו בהוקרה והערצה, בברכת עלה והצלח

אלי' הכהן קווינט

ר' יצחק ליס

לכבוד ידידנו הנעלה מר זלמן שז"ר שיחי'

שלום וברכה!

בתור מי שהי' 5 שנים מזכיר בכפר חב"ד, ולא במעט גזלתי מזמנו, אמנם תמיד יחד עם ידי"נ הר"ר פנחס ז"ל אלטהויז.

הנני מוצא לנכון לברך אותו מקרב לבי בשעה זאת, שעומד להיבחר למשרה רמה ונישאה מאוד, וכל העומד להיבחר כנבחר דמי.

יה"ר מלפני אבינו שבשמים.

שהבחירה תהי' בשעה טובה ומוצלחת.

זמן אשר בו יכהן במשרתו הנעלה

רובו של עמינו - בכללם יהדות רוסיא - יתכנס בתוכנו.

שהמדינה תפרח ותשגשג והצדק והשלום ישרור בארצינו

והשי"ת ידבר אויבנו תחתינו,

ויזכה לכהן עד בוא משיח צדקנו,

ויהי' לתפארת לעמנו,

ולכבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו.

בברכה - יצחק מ"מ ליס.

הרב שלמה אלטשולר

יום ה', כ"ט אייר תשכ"ג

לכבוד הוד מעלתו הנשיא למדינת ישראל, רבי שניאור זלמן שזר שליט"א

. . יהי רצון מלפני ה' שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, שיכונן את כסאו של הוד מעלתו עד שיבוא שילה (וידוע ע"פ תורת חב"ד שהחיות הנושאות את הכיסא, הם נושאים ובאותו הזמן גם נישאים) . .

שמעתי מפיו הקדוש של האדמו"ר הרש"ב זצוקללה"ה: כשבן אדם עולה לגדולה הנרנ"ח מתחילים לעבוד לגמרי אחרת, ז.א. עולים גם הם לגדולה, לספירות יותר עליונות. ההסבר הוא ארוך מאוד, ומאז ששמעתיו עברו יותר מחמישים שנה, אבל אני שומע את צלילם של המילים.

. . אני החותם מתוך שמחת הנר"נ וכו', שלמה אלטשולר, נין ונכד להגאון הרד"ל מביחוב ולהגאון בעל המצודות על נ"ך.

נ.ב. אולי יואיל כבוד הוד מעלתו, להזמין את האדמו"ר החב"ד מניו-יורק שיבוא לבקר בישראל. אם לא להתיישב, לכל הפחות לבקר. זה היה מביא תועלת גדולה גם לנו ואם לאלה הנמצאים בתפוצה.

האדמו"ר הריי"צ זצוקללה"ה ביקר בישראל לפני שנסע לאמריקה, ולפני שהיה כל כך הרבה אנ"ש בארץ ישראל. כעת ב"ה שזכינו שיש כפר חב"ד (אני מקווה שיהיה עיר חב"ד) ושישנם הרבה אנ"ש, מצוה כפולה ומכופלת לבוא לחונן את עפרה של ישראל, ולראות את היש הגשמי והרוחני, ואולי לקרב גם את הרחוקים שלא מצאו את הדרך להתקשר לאדמו"ר. אני חושב שאדמו"ר יתחשב עם הזמנתו של הוד מעלתו.

הרב שניאור זלמן גרליק

ב"ה, כפר חב"ד, יום ה' לחודש סיוון שנת תשכ"ג

כ' ידידנו הנאמן הכי נעלה במעלותיו ומדותיו כו'

כ' מוהר"ש זלמן שז"ר שליט"א

בזה הנני לברכו בברכת מזל טוב על עלותו לכסא הנשיאות בארצנו הק', יהי' ה' אלקיו עמו ויעל מעלה מעלה, ובטח באיזה מידה שהוא יתרומם - על ידו יורם שמירת תורתנו הק', כי גופא בתר רישא גרירא, ובמסכת חולין דף ד' סוף ע"ב **מושל מקשיב על דבר אמת** כל משרתו צדיקים.

לא נסעתי עם המשלחת הנכבדה מפני חולשת כחי מפ' זקנתי המופלגה ב"ה ולזה הנני מוכרח להסתפק בדברים שבכתב כי הנני מצטרף לברכותיהם של כל ידידיהם ומאחל לכ' הרם הצלחה רבה בכל אשר יפנו לטובתם ולטובת **עמנו ארצנו ותורתנו** וחפץ ה' בידם יצליח.

בברכת חג מתן תורתנו, אהבה ואחוה כבוד ויקר.

הרב ש"ז גרליק

הרב חיים אהרון דוברוסקין

ב"ה ח' תמוז תשכ"ג, חיפה ת"ו

לכבוד נשיא המדינה הנכבד, מר זלמן שז"ר שליט"א

שלום רב וברכה מרובה!

ברכות שמים מעל עד תאוות גבעות עולם להתמנותו כנשיא המדינה בארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה, תמידי עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכן חז"ל שבחוה במקומות רבות. יזכה להעלות את העם במרום פסגת האושר וההצלחה בגו"ר על במתי התורה כפי שהורונו רבוה"ק נ"ע ויבדל לח"ט כ"ק אד"ש.

ואשתמש בהזדמנות זו לבקש בזה להיפגש עם מע"כ נ"ה, אם אפשרי ביום ה' י"ב תמוז עקב . . ולסימן להיזכר בי: אני הוא אשר הגשתי למע"כ בפורים תשט"ו משלוח-מנות מר' פנחס ז"ל אלטהויז, בבית הבראה באחוזה.

החותם מתוך תקווה לתשובה

ח.א. דוברוסקין

שמואל אונגר

יום ד' כ"ח אייר תשכ"ג

כבוד מעלת הנשיא, מר שניאור זלמן שז"ר

כבוד מעלתך!

אני אלמוני אחד מפשוטי העם, לשעבר תלמיד ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש משנת תרע"ב עד תרע"ח (מבין השלשה עשר תמימים שהושארו בחצר בליובאוויטש כשפלג מהישיבה הועבר לקרמנצ'וג וחלק לרוסטוב אל הרבי הרש"ב זצ"ל שישב שם) והיום חבר מפלגת פועלי ארץ ישראל, מרהיב להגיש בזה ברכתי הליבאית לכבוד מעלתך הנשיא להבחרך לכהונה הגבוהה לכס הנשיאות בישראל.

יהי רצון שתשרה השכינה עליך, יותן לך לב חכם ונבון ובהנהגתך תצליח ללכד כל שבטי ישראל לאומה אחת אדירה בחומר ורוח ושלוה.

שמואל אונגר

הרב ניסן טעלושקין

ב"ה יום המיוחס תשכ"ג

להוד כבוד מעלת נשיא ארעא קדישא, מדינת ישראל מוהר"ר שניאור זלמן נרו יאיר וקרנו יזרח!

שלום, ברכה והצלחה!

ברגשי חדוה הסובבים ומקיפים וממלאים את נפשי וכל מהותי נטלתי את עטי בידי לכתוב לך את מכתב ברכתי.

שמח אני ומתגאה בעמי ישראל האהוב. מתפאר אני שלמרות כל הרפתקאות שעברו עליו בגשם וגם ברוח עודנו אותו עם סגולה מכל העמים שבשבילה זכה למתן תורה

בהר סיני, וידע לבחור באיש על העדה, איש אשר רוח בו. אשרי העם היודע להעריך את אוצרותיו, ולמרות פלוגי הדעות השולטות בקרבו לפעמים תכופים, כשבא למסור את רסן הנשיאות נשא העם כולו את עיניו לתורה שפירנסה אותך כל ימי חייך, לשלהבת קודש של החסידות החבדית המקננת במוחך ובלבבך, לאהבתך את עמך את ארצך ואת כל הקדוש לעמך מיום הווסדו עד עתה.

אשרי העם שככה לו ואשרי חלקך שזכית להביא גם בתורתך שמחה בכל בית ישראל בין בארץ ובין בחו"ל, עד שגם מימין וגם משמאל נשמע אך שמחה של שביעות רצון.

לא אשכח זה הרגע שראיתי אותך בהתוועדות של הרבי מליובאוויטש כשעיניך זלגו דמעות, כשכל הקהל התלהב בשירתו את הניגון של אדמו"ר הזקן בעל התניא ששמו נקרא עליך.

זכות היתה לי שביקרת את מלוני אשתקד כששהיתי בא"י וכששאלתי אותך במה אתה עוסק אמרת שאתה עוסק יחד עם יחידי סגולה ב"דרך מצוותיך". אמנם כן, מילדותך ועד עכשיו פסעת והלכת בדרך מצוותיך, דרך סלולה הלכת, כתבת, שרת, עמלת ושאפת - וה' הי' איתך לראות שאיפתך מתגשמת וכמו"כ מתגשמת שאיפתה של רעיתך האשה הגדולה שעודה עומדת אתך ותעמוד אתך כל ימי חייך בשאיפה שלך. וזכות הוא לישראל שאשה זו שלך כשרונותי' הגדולים, במפעלי' הכבירים, באהבתה את עמה, תעמוד עמך בראש עמך.

ר' ניסן מינדל

ראש חודש סיון, תשכ"ג

ידידנו הנכבד מגזע חב"ד בעל נפש עדינה חכמה ובינה, איש המעלה יקר ונעלה מו"ה שניאור זלמן נ"י שזר

שלום וברכה:

ברכת גדא טבא והצלחה מרובה לכמ"ע שי' בקשר עם התמנותו למשרתו הנכבדה החדשה.

ישא ברכה מאת ה' לאורך ימים ושנים טובות, ובכל אשר יפנה

יצליח.

בכבוד ובברכה למועדים בשמחה,

ד"ר ניסן מינדל

הרב מרדכי דב טלשבסקי

יום ג' שהוכפל בו כי טוב לסדר "והיית לנו לעיניים", אל שר הרוח ודגול מרבבה, רוח המקום והבריאות נוחה הימנו ר' שניאור זלמן שי' שזר נשיא דמדינת ישראל, יהי' ה' אלקיו עמו ויעל עם שלום רעיתו עוזרתו המהוללה מרת רחל תי', תאריכו ימים על ממלכתכם בקרב ישראל אמן.

באתי גם אנוכי לעמוד בקרב המברכים, ולהצטרף לברכות ידידיו מוקיריו ומעריציו, עם ברכות כ"ק אדמו"ר שליט"א בראש שהואיל כ"ק להקדיש שיחה קדושה מיוחדה, לדבר ברבים בשבחו של הוד כבודו - והעולה לגדולה מוחלין לו וכו' ונעשה כקטן שנולד.

ובטח ינצל את כל כחו להרביץ תורה ולעשות טוב לעמו, במעלה אחת - הוד כבודו זכה - וכיון שזכה - בברכתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א נעשית לו סם החיים שיקויים בו וה' עמו וכמארז"ל "הלכה כמותו בכל מקום"

. . ברכות ידיד מעומקא דליבא, מרדכי דוב טלשבסקי, מתלמידי וחסידי ליובאוויטש, חבר ההנהלה של הישיבה המרכזית תומכי תמימים ליובאוויטש.

נפגשנו כמה פעמים אצל הרבי שליט"א ושמעתי בקשב רב את הנאום הנלהב אצל שרייבר בניו-יורק, ויסלח לי כבוד הנשיא שליט"א אם לא כתבתי באופן רשמי כראוי והגון - כי חש אני רגש של קירוב עז, ועל כל פשעים תכסה אהבה.

נ.ב. היום שמעתי כי השיחה הקדושה של הרבי שליט"א הקימה סערה בחוגים הידועים - אכן הרבי שליט"א כידוע הוא עשוי ללא חת, וכספינה גדולה וטעונה עושה את דרכו במים רבים וגוזר משברי ים.

ר' חנוך גליצנשטיין

ב"ה, י"ט סיון תשכ"ג, לוד.

כבוד נשיא המדינה ר' זלמן שי' שזר

צר לי על שבגלל האבל על פטירת אבי הכ"מ הרב שמעון גליצנשטיין (מנהל ישיבת תורת אמת בירושלים) נמנע ממני לברך את כבודו אישית על בחירתו לתפקיד הנעלה. יהא רעוא שיהי' זה לאורך ימים ושנים טובות מלאות נחת וכל טוב.

גיסי ר' אפרים שי' וולף (מנהל הישיבה והמוסדות בלוד ובכפר חב"ד) סיפר לי על שיחת כב' הטלפונית איתו, והריני בזה לפרט מה שהודיעו לי - חברי - על שיחת הרבי שליט"א בהתוועדות של שבת שאחרי חג השבועות. תוכן השיחה היתה שאיש אחד נתעלה, ואם עשרה מישראל עושים דבר הרי יש לכך ערך, והדבר הראשון שאיש זה עשה - הוא משחרר אדם ממאסר מה שלפני עלה הדבר בקשיים. חז"ל אומרים כיון שעלה אדם לגדולה מוחלין לו כל עוונותיו ובוודאי מהיום והלאה יתנהג כמו שצריך אדם מישראל להתנהג וינצל את כל כוחותיו לדברים טובים.

זה שכתב לי זאת הוסיף שכל הנוכחים הבינו שהדברים נאמרו כלפי כבודו.

בברכה ובידידות - חנוך גליצנשטיין.

ביום האחרון לחייו - כ"ח אייר - בקשני אבי הכ"מ לזכור לצרף את שם ישיבת תורת אמת ירושלים לשאר מוסדות חב"ד בברכתם את כב' לרגל בחירתו לנשיא המדינה, ואכן מלאתי את בקשתו.

הרב אלכסנדר יודאסין

בעהי"ת יום כ"ט אייר תשכ"ג

לכבוד הנשיא יחי' ידיד העם ונקוה גם ליחידיה.

כן הוא אדוני הנשיא, בין הברכות שיקבל מהמלכים והשרים, תהי' נא לנגד עיניו וליבו, גם ברכתי בשמי ובשם כל הנלווים אלי.

ברוך יהי'. יאריך ימים ויעשה טוב לכל-עמו ושלום יהי' על ישראל.

ודאי יודע שסגולת מלכים ונשיאים הוא לא רק הכבוד, אלא גם מקלו ותרמילו אשר ירש ממשפחתו וגזעו וגם בזה הנני לברכו, וכן לרעייתו הכבודה ולכל אשר להם.

המסור אליו מלב, נפש ומאד,

א. יודאסין.

לזכות

כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

•

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית - בשורת הגאולה -
"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות

תלמידי התמימים
ב-770 בית משיח

חיילי בית דוד

אשר מסרו את נפשם על מנת לקיים הוראתו הקדושה
של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
- הרחבת 770 בית משיח.
שיהיה 'דידן נצח' ונזכה לחזות בהרחבת 770 בית
המשיח תיכומ"י יחד עם התגלות מלכנו משיחנו ומלך
ביפיו תחזינה עינינו.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

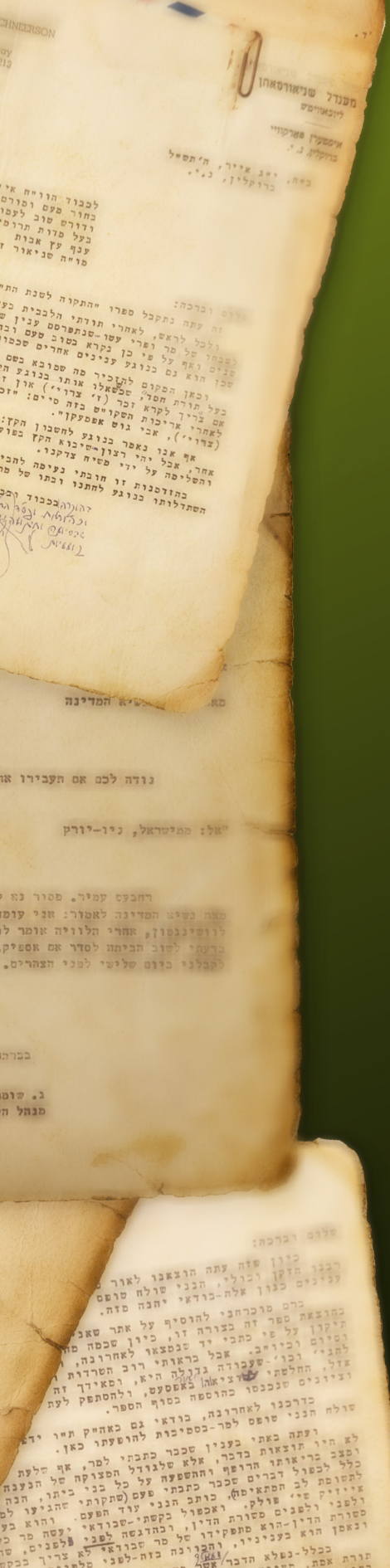
לזכות
החתן הת' **יוסף יצחק** שיחי'
והכלה מרת **שיינא מלכה** שתחי'
מזרחי

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ
ביום ג' פ' בלק, יו"ד תמוז ה'תשפ"ד

.

ש"יבנו בית בישראל בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה
זוהי תורת החסידות",
ויזכו לקבל פני כ"ק אדמו"ר שליט"א משיח צדקנו,
יחד עם הוריהם וזקניהם וכל בני ובנות משפחתם,
בתוככי כלל בני ובנות ישראל
- בפועל ממש, תיכף ומי"ד ממ"ש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מיום הלכי ל"חדר" ועוד קודם לזה התחיל להתרקם בדמיוני ציור גאולה העתידה - גאולת עם ישראל מגלותו האחרון, גאולה כזו ובאופן כזה שעל ידה יהיו מובנים יסורי הגלות הגזירות והשמדות. וכחלק מעתיד מזהיר זה וכחלק מגאולה זו יהיי "נשיא זה מלך, לא נשיא שבט אלא שאין על גביו אלא ה' אלקיו" (הוריות יא, סוף עייא), והכל יהי' באופן אשר בלבב שלם ובהבנה מלאה - "יאמר ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי". ולכן כל כך קשה לי להשתמש בתואר זה בקשר עם בני ישראל בעת אשר יעקב קטן הוא ובני ישראל "דווים דחופים סחופים ומטורפין ויסורין באים עליהם". יכולתי להשתמש במלה זו מן השפה ולחוץ, אבל כיון ששמעתי אשר כי "אמתי הוא - לא רציתי לכזב" בנפשי, ואתו הסליחה.

ממכתב הרבי מלך המשיח שליט"א
ל'פרעזידענט' מר יצחק בן-צבי